

NARODOWY INSTYTUT KULTURY I DZIEDZICTWA WSI

zaprasza na

Szkolenia internetowe dla KGW – wykłady etnograficzne

Specyfika kultury ludowej Małopolski
Joanna Hołda
materiał szkoleniowy

Organizator

Institucja finansowana przez:

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

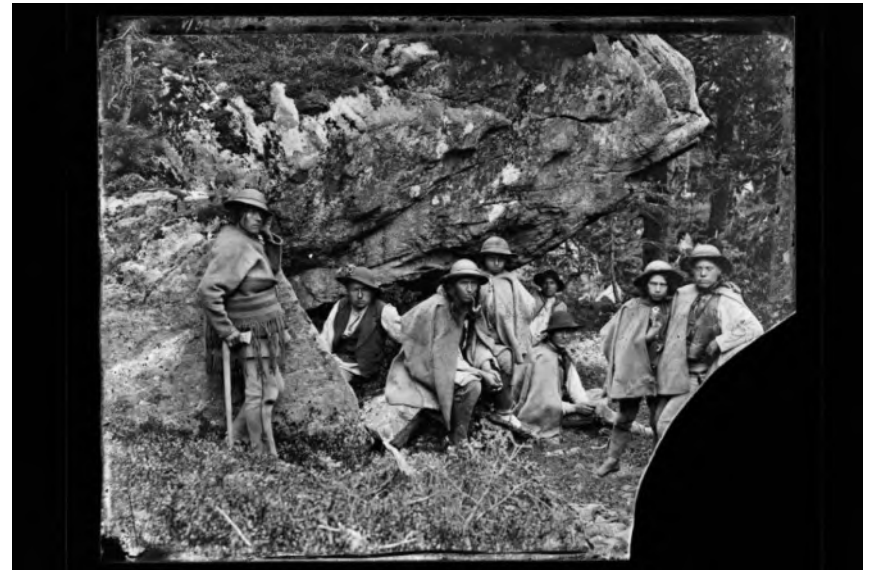
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Robert Tekusa

SPECYFIKA KULTURY LUDOWEJ MAŁOPOLSKI

Małopolska to kraina zróżnicowana geograficznie i przyrodniczo. Obejmuje żyzną Nizinę Nadwiślańską i dawną Puszcę Niepołomiczką, Pogórze Karpackie oraz pasma Beskidów i Tatry.

Łączy dwa światy odrębne przyrodniczo i kulturowo: żyzne niziny o kulturze rolniczej oraz górskie rejony o karpackiej kulturze pasterskiej. Na ich styku wykształcił się region o kulturze przejściowej.

Nizinne tereny Małopolski – **GRUPY KRAKOWSKIE** o kulturze rolniczej

Pogórze – teren przejściowy między grupami krakowskimi a góralskimi, **GRUPY PODGÓRSKIE**

Fotografia z Archiwum Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu

Tatry i Beskidy – **GRUPY GÓRALSKIE** o karpackiej kulturze pasterskiej

SPECYFIKA KULTURY LUDOWEJ MAŁOPOLSKI

UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE I NATURALNE

- Dzieje osadnictwa
- Warunki naturalne (jakość gleb, klimat, ukształtowanie terenu)
- Dostępność surowców naturalnych
- Oddziaływanie ośrodków miejskich, z Krakowem na czele
- Działalność klasztorów, np. Cysterskiego w Szczyrzycu, Klarysek w Starym Sączu
- Bliskość granicy państwowej
- Podziały administracyjne, np. wyodrębnienie powiatu Limanowskiego
- Rozwój ośrodków przemysłowych, np. naftowego na Pogórzu Gorlickim
- Rozwój ośrodków rzemiosła wiejskiego, opartych na dostępności surowców naturalnych, np. maziarskiego w Łosiu i Bielance na Łemkowszczyźnie, płócienniczego na Pogórzu, farbiarskiego na Orawie
- Kontakty handlowe
- Sąsiedztwo innych grup
- Zainteresowanie ze strony badaczy, artystów, mitologizacja kultury chłopskiej, np. strój krakowski jako strój narodowy, kultura Górali Podhalańskich jako kolebka i ostoja polskości, styl zakopiański
- Rozwój ruchu turystycznego, powstawanie uzdrowisk

ZRÓŻNICOWANIE KULTUROWE MAŁOPOLSKI

GRUPY ETNOGRAFICZNE

The screenshot displays the website **ETNOZAGRODA**, which is part of the **SOKOŁ** (Małopolskie Centrum Kultury) project. The main content is a map of the Małopolska region in Poland, showing various ethnographic groups. The map is color-coded and includes labels for several groups: **CHKO Jeseníky**, **Moravskoslezsko**, **Střední Morava**, **Olomouc**, **CHKO Beskydy**, **Chráněná krajinná oblast Kysuce**, **CHKO Horna Orava**, **Žilina**, **Žilinský kraj**, **Tatranský národný park**, **Prešovský kraj**, **województwo śląskie**, **województwo małopolskie**, **województwo podkarpackie**, **Przemysł**, **Park Krajobrazowy Pogórze Przemyskiego**, **Park Krajobrazowy Gór Słonnych**, and **Cisniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy**. The website interface includes a search bar, a menu, and a language selector (PL/EN). The browser's taskbar at the bottom shows the date and time as 07:18 on 2023-11-16.

GRUPY ETNOGRAFICZNE

- Grupy etnograficzne mogą być wyodrębniane na podstawie różnych kryteriów, najczęściej stosowane przez badaczy to: **strój, gwara, folklor muzyczny i taneczny, zwyczaje i obrzędy, budownictwo i sposób gospodarowania, poczucie tożsamości**
- Zasięgi terytorialne i granice grup nie są jednoznaczne
- Granice grup zmieniają się w czasie
- Poszczególne grupy wzajemnie na siebie oddziałują tworząc obszary o przejściowym charakterze kultury

Rodzina z okolic Dobrej, pocz. XX w. Fot. L. Węgrzynowicz
Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

GRUPY ETNOGRAFICZNE MAŁOPOLSKI

Współcześnie uznaje się, że na terenie dzisiejszego województwa małopolskiego istniało w przeszłości ok. **20 grup etnograficznych**:

- **GRUPY KRAKOWSKIE**

- Krakowiacy Wschodni
- Krakowiacy Zachodni

- **GRUPY PODGÓRSKIE**

- Pogórzanie (grupa zachodnia)
- Lachy Sądeckie
- Lachy Limanowskie
- Lachy Szczyrzyckie

Dziewczyna z Bronowic Wielkich, przeł. XIX i XX w. Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie
www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

GRUPY KRAKOWSKIE

The screenshot shows a web browser window displaying the homepage of 'Etnozagroda'. The browser's address bar shows the URL 'https://www.etnozagroda.pl'. The website header includes the logo 'ETNOZAGRODA SOKOL' and navigation options like 'Zmień kontrast', 'A A A', 'Szukaj', and 'MENU'. The main content area features a large map of the Krakow region with several sub-groups highlighted in different colors: 'Horsenski' (red), 'Teren pracy' (yellow), 'Górale Kiszczacy' (green), 'Lasy Smogorz' (blue), and 'Poprzeczka' (purple). Below the map, there is a row of four sub-group icons and names: 'Górale Babiogórscy' (with a church icon), 'Górale Kiszczacy' (with a horse icon), 'Górale Nadpropradzcy' (with a circular logo), and 'Górale Ochotniczy' (with a church icon). The Windows taskbar at the bottom shows the search bar, taskbar icons, and system tray information including the date '17.11.2023' and time '10:31'.

GRUPY PODGÓRSKIE

The screenshot displays the website etnozagroda.pl in a browser window. The page features a navigation bar with the logo for ETNOZAGRODA and SOKGŁ (Mazowieckie Centrum Kultury Instytucja Kultury Wschodzenia Narodowego). The main content is a map of the Podgórska region, overlaid with various cultural group labels and icons. The labels include: Lachy Szczyrzy Teren przejściowy (with a heart icon), Lachy Limanowskie (with a man icon), Lachy Sądeckie (with a floral icon), Pogórzanie (with a church icon), Górale Zagórzańscy (with a church icon), and Górale Sądecky (with a tree icon). The map also shows geographical features like Lipnicki Park Krajobrazowy and Park Krajobrazowy Pasma Brzanki, and various towns such as Mysłenice, Dobczyce, Czychów, Zakliczyn, Ryglice, Brzostek, Kolaczyce, Jasło, Biecz, Gorlice, Grybów, Nowy Sącz, Stary Sącz, Bobowa, Cieżkowice, and Mszana Dol. The browser's taskbar at the bottom shows the Windows logo, home button, and several application icons, along with the system clock displaying 07:45 on 2023-11-16.

GRUPY ETNOGRAFICZNE MAŁOPOLSKI

• GRUPY GÓRALSKIE

- Łemkowie i Rusini Szlachtowncy
- Górale Nadpopradzcy
- Górale Sądeckcy od Łącka, Obidzy i Kamienicy
- Górale Szczawnickcy
- Górale Pienińscy
- Górale Spiscy
- Górale Zagórzańscy
- Górale Kliszczaccy
- Górale Babiogórscy
- Górale Orawscy
- Górale Ochotniccy
- Górale Podhalańcy

Przywołany podział na grupy etnograficzne oraz granice zasięgów podano za: mapą regionów etnograficznych Małopolski, opracowaną przez Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ, dostępną na portalu www.etnozagroda.pl

Nad Morskim Okiem. Fot. S. Eljasz, 1893

Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie. www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

GRUPY GÓRALSKIE

The screenshot displays the website etnozagroda.pl in a web browser. The page features a navigation bar with the logo "ETNOZAGRODA" and "SOKGŁ" (Mazowieckie Centrum Kultury Instytucja Kultury Wspierająca Mniejszość Narodową). The main content is a map of the Carpathian region in Poland, with various ethnographic groups labeled in green boxes. The groups include:

- Górale Żywieccy
- Górale Babiogórscy
- Górale Kliszczacy
- Teren przejściowy
- Górale Zagórzańscy
- Lachy Limanowskie
- Lachy Sądeckie
- Górale Orawscy
- Teren przejściowy
- Górale Ochotniccy
- Górale Sądecki
- Górale Podhalańscy
- Teren przejściowy
- Górale Spisycy
- Górale Pienińscy
- Szczawnica
- Ruś Szlachecka
- Górale Nadpopradzcy
- Łemkowie

The map also shows geographical features like the Babiogórski Park Narodowy and the Gorczański Park Narodowy. The website interface includes a search bar, a language selector (PL EN), and a menu icon. The browser's address bar shows "etnozagroda.pl" and the system tray at the bottom indicates the date and time as 2023-11-16 at 10:59.

MNIEJSZOŚCI NARODOWE, ETNICZNE I WYZNANIOWE W MAŁOPOLSCE

• MNIEJSZOŚCI NARODOWE

- Żydzi
- Niemcy (w tym Niemcy Galicyjscy tzw. Osadnicy Józefińscy)

• MNIEJSZOŚCI ETNICZNE

- Łemkowie
- Romowie, w tym grupa Bergitka Roma (osiadli Cyganie Karpaccy)

• MNIEJSZOŚCI WYZNANIOWE

- grekokatolicy i prawosławni
- ewangelicy
- wyznawcy judaizmu

Łemko w czusze z Wysowej. Lwów, okres powojenny. Archiwum łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Kyczera” w Legnicy
za: *Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Łemkowie Sądecki i Gorlicki, Rusini Szlachtowscy*, Nowy Sącz 2020

EMBLEMATYCZNE WYRÓŻNIKI GRUP I REGIONÓW

Wypas owiec na Podhalu. Fot. Jacek Kurzeja. www.etnozagroda.pl

Brązowa gurmana lachowska z charakterystycznym haftem wokół dolnej krawędzi. Muzeum Lachów Sądeckich w Podegrodziu, oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Fot. Jacek Kurzeja. www.etnozagroda.pl

Pochód Lajkonika w Krakowie. Fot. Jacek Kurzeja. www.etnozagroda.pl

GRUPY KRAKOWSKIE

Bronowice Wielkie. Fot. K. Chotek, 1912. Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie, www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Krakowiaci Wschodni z okolic Brzeska, lata 70. XX w. Stroje ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie. Fot. J. Kubiena za: *Krakowiaci, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiaci Wschodni*, Nowy Sącz 2020, s. 97

Krakowiacy - Etnozagroda

etnozagroda.pl/krakowiacy

ETNOZAGRODA SOKGŁ

Zmień kontrast Szukaj PL EN MENU

ZWIŃ MAPE

Krakowiacy

07:07 2023-11-16

Tereny zamieszkałe przez Krakowiaków obejmują - na zachodzie skraj pasma Jury Krakowsko-Częstochowskiej, południową część Wyżyny Małopolskiej z niecką Nidy, na wschodzie, po obu stronach Wisły, zachodni fragment żywej Kotliny Krakowsko-Sandomierskiej.

Czynnik scalający grupę to historyczne, ekonomiczne i kulturowe związki z Krakowem.

Zróznicowanie geograficzno-przyrodnicze oraz historia ziemi krakowskiej, m.in. rozdelenie jej granicami zaborów i odcięcie części regionu od Krakowa, spowodowały wytworzenie się dwóch dużych i zróżnicowanych wewnętrznie subregionów, określanych jako Krakowiacy Zachodni oraz Krakowiacy Wschodni.

Krakowiacy Zachodni - mieszkańcy najbliższych okolic Krakowa i wsi z zachodniej części dawnej ziemi krakowskiej, po obu stronach Wisły i jej dopływów.

Krakowiacy Wschodni - zajmują północno-wschodni subregion, po lewej stronie Wisły między rzekami Szreniawą, Nidzią, dolną i środkową. Na prawym brzegu Wisły zamieszkują Powiśle Dąbrowskie oraz dorzecze dolnego biegu Dunajca i Uszwicy po Tarnów i Wojnicz.

za: www.etnozagroda.pl

Krakowiacy Zachodni. Krakowiacy Wschodni.

Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik. www.etnozagroda.pl

KRAKOWIACY ZACHODNI

Gospodarze z Mogilan. Zespół Regionalny „Mogilanie”, 2008. Archiwum prywatne. Fot. M. Harbaczewski
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiacy Wschodni, Nowy Sącz 2020

KRAKOWIACY WSCHODNI

Stroje Krakowiaków Wschodnich. Zespół Folklorystyczny „Otfinowianie” z Otfinowa – prezentacja na tle malowanej chaty.

Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik. za: *Kraciaki, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Krakowiacy Wschodni*, Nowy Sącz 2020

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

Krakowiacy z okolic Bronowic z przełomu XIX/XX w. Kraków, 2004. Stroje ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie.

Fot. J. Kubiena. za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiacy Zachodni, Nowy Sącz 2020*

STRRÓJ KRAKOWIAKÓW ZACHODNICH

- czerwona rogatywka z czarnym otokiem z *baranką*, przez kawalerów, pana młodego i drużbów zdobiona pękiem pawich piór i barwnymi wstążkami
- sukienny, granatowy **kaftan** bez rękawów, w typie długiej kamizeli, zdobiony metalowymi i perłowymi guziczkami, czerwonym szamerunkiem, jedwabnymi chwastami w kolorach amarantowym (wsie na zachód od Krakowa) bądź zielonym (na wschód od Krakowa)
- sukienna, **biała sukmana** (rzadziej granatowa), czerwono lamowana, z długimi rękawami i stojącym kołnierzem

Para krakowska. Zespół Regionalny „Mogilanie”. Mogilany, 2008. Archiwum prywatne. Fot. M. Harbaczewski.
za: Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiaczy Zachodni, Nowy Sącz 2020

STRRÓJ KRAKOWIAKÓW WSCHODNICH

- **sukmana** - *kiereszja*, z sukna brązowego, z obszernym, trójkątnym kołnierzem tzw. *suką*, zdobiona wielobarwnym haftem z przewagą czerwieni
- **kaftan** bez rękawów z ciemnoniebieskiego sukna, bogato zdobiony szerokim, barwnym lamowaniem, mosiężnymi guzami, jedwabnymi chwostami czerwono-żółto-zielonymi i stylizowanym haftem kwiatowym w dolnych narożach
- biała wełniana **czapka magierka**

Mężczyzna w kaftanie (inscenizacja stroju krakowskiego). Zaborów, pow. brzeski, 1958. Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Fot. M. Maśliński za: Krakowiaci, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiaci Wschodni, Nowy Sącz 2020

WYRÓŻNIKI GRUPY - ZWYCZAJE I OBRZĘDY

- chodzenie w Poniedziałek Wielkanocny „**Siuda Baby**”, zwyczaj zachowany jedynie w Wieliczce i jej okolicach
- chodzenie w Poniedziałek Wielkanocny z „**ogródkiem**” lub „**traczykiem**” tj. małym wózkiem na dwóch kółkach przedstawiającym ogródek z barankiem, figurką Jezusa czy tracza
- pochód w Boże Ciało ulicami Krakowa konika zwierzynieckiego zwanego **Lajkonikiem**
- **szopkarstwo krakowskie**
- **malowane chaty** na Powiślu Dąbrowskim

Siuda Baba w Wieliczce. Fot. Jacek Kurzeja. www.etnozagroda.pl

Siuda Baba, okolice Wieliczki, pocz. XX w.
Archiwum Muzeum Etnograficznego
w Krakowie
www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fot. P. Drożdżik. www.etnozagroda.pl

Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie
www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

GRUPY PODGÓRSKIE

Rodzina chłopska spod Podegrodzia, początek XX w.

Archiwum Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Fot. W. Migacz

Para Pogórzan z okolic Gorlic, w strojach odświętnych z początku XX w. Ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. F. Kotuli w Rzeszowie. Fot. G. Stec.
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Sądeckie, Pogórzanie, Nowy Sącz 2020*

POGÓRZANIE

Regionalny Zespół Taneczny „Pogórzanie” z Gorlic
Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik, za: www.etnozagroda.pl

Pogórze - Etnozagroda

etnozagroda.pl/pogorzanie

ETNOZAGRODA

SOKOŁ
Narodowe Centrum Kultury
INSTYTUCJA KULTURY
WIEŚNICTWA MAŁOPOLSKIEGO

Zmień kontrast

A A A

Szukaj

PL EN

MENU

WISNICKO-LIPNICKI PARK KRAJOBRAZOWY

WISNICKO-LIPNICKI PARK KRAJOBRAZOWY

PARK KRAJOBRAZOWY PASMO BRZANKI

CZARNARZECKO-STRYZOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY

MAGURSKI PARK NARODOWY

ZWIŃ MAPE

Pogórze

07:39
2023-11-16

Najrozleglejsza terytorialnie grupa polskiego Pogórza, w Małopolsce leży ich zachodnia część. Wsie pogórzeńskie rozciągały się szerokim pasem równoległym do Beskidu Niskiego, od lewobrzeżnego skraja doliny Białej Dunajcowej na zachodzie (w powiecie nowosądeckim), po środkowy bieg Sanu (w okolicy Dynowa) na wschodzie. Od strony południowej region sięgał podnóży północnych stoków Beskidu Niskiego, od północnej - wschodniego skrawka Pogórza Rożnowskiego i środkowych części Pogórzy: Cieżkowickiego, Strzyżowskiego i Dynowskiego.

za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **cuwa** z samodziałowego białego sukna zapożyczona z ubiorów zakarpackich (m.in. węgierskiego *sur* i słowackiej *haleny*)
- walcowata **czapka magierka** z płaskim denkiem i wywiniętym otokiem, robiona na drutach z wełny owczej i spilśniana
- **siwa kamizelka** z długimi i szerokimi klapami zapinanymi na wypukłe metalowe guziki
- **plócienne stroje kobiece** z białym haftem angielskim

Pogórzanie gorlickcy w białych sukmanach *cuwach*. Mszanka, lata 30. XX w.
Za: *Nad rzeką Ropą. Zarys kultury ludowej powiatu gorlickiego.* Kraków 1965. Fot. R.Reinfuss

Mężczyzna w odtworzonym stroju odświętnym z okolic Gorlic.
Zespół Taneczny „Pogórzanie” z Gorlic. Fot. P. Drożdżik

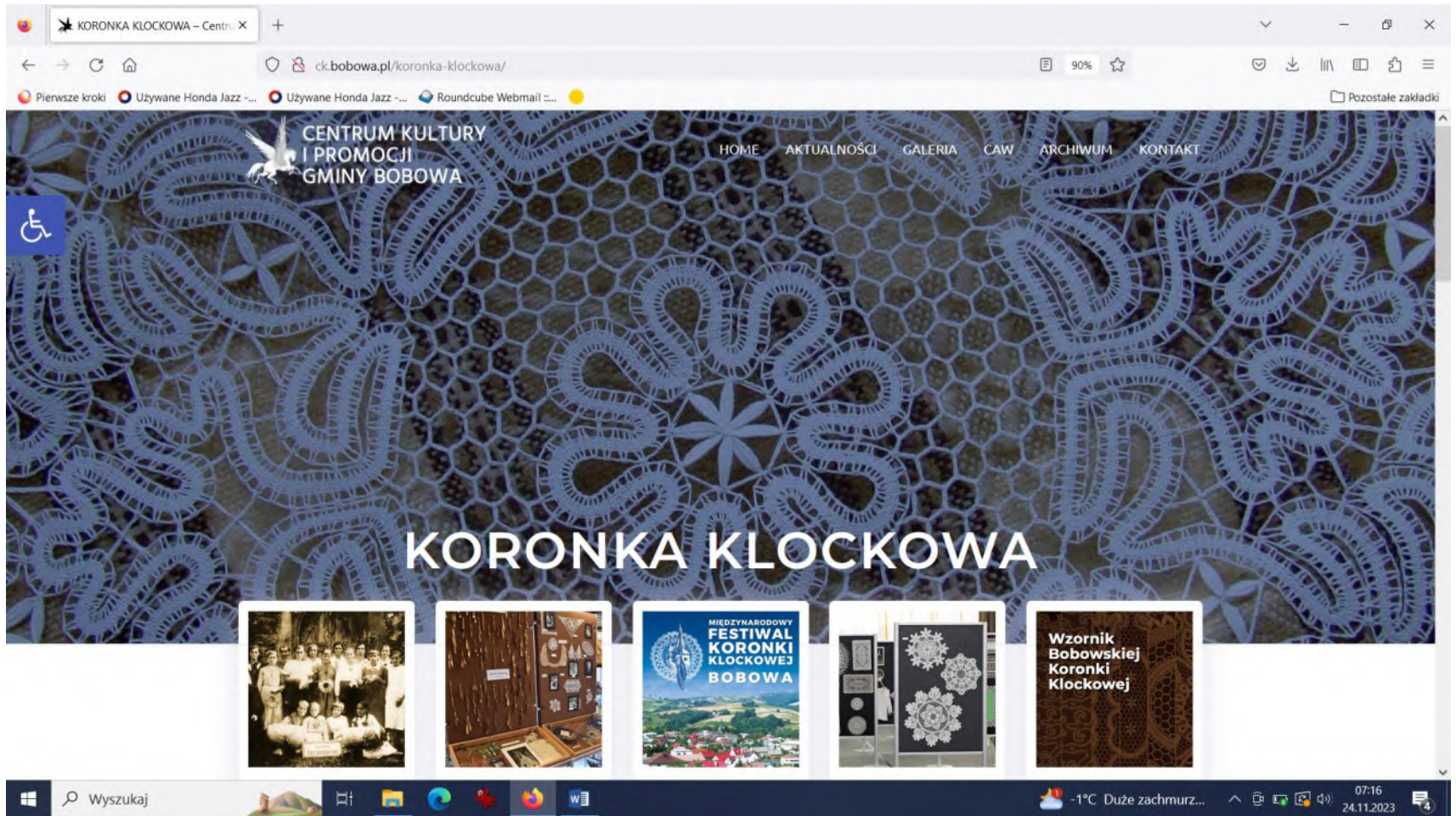

Kobiety w płóciennych, białych strojach. Regionalny Zespół Taneczny „Pogórzanie” z Gorlic

Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik, za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - RĘKODZIEŁO

- bobowska koronka klockowa

LACHY SADECKIE

Zespół Regionalny PODEGRODZIE z Podegrodzia. Stroje Lachów Podegrodzkich

Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Droździk, za: www.etnoagroda.pl

Lachy Sądeckie - Etnozagroda x +

etnozagroda.pl/lachy-sadeckie

ETNOZAGRODA SOKOŁ
Narodowe Centrum Kultury
Instytut Kultury
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Zmień kontrast A A A Szukaj Q PL EN MENU

Mapa Lachy Sądeckie z miejscami: Sulkowice, Myslice, powiat myslenicki, Jordanów, Rabka-Zdrój, Mszana Dolna, powiat limanowski, Limanowa, Park Krajobrazowy, Czychów, Zakliczyn, Ciekowice, Bobowa, Nowy Sącz, Stary Sącz, Grybów, Gorice, Biecz, Kolaczyce, Jasio, powiat jasielski, Magurski Park Narodowy, powiat gorlicki, Nowy Targ, Garcański Park Narodowy.

ZWIŃ MAPE

Czekam na c.tile.openstreetmap.org...

07:40
2023-11-16

Lachy Sądeckie to jedna z najbardziej wyrazistych kulturowo grup polskiego Podkarpacia. Powstała na styku góralszczyzny karpackiej i Krakowiaków. Ich wsie położone są w rozległej, żyznej Kotlinie Sądeckiej. Centrum grupy wyznaczają dwa najważniejsze miasta regionu, Stary i Nowy Sącz, u zbiegu Dunajca, Popradu i Kamienicy Nawojowskiej. Za macecznik Lachów Sądeckich uważa się kilka wsi parafii podegrodzkiej. Tam kultura lachowska, szczególnie strój, osiągnęła najbogatszą formę.

za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **granatowy kaftan** męski, z fabrycznego sukna, z długimi rękawami, bogato zdobiony rzędami mosiężnych guzów przetykanych jedwabnymi chwościkami oraz wielobarwnym haftem na czerwonych aplikacjach
- granatowe **spodnie *blokicia*** z dwoma przyporami, zdobione wielobarwną haftowaną sercówką w typie góralskiej *parzenicy* i szerokimi, czerwonymi lampasami z haftem
- ***ciosek*** – półkolista ozdoba z usztywnionej wstążki ozdobionej haftem i cekinami
- **haft lachowski** nićmi, koralikami i cekinami, na strojach kobiecych i męskich, z charakterystycznymi motywami, m.in. *bukietem*, czyli wiałą gałązką kwiatową

Akwarela Józefa Pieniżka „Drużba i drużna z Sądecczynny”, 1937 rok, Brzezna-Litacz. Lwów 1937. Reprint.
za: Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Sądeckie, Pogórzanie, Nowy Sącz 2020

Haft koralikowy i niciany na gorsecie lachowskim z okolic Podegrodzia, kon. XIX w. W zbiorach Muzeum Lachów Sądeckich w Podegrodziu – oddziale Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK Sokół, za: www.etnozagroda.pl

Brązowa gurmiana lachowska z charakterystycznym haftem wokół dolnej krawędzi, kon. XIX w. W zbiorach Muzeum Lachów Sądeckich w Podegrodziu – oddziale Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK Sokół, za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - ZWYCZAJE I OBRZĘDY

- plecione słodkie bułki **kukietki** ofiarowywane chrześniakom na wiażowiny
- **krakowiaki sądeckie** – ludowa forma muzyczna i taneczna, która w *Sądecczyźnie znalazła swoją specyficzną, nie spotykaną gdzie indziej różnorodność, o określonych cechach, które mają charakter identyfikacyjny z regionem* (www.sadeckiekrakowiaki.pl)
- tradycja wykonywania kilkunastometrowych **palm wielkanocnych**
- **podłaźniczka** – ozdoba na Boże Narodzenie

Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie, www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Kobiety z kukietkami dla chrześniaków,
Gostwica, 1900 r. Fot. W. Migacz. Archiwum Muzeum
Okręgowego w Nowym Sączu

Tradycyjna podłaźniczka lachowska. Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie, www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

LACHY LIMANOWSKIE

Członkowie zespołów regionalnych w odtworzonych strojach Lachów Limanowskich. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020*

Lachy Limanowskie jako odrębna grupa etnograficzna, skupiona wokół miasteczka Limanowej, zaczęły się kształtować dopiero w II poł. XIX w., kiedy po reformie administracyjnej przeprowadzonej w 1876 przez władze austriackie, utworzono powiat limanowski. Grupa jest zróżnicowana etnograficznie. Jej wschodnią część, leżącą w obrębie historycznej ziemi sądeckiej, badacze uważali za zachodni skraj zasięgu Lachów Sądeckich. Okolice Dobrej, wyraziste kulturowo, często określane są jako odrębna grupa: Lachy od Dobrej.

za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - ZWYCZAJE I OBRZĘDY

- **Dziady Śmigustne** w Dobrze, w Poniedziałek Wielkanocny
- zwyczaj święcenia w Wielką Sobotę **hub i prętów leszczynowych**, gmina Dobra

LACHY SZCZYRZYCKIE

Grupa w tradycyjnych strojach Lachów Szczyrzyckich. Zdjęcie ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach. Fot. S. Gadomski
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020*

Lachy Szczyrzyckie - Etnozagroda

etnozagroda.pl/lachy-szczyrzyckie

ETNOZAGRODA

SOKGŁ
Instytucja Centralnej Kultury
Wsiewodztwa Małopolskiego

Zmień kontrast

A A A

Szukaj

PL EN

MENU

ZWIŃ MAPE

Lachy Szczyrzyckie

Etnozagroda / Lachy Szczyrzyckie

07:43
2023-11-16

Zamieszkują kotlinę sięgającą skraja Pogórza Wiśnickiego na północy i podnóża północnych stoków Beskidu Wyspowego na południu. Centrum regionu to dolina Stradomki, prawego dopływu Raby. Administracyjnie to styk powiatów myślenickiego, bocheńskiego i limanowskiego. Od północy graniczą z Krakowiakami, od wschodu i południowego wschodu z Lachami Limanowskimi (i Lachami od Dobrej), na południu z Zagórzanami, na zachodzie – z Krakowiakami Zachodnimi. Za stolicę regionu uznaje się Szczyrzyc, historyczną wieś, od 1243 r. siedzibę klasztoru oo. Cystersów, którzy mieli duży wpływ na cywilizacyjny, kulturowy i gospodarczy rozwój regionu.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **spodnie** tzw. *dymki* z białego kupnego drelichu
- płócienne **białe górnice** (*plótnianki*) oraz krakowskie, białe sukmany typu dobczyckiego (z czarną dekoracją z *krzyżykami*) lub z Dobrej (czerwono zdobione)
- krakowskie **kaftany**, z granatowego sukna, bez rękawów, bogato zdobione haftem i guziczkami, noszone na granatowe kamizelki z długim wykładanym kołnierzem, także bogato zdobione
- **kapelusze bruski**, z okrągłą główką i niedużym otokiem, na wesela ozdabiane rozetkami z marszczonych wstążek, drużbowie weselni nosili przy nich *puse* (pęk długich kogucich piór)

Akwarela Józefa Pieniżka „Weselnicy ze Szczyrzyca”, 1937 rok, Brzezna-Litacz. Lwów 1937. Reprint.
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020

Fot. P. Droździk. Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

GRUPY GÓRALSKIE

Wypas owiec, Kopeniec, 2013. Fot. S. Trebunia-Staszek .
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Ochotniccy,
Nowy Sącz 2020

„Chłopi z Tylmanowej w kościele”, akwarela Józefa Pieniżka, 1935 rok. Album *Podhale w obrazach*, Lwów 1937 (reprint).

GÓRALE PODHALAŃCY

Zespół „Regle” z Poronina. Rusinowa Polana, 2009. Fot. M. Schneider
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Ochońscy, Nowy Sącz 2020

Górale Podhalańscy - Etnozagrod... x +

etnozagroda.pl/gorale-podhalanscy

ETNOZAGRODA SOKGŁ

Zmień kontrast A A A Szukaj PL EN MENU

ZWIŃ MAPE

Górale Podhalańscy

11:06 2023-11-16

Górale Podhalańscy (Podhalanie) – najbardziej znana grupa polskich Górali Karpackich, często z nimi utożsamiany jest cały region Karpat polskich. Zamieszkują większą część Kotliny Orawsko-Nowotarskiej. Granica Podhalańców biegnie na zachodzie doliną Czarnego Dunajca, obejmując wieś po obu stronach rzeki; na wschodzie stanowi ją rzeka Białka, na północy pasmo Gorców, a na południu Tatr. W obrębie Podhalańców wyróżniane są dwa subregiony: tzw. Skalne Podhale (Górale Tatrzańscy) u stóp Tatr, a na północy – Dolina Nowotarska, tzw. Podhale Niżne (Górale Nowotarscy). Wsiel graniczne Skalnego Podhala to (od zachodu): Chochotów, Ratułów, Skrzypne, Leśnica, Białka Tatrzańska i Bukowina Tatrzańska.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY – PASTERSKO WYSOKOGÓRSKIE OWIEC

Pasterstwo było jednym z najważniejszych źródeł utrzymania Podhalan. Tradycje, które wołoscy pasterze przynieśli w Tatry wywarły wpływ na muzykę, gwarę, ubiory i zwyczaje. Wypas owiec odbywał się zbiorowo, na halach, gdzie prowadzono gospodarkę szałaśniczą. Wyruszano wiosną (po św. Wojciechu), kończono wypas na św. Michała. Z owczego mleka na szałasie wyrabiano sery podpuszczkowe – *bundz*, *bryndzę*, a także parzone *oscypki* i *redykołki*.

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie, www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- strój podhalański - najbardziej znany z ubiorów polskich Karpat, traktowany jako polski strój narodowy
- **portki** z białego domowego sukna, obcisłe i długie, miały dwa przypory pierwotnie obszywane tylko biało-burą włóczką; później pojawiły się wielopętlicowe ornamenty wite ze sznurków i skromny haft łańcuszkowy, z którego rozwinęły się rozbudowane, duże, barwne *parzenice*
- **białe cuchy**, w przeszłości traktowane jako *poślednie*, w. XX w. stały się częścią stroju odświętnego, bogato wyszywane wielobarwnym haftem w różę, *dziewięciorniki*, *pawie oczka* itp.
- ciemne sukienne **cuchy** (*gunie*) przystrajane *pąskiem* – lamówką z pasków czerwonego sukna
- mosiężne lub bakfonowe (niegdyś odlewane) **spinki**, którymi spisano na piersiach męskie koszule

Młodzi górale w tradycyjnej, odświętnej wersji strojów góralskich. Furmanowa, 2020. Fot. S. Trebunia-Staszal za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Ochotniccy, Nowy Sącz 2020

Zdobienie białej cuchy, fot. J. Kurzeja. Archiwum MCK SOKÓŁ
za: www.etnozagroda.pl

**Kierpce z rzemieniami. Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, fot. J. Kurzeja. Archiwum MCK SOKÓŁ
za: www.etnozagroda.pl**

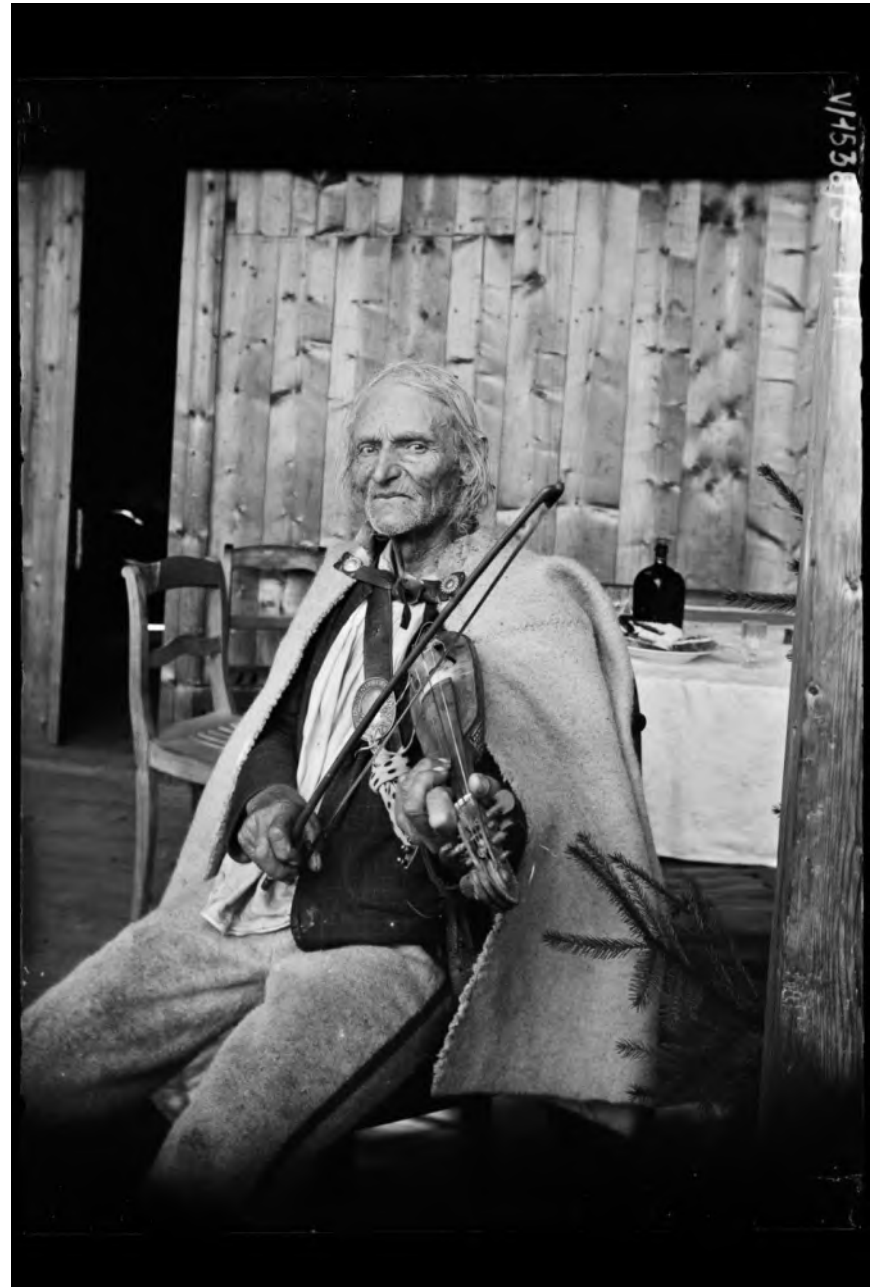

Górale i góralki z zespołu „Polaniorze” z Kościeliska w paradnych strojach góralskich. Kościelisko, 2015.

Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik, za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Ochotniccy, Nowy Sącz 2020*

WYRÓŻNIKI GRUPY - MUZYKA

W podhalańskich *nutach* słychać wpływy wołoskie, rumuńskie i węgierskie. Najstarsze instrumenty muzyczne to instrumenty pasterskie – fujarki, piszczałki i trombity. Wśród pasterzy rozpowszechnione były także dudy. Do tańca przygrywano na *złóbcokach* – gęślach z jednego kawałka drewna. Z czasem zostały one zastąpione przez skrzypce.

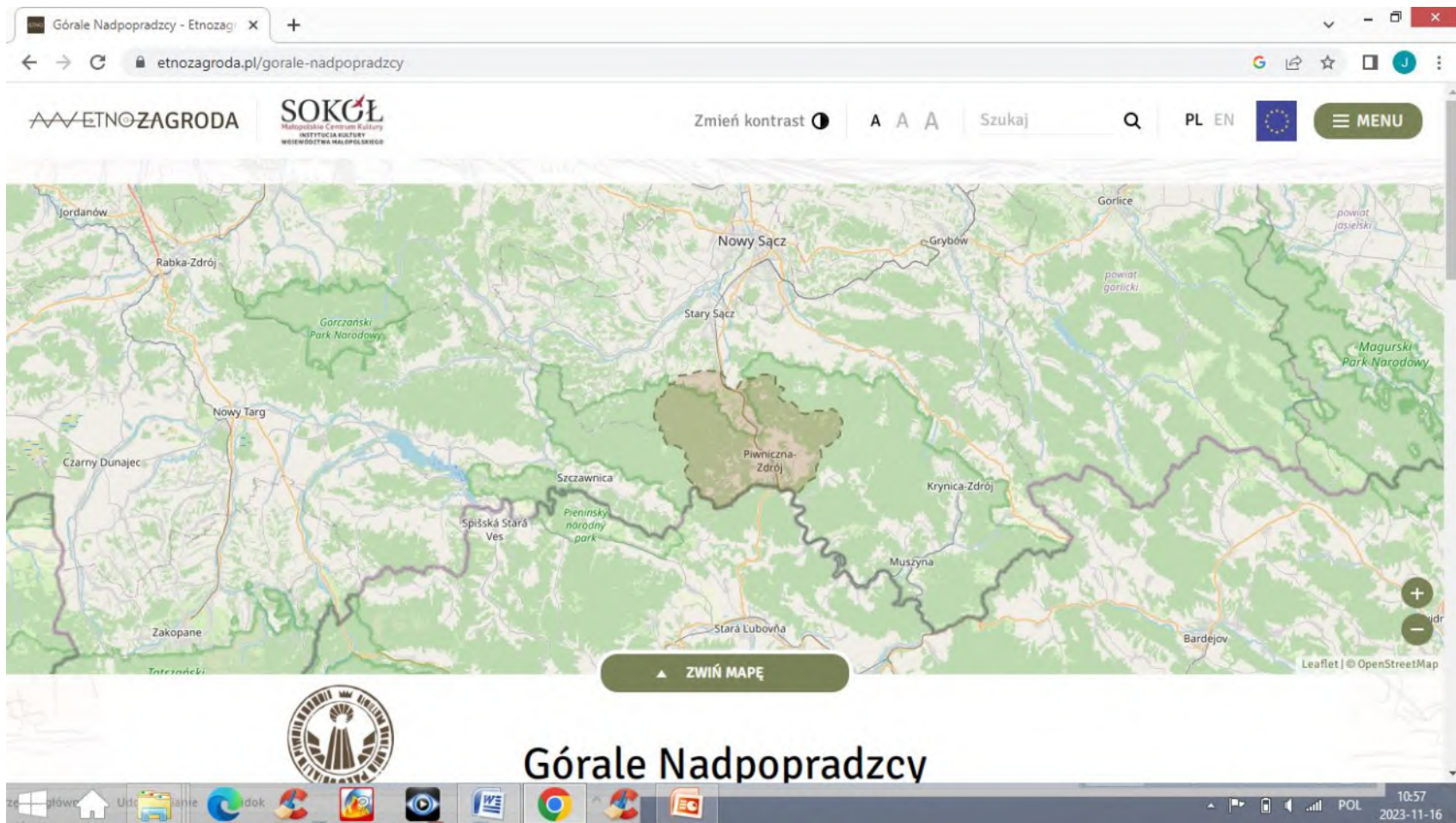

GÓRALE NADPOPRAZDZCY (tzw. Czarni Górale)

Członkowie Zespołu Regionalnego Dolina Popradu z Piwnicznej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Droździk
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Sądecki, Górale Nadpopradzcy, Nowy Sącz 2020*

Grupa Górali ze wschodniej części Beskidu Sądeckiego, do której, oprócz samej Piwnicznej z licznymi wiejskimi przysiółkami, zaliczane są wsie prawobrzeżne Popradu: Łomnica, Kokuszka, Głębokie i Sucha Struga, na zachodnich stokach pasma Jaworzyny Krynickiej oraz leżące po lewej jego stronie, u stóp pasma Radziejowej: Rytro, Obłazy Ryterskie, Roztoka Ryterska oraz Młodów. Niektórzy włączają do niej też Przysietnicę. Górale Nadpopradzcy graniczyli od północy z Lachami Sądeckimi; od wschodu i południowego wschodu – z Łemkami (do 1947 r.); od południa, poprzez granicę państwową z Rusnakami na słowackim Spiszu; od południowego zachodu, poprzez masyw Radziejowej – ze wsiami Rusi Szlachtowskiej (do 1947 r.); od zachodu z subregionem jazowsko - obidzkim Górali Łąckich.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- wiele powiązań z Łemkowszczyzną nadpopradzką, słowackim Spiszem oraz Rusinami Szlachtowskimi
- sukienne **spodnie** – *chołōśni*, z **ciemnego domowego sukna** (w Łomnicy długo z białego), z dwoma *przyporami* i dość szerokimi nogawicami, niezszytymi u dołu (*rozpór*). Zdobione skromnie, czerwonymi sukiennymi wypustkami w szwach nogawic, z pomponem nad rozporem i czerwoną obszywką wokół przyporów
- **kamizelka** z fabrycznego sukna granatowego, czarnego, niegdyś też czerwonego
- **gunia** (*gurmanka*) z białego (**później brązowego**) domowego sukna niezbyt długa, na krawędziach obszyta czerwonym sznurkiem, na wysokości pasa, po prawej stronie, miała niedużą czerwoną, poziomą aplikację, tzw. *kogutka* w kształcie stylizowanego „smreczka”
- **wełniane rękawice furmańskie** plecione na drewnianej formie

<https://nikidw.edu.pl/2022/11/28/rekawice-furmanskie-tkane-przez-czarnych-gorali-na-krajowej-liscie-unesco/>

GÓRALE SĄDECCY OD ŁĄCKA, KAMIENICY I OBIDZY (tzw. Biali Górale)

Członkowie Zespołu Regionalnego im. Marii Chwalibóg GÓRALE ŁĄCCY z Łącka. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: *Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Sądeccy, Górale Nadpopradzcy, Nowy Sącz 2020*

Górale Sądcecy - Etnozagroda

etnozagroda.pl/gorale-sadeccy

Zmień kontrast A A A Szukaj PL EN MENU

ZWIŃ MAPĘ

Górale Sądcecy

10:58 2023-11-16

Górale z południowo-zachodniej części Sądeczczyzny, zamieszkujący tereny na styku trzech pasm górskich: Beskidu Sądeckiego, Gorców i Beskidu Wyspowego. Ze względu na różnice kulturowe, w grupie rozróżnia się trzy subregiony: na zachodzie kamienicki (Kamienica, Zbludza, Zalesie, Zasadne, Szczawa); w centrum łącki (Młyńczyska, Wola Kosnowa, Kicznia, Wola Piskulina, Zagorzyn, Łącko, Szczereż, Czarniec, Maszkowice, Zabrzeż, Zarzecze); na wschodzie jazowsko-obidzki (Jazowsko, Brzyna, Gaboń, Obidza, łązy Brzyńskie). Górale Sądcecy od północy i północnego wschodu graniczyli z Lachami Limanowskimi i Lachami Sądeckimi; od wschodu – z Góralami Nadpopradzkimi; od południa, poprzez pasmo Radziejowej – z Rusią Szlachtowską (do 1947 r.), a dalej – z Góralami Szczawnickimi i Ochotnickimi.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

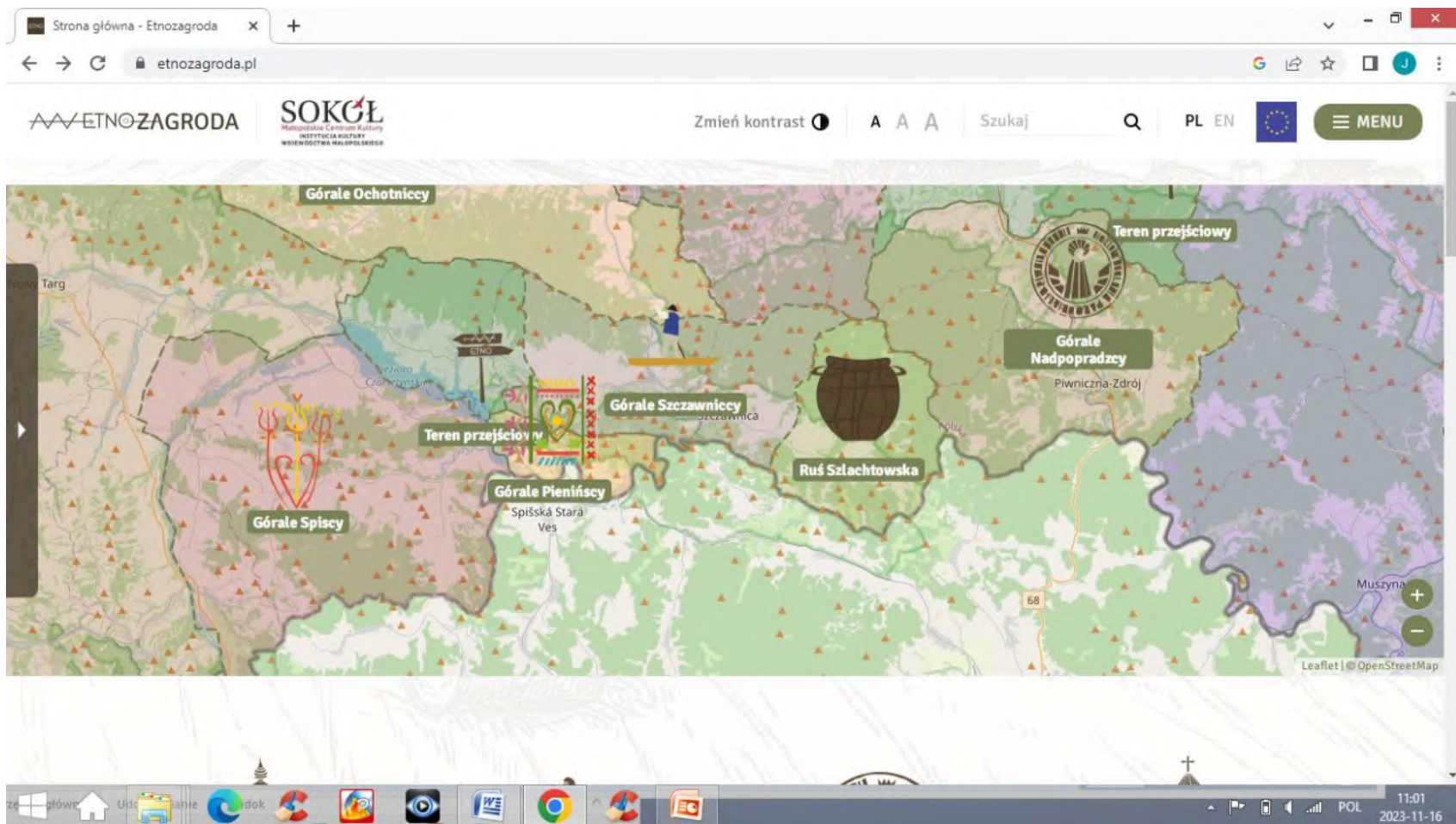
- **lajbiki (kamizelki)** z granatowego sukna, zdobione bogatym haftem łańcuszkowym, w kolorystyce z przewagą czerwieni, z tyłu wyszyty elipsowaty motyw roślinny, zwany *paprocią*
- przy koszuli **spinka** typu podhalańskiego
- **spodnie suknioki**, kroju góralskiego, z dość szerokimi nogawicami, zdobione wkoło przyporów haftem w typie *parzenicy*, z motywem pętlicowym (**węzeł rycerski**) lub **sercówką**. Zdobienie nogawic to lampasy z *kurnytkiem* i *liszajem*
- długa **gurmana**, niegdyś z białego, później brązowego sukna domowego, poszerzana na biodrach klinami, bogato ozdabiana wełnianymi sznurkami i wielobarwnym haftem włóczką (z przewagą czerwieni)

GÓRALE PIENIŃSCY I SZCZAWNICCY

Członkowie Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca PIENINY z Krościenka nad Dunajcem. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Góralami Szczawnickimi określano grupę wsi położonych w dolinie Dunajca między Pieninami a Gorcami i Beskidem Sądeckim (południowo-zachodnie stoki pasma Radziejowej): Szczawnice, Niżną i Wyżną (niegdyś były to oddzielne wsie) oraz rozmieszczone na lewym brzegu Dunajca Krościenko (niegdyś jedyne miasto regionu), Grywałd, Tylkę i Hałasową. Sromowce Wyżne i Sromowce Niżne, leżące po południowej stronie Pienin, nazywano Góralami Pienińskimi. Ich kultura miała nieco odmienny charakter od grupy szczawnickiej, dużo bliższy kulturze Spiszu (szczególnie w stroju). Obecnie grupy te są łączone, pod nazwą Górali Pienińskich.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- haftowane **białe portki** z domowego sukna, kroju góralskiego, z **jednym przyporem** z prawej strony, zdobionym pętlicową lub sercowatą wyszywką
- **lejbik** - niebieska (dawniej też czarna) kamizelka z fabrycznego sukna, niegdyś zdobiona tylko metalowymi guzikami i poziomymi naszywkami lub pasami czerwonego haftu łańcuszkowego, z czasem rozbudowanymi haftami z motywami kwiatowymi na całej powierzchni kamizelki
- **tzw. zapiątki** w kolorowe paski, robione na drutach, lub sukienne, haftowane, wkładane przez kawalerów na mankiety koszuli
- **kapelusz zdobiony rakami**, czyli paskiem skórzanym zakończonym w zęby, nabijanym gęsto metalowymi ćwieczkami
- **biała sukmana z koroną** – czerwoną sukienną aplikacją na wysokości pasa po prawej stronie
- krótka brązowa gunia zwana w Pieninach **kurtką**, zdobiona niegdyś skromnie, później bogato, kolorowym haftem (zwłaszcza po prawej stronie wzdłuż rozcięcia i na stójce).

Górale z Krościenka. Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Pieniny” z Krościenka nad Dunajcem. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

Mankiet koszuli ujęty sukienną zapiąstką, detale haftu na kamizelce. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiszy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020*

Zdobienia na *kurtce* brązowej. Szczawnica, I. 20. XX w. Muzeum Pienińskie im. Józefa Szalaya w Szlachtowej, Oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Fot. P. Drożdżik. za: *Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawniczcy*, Nowy Sącz 2020

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- spódnice **kanafaski** w czerwono-białe paseczki, granatowe **tocenice**, drukowane techniką batikową w biało-niebieskie wzory
- **tocone zapaski** (niekiedy drukowane dwustronnie)
- koszule **ze smużkami** - czerwonym haftem tkackim na ramionach i mankietach, noszone w Sromowcach
- czerwone, czarne lub zielone **lejbiki anglijowe** (gorsety z cienkiego sukna), zapinane na metalowe guziki, zdobiono z przodu kolorowym haftem w typie „szamerunku”
- **brązowe, sukienne kaftany**, podobne do męskich *guń*
- **czepce z zębem nad czołem** (typu spiskiego), zakładane pod chustki wiązane pod brodą

Górale z Krościenka. Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Pieniny” z Krościenka nad Dunajcem. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

WYRÓŻNIKI GRUPY

Flisactwo - pierwsze wzmianki dotyczące spławu drewna na Dunajcu pochodzą z XVI w. Eksportowano drewno opałowe oraz budulcowe przeznaczone do budowy statków, także węgiel drzewny, smołę, klepki, suszone owoce i zboże. Pierwotnie spław organizowali miejscowi właściciele ziemscy i dzierżawcy (tzw. faktorzy). Później (przed I wojną światową oraz w okresie międzywojennym) trudnili się tym handlarze żydowskiego pochodzenia.
(www.etnozagroda.pl/gorale-pieninscy/flisactwo)

GÓRALE SPISCY

Stroje spiskie – odmiana jurgowska. Zespół Regionalny „Podhale – Grupa Spiska” z Jurgowa. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020

Górale Spiszy - Etnozagroda

etnozagroda.pl/gorale-spiszy

ETNOZAGRODA

SOKGŁ
Miejscowa Centrum Kultury
INSTYTUCJA KULTURY
WIEŚNODZITWA MAŁOPOLSKIEGO

Zmień kontrast

A A A

Szukaj

PL EN

MENU

WZIĆ MAPĘ

Górale Spiszy

Etnozagroda / Górale Spiszy

11:03
2023-11-16

Obszar polskiego Spiszu to 14 wsi położonych w części Zamagurza Spiskiego (pogórza Magury Spiskiej), zamkniętych od północy i zachodu zakolem Dunajca z rzeką Białką, które po r. 1920 znalazły się w granicach Polski. Są to: Czarna Góra, Dursztyn, Falsztyn, Frydman, Jurgów, Kacwin, Krempachy, Łapszanka, Łapsze Wyżne i Niżne, Niedzica, Nowa Biała, Rzepiska i Trybsz. Jest to północno-zachodni skrawek większej, wielonarodowościowej i wielokulturowej historycznej dzielnicy – Spiszu, obejmującej (na terenie dzisiejszej Słowacji) dorzecze górnego Popradu oraz Hornadu i Gnilca (Hnilec), z Lewoczą, Kieżmarkiem i Popradem w centrum.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY – STRÓJ

wyraźne wpływy węgierskie, niemieckie i słowackie oraz duża różnorodność i wielość odmian, najważniejsze to: odmiana jurgowska, kacwińska i trybska

- **sukienne portki z tzw. *borytasami*** (dawne husarskie naszyca ułożone w pętle, wykonane z wełnianych czerwono-granatowych tasiemek) – odmiana kacwińska
- **lajbik** - zielona, sukniana kamizelka ze stójką, ozdobiona metalowymi guzikami i haftami z czerwonej i żółtej włóczki
- **brązowe sukmany** zdobione wzdłuż przodów i na mankietach aplikacjami w postaci kropek z białego i czerwonego sukna, tworzące kształt trójkąta, którego podstawę stanowił czerwony haftowany tulipan
- **kapelusze tzw. węgierskie** z wywiniętym do góry rondem i przewiązane czerwoną wstążką, wysokie buty z cholewami
- **kapelusz z piórkiem družbiarskim**, czyli rozłożystym bukietem z ok. 120 łądyg ze słomy, kawałków sukna, zakończonych u góry kwiatkami z gęsich piórek – odmiana jurgowska

Stroje spiskie – odmiana kacwińska. Zespół Regionalny „Czardasz” z Niedzicy. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
a: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

Stroje spiskie – odmiana jurgowska. Zespół Regionalny „Podhale – Grupa Spiska” z Jurgowa. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Droździk
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020

Stroje spiskie – odmiana kacwińska. Zespół Regionalny „Czardasz” z Niedzicy. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spisy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020*

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **gorset kabotek** czerwony *janglijowy*, z charakterystycznym **zębem** z przodu i tyłu, obszyty złotą *treską* i koszula haftowana czarnym haftem geometrycznym (odmiana jurgowska)
- spódnica tzw. **suknia z czerwonej janglii**, czyli cienkiego sukna, na dole ozdobiona złotą taśmą (*treską*) – odmiana jurgowska
- **spódnice kanafaski** z tkaniny lniano-bawełnianej tkanej w paski czerwono-białe z niedużą domieszką granatowych (okolice Kacwina i Trybsza)
- biała **koszula kobieca z krótkimi bufiastymi rękawami**, przewiązanymi czerwoną, jedwabną wstążką
- koszule z wetkanymi w górnej części rękawa pasmami z czerwonych nici
- tybetowy **czepiec z zębem** nad czołem ozdobiony plisowaną wstążką oraz cienka chusta wiązana pod szyją

Stroje spiskie – odmiana trybska. Zespół Regionalny „Zielony Jawor” z Krempach, 2015. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spisy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

GÓRALE ORAWSKY

Członkowie Zespołu Regionalnego SKALNIOKI z Zubrzyicy Górnej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Górale Orawscy zamieszkują w Polsce 14 wsi Górnej Orawy, na południe od głównego pasma Beskidów Zachodnich, w zachodniej części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej, w dorzeczu Orawy. Główna część regionu orawskiego leży na terenie Słowacji (okolice Trenczyna i Trzciany). Od zachodu i południa granice polskiej Górnej Orawy są granicą państwową, od wschodu Orawiacy graniczą z Podhalem, od północy z tzw. obszarem wpływów podhalańskich z okolic Spytkowic oraz z Góralami Babiogórskimi. Granica polityczna nie jest na Orawie tożsama z etniczną. W obu krajach (w różnych proporcjach) mieszka ludność obydwu narodowości. Wsie polskiej Orawy to: Bukowina, Chyżne, Harkabuz, Jabłonka (centrum regionu), Kiczory, Lipnica Mała, Lipnica Wielka, Orawka, Podwilk, Podsarnie, Zubrzyca Dolna, Zubrzyca Górna, Podszkle i Piekienik.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **czarna kamizelka** z fabrycznego sukna (*pruclik, prucnik*), krótka, luźna, pierwotnie z dwoma rzędami srebrnych guzów, później – z wykładanymi klapami i białymi, porcelanowymi guzikami
- ciemna *gunia* z domowego sukna, o archaicznym kroju, sięgająca do połowy ud, na wysokiej stójce i przy krawędziach zdobiona wielobarwnym haftem roślinno-geometrycznym
- poszerzane dołem **kożuchy orawczańskie** (szyte przez kuśnierzy z Orawki), brązowe, lamowane szerokimi, ozdobnie wycinanymi aplikacjami z białej skóry
- **portki z białego sukna**, pierwotnie skromnie zdobione na dole nogawic i wokół przyporów czarną wypustką, z czasem wita, pętlicową *parzenicą* z czarnej taśmy lub wełnianego sznurka

Orawiak z Chyżnego we współczesnym, własnym stroju. Fotografia ze Zbiorów Muzeum – Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej. Fot. J. Kubiena za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy, Nowy Sącz 2020

Orawianka w starodawnym, ciemnym odzieniu. Fotografia ze zbiorów Muzeum – Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzyicy Górnej. Fot. J. Kubiena
Orawianie w tradycyjnych strojach z lat 20.–30. XX w. Fot. P. Krzywda
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy*, Nowy Sącz 2020

GÓRALE BABIOGÓRSCY

Babiogórcy przed kościołem w Zawoi. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy, Nowy Sącz 2020

Górale Babiogórscy - Etnozagroda X +

etnozagroda.pl/gorale-babiogorscy

ETNOZAGRODA

SOKOŁ
Miejski Ośrodek Kultury
Instytucja Kultury
Województwa Śląskiego

Zmień kontrast A A A Szukaj PL EN MENU

ZWIŃ MAPĘ

Górale Babiogórscy

Etnozagroda / Górale Babiogórscy

11:08
2023-11-16

Górale Babiogórscy zamieszkiwali wsie w dolinie Skawicy u północnych podnóży Babiej Góry: Białą, Skawicę, Zawoję (z licznymi przysiółkami), a także Grzechynię na północy, Sidzinę po wschodniej stronie pasma Policy oraz Juszczyń przy jego północnych stokach. Babiogórcy od południa graniczą z Orawiakami; od zachodu, poprzez Pasma Jałowieckie – z Góralami Żywieckimi; na północ od Suchej Beskidzkiej i Makowa Podhalańskiego – z wsiami pogranicza góralско-krakowskiego na Pogórze Wielickim oraz Kliszczakami; od północnego wschodu i wschodu – z Kliszczakami i wsiami o przejściowym charakterze kultury (okolice Jordanowa); od południowego wschodu – z terenem wpływów podhalańskich (okolice Spytkowic).

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **brązowa sukienna *cucha*** do kolan, zdobiona na przednich krawędziach i stojce barwnym haftem włóczką z przewagą czerwieni (zbliżona do orawskiej *guni*). Starsi gazdowie ubierali *cuchę* z rękawami, kawalerowie zarzucali ją na jedno ramię
- **białe sukienne *portki bukowe***, typu góralskiego, o wąskich nogawicach z rozporem u dołu, szwem przez pośladki i dwoma przyporami (niegdyś jednym). Dawne *portki* skromnie zdobiono wełnianym sznurkiem czerwonym lub granatowym, wokół przyporów i wzdłuż szwów na nogawkach. W II połowie XIX w. wokół przyporów wyszywano *parzenice*, w kształcie trójlistnej pętlicy z zielonej taśmy lub nieduże *sercówki* w czerwono-granatowym kolorze
- **sukienne gorsety**, granatowe, ciemnozielone, bordowe lub czarne, zdobione kolorowym haftem nićmi, z motywem stylizowanej, pojedynczej kwiatowej gałązki (*kwiatusie*, *leluje*)

Babiogórcy przed kościołem w Zawoi. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy, Nowy Sącz 2020

GÓRALE ZAGÓRZAŃSCY

Członkowie Zespołu Regionalnego KASINIANIE z Kasiny Wielkiej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Górale Zagórzańscy - Etnozagro... x +

etnozagroda.pl/gorale-zagorzanscy

ETNOZAGRODA SOKOL

Zmień kontrast A A A Szukaj Q PL EN MENU

ZWIŃ MAPE

11:04
2023-11-16

Zagórzanie zamieszkiwali dolinę górnej Raby z dopływami: Porębą, Mszanką i Kasinką, otoczone od południa północnymi stokami Gorców, a od wschodu – wzniesieniami Beskidu Wyspowego. Nazwa Zagórzanie oddaje odizolowanie niedużej grupy grzbietami górskimi. Główny masyw Gorców z Turbaczem oddziela Zagórzanie od Podhalan; północne stoki Gorca na południowym wschodzie – od Górali Kamienickich (subregionu Górali Sądeckich); grzbiety Ćwilina, Mogielicy i Śnieżnicy na północnym wschodzie – od grup lachowskich („od Dobrej” i Szczyrzycan). Na północnym zachodzie, za garbami Bydłoniowej, Szczebla i Lubonia znajdują się wsie Kliszczałów.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

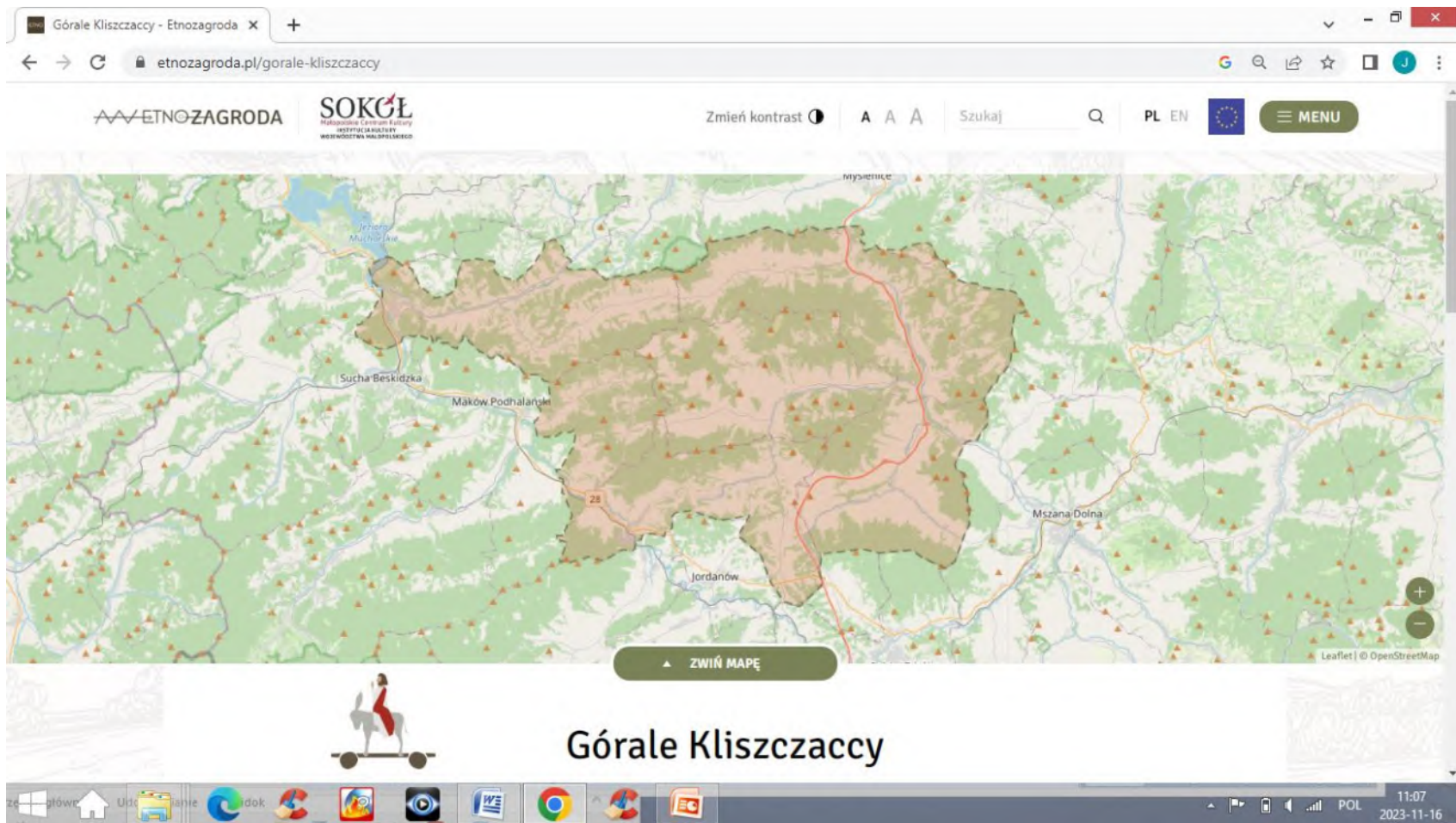
- **hazuka** (rodzaj sukmany) z samodziałowego sukna czarnego (niegdyś też z białego), długa, z długimi rękawami i kołnierzem stójką, poszerzana na biodrach klinami. Zdobiona czerwonym potrójnym sznurkiem z włóczki lub kupnej taśmy i haftem włóczką czerwoną i *siwą*
- krótkie **serdaczki bez rękawów**, ze skór owczych wyprawionych na biało, zdobione aplikacjami z safianowej skóry czerwonej i zielonej oraz siwym haftem (motywy kwiatowe). Krawędzie lamowane czarnym barankiem
- **sukienne białe portki** typu góralskiego (pierwotnie mające dość szerokie nogawice), zdobione przy dwóch *przyporach* niedużymi zdobinami, pętlicowymi lub sercowatymi, często tzw. *kogutkiem*, serduszkem z *kulami* (haczykami) wkoło, w kolorze czerwono-siwym

GÓRALE KLISZCZACCY

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie. www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Kliszczacy (Kliszczaki) – to grupa góralska w peryferyjnej, północno-zachodniej części zasięgu Górali Karpackich (traktowana przez niektórych badaczy jako przejściowa góralsko-lachowska). Jej nazwa ma charakter przezwiskowy, nadawany zwykle przez sąsiadów. Starsi autorzy wywodzą ją bądź od rozcięcia u dołu nogawic sukiennych spodni góralskich, bądź od starej zdobiny przy przyporach spodni, przypominającej kleszcze kowalskie (kształt litery „U” z pętlą u dołu). Na przeł. XIX i XX w. Kliszczacy zamieszkiwali środkową część Beskidu Średniego (Makowskiego), zawartą mniej więcej w trójkącie Sucha Beskidzka – Myślenice – Jordanów. Obszar ten mieści się między górnym biegiem Raby i Skawy, zamkniętym od północy pasmem Babicy, a na południu sięgającym po Jordanów.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **spodnie płócienne** (płócionki) szerokie, ze strząpkami na dole oraz **białe sukienne** (guniaki) z jednym lub dwoma przyporami i nogawkami szerszymi niż u innych górali, niegdyś zdobione wokół przyporów czarnym lub czerwonym kliscem (litera „U” z pętlą u dołu) albo skromną, czerwono-granatową sercówką
- **sukienne kamizelki** niebieskie lub ciemnoczerwone z metalowymi guzikami
- **brązowe gunie** (górnice, cugi) dość długie, z domowego sukna, skromnie obszywane sznurkami wełnianymi, najczęściej czerwonymi
- **sukienne burki** z wykładanym kołnierzem
- **gorsety**, dawniej sukienne granatowe lub czarne, później aksamitne, również ciemnoczerwone lub zielone, najstarsze zdobione skromnie, srebrnym szychem i cekinami

Członkowie Zespołu Regionalnego BUDZOWSKIE KLISZCZAKI z Budzowa. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Zagórzeńscy, Górale Kliszczacy, Nowy Sącz 2020

ZWYCZAJE I OBRZĘDY

Procesja z **Jezuskiem Palmowym** w Tokarni k. Myślenic, zainicjowana przez proboszcza Jana Macha w 1968 r., odbywa się do dzisiaj.

ŁEMKOWIE

Członkowie Łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca KYCZERA z Legnicy. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Łemkowie (górale ruscy, grupa odrębna etnicznie) zamieszkiwali wieś po obu stronach pasma Jaworzyny Krynickiej w Beskidzie Sądeckim oraz w dolinach Beskidu Niskiego, między Popradem na zachodzie a Osławą na wschodzie. Wraz z sąsiadującymi od wschodu Bojkami i Hucułami, tworzyli niegdyś zwarty klin osadnictwa karpaccich górali rusińskich (ukraińskich). W Polsce, po II wojnie światowej, na skutek skomplikowanej sytuacji politycznej, ludność ukraińską (w tym Łemków), w 1947r. przymusowo wysiedlono na tereny zachodniej i północnej Polski (w ramach tzw. akcji „Wisła”), a ciągłość kulturowa historycznego regionu została drastycznie przerwana.

Za: www.etnozagroda.pl

WYRÓŻNIKI GRUPY - STRÓJ

- **męski płaszcz - czucha**, długa, obszerna, szyta z ciemnego domowego sukna, z dużym prostokątnym kołnierzem, spadającym na plecy; kształt i zdobienie kołnierza były odmienne w różnych częściach łemkowszczyzny
- **ciemnoniebieskie bruśliki** – kamizelki z fabrycznego sukna, krótkie, z dwoma rzędami wypukłych metalowych guzików z przodu i skromnym, czerwono-żółtym haftem łańcuszkowym
- **brązowe gunie** (górnice, cugi) dość długie, z domowego sukna, skromnie obszywane sznurkami wełnianymi, najczęściej czerwonymi
- **białe, sukienne hunie** (kurtki) w dwóch odmianach – dłuższej, archaicznej, mocno poszerzanej na biodrach klinami oraz krótszej, nowszej z trzema *kłaputami* (luźnymi tackami) z tyłu i pętlcowym zapięciem z wełnianych sznurków

Gospodarz i parobek. Krynica, 1860. Muzeum Etnograficzne im. Franciszka Kotuli w Rzeszowie, Mal. A. Grabowski
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Łemkowie Sądeccy i Gorliccy, Rusini Szlachtowscy, Nowy Sącz 2020

Gazda w czusze. Szczawnik, ok. 1935. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Fot. M. Cholewa
za: *Krakoviaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Łemkowie Sądecky i Gorliccy, Rusini Szlachtowscy, Nowy Sącz 2020*

Członkowie Łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca KYCZERA z Legnicy. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Dziękuję za uwagę
Joanna Hołda, Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu
Oddział Sądecki Park Etnograficzny
joannateresaholda@gmail.com

W prezentacji wykorzystano materiały (fotografie, grafiki, zdjęcia archiwalne, teksty i opracowania)
pochodzące z:

portalu internetowego www.etnozagroda.pl

zasobów cyfrowych Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie

www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

publikacji *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, Nowy Sącz 2020

NARODOWY INSTYTUT KULTURY I DZIEDZICTWA WSI

zaprasza na

Szkolenia internetowe dla KGW – wykłady etnograficzne

Specyfika kultury ludowej Małopolski
Joanna Hołda
materiał szkoleniowy

Organizator

Institucja finansowana przez:

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Robert Tekusa

STRÓJ LUDOWY JAKO WYZNACZNIK TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ

FUNKCJE STROJU

- w tradycyjnej kulturze ludowej strój określał przynależność do stanu chłopskiego
- był identyfikatorem grupy lokalnej, parafii, wsi
- pomagał odróżnić „swojego” od „obcego”
- był wyrazem tożsamości grupowej
- wzmacniał poczucie wspólnoty
- dla badaczy kultury ludowej był jednym z podstawowych kryteriów wyznaczania regionów i grup etnograficznych

Rodzina z okolic Dobrej, pocz. XX w. Fot. L. Węgrzynowicz
Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

UBIÓR CODZIENNY I ROBOCZY – STRÓJ ŚWIĄTECZNY I OBRZĘDOWY

ODZIEŻ CODZIENNA

- główną funkcją odzieży codziennej były przede wszystkim ochrona przed warunkami pogodowymi i urazami oraz ukrycie nagości
- ubrania miały być wygodne i praktyczne, dobrze dostosowane do klimatu, wytrzymałe i tanie
- do pracy i po domu donoszano stare, zniszczone ubrania świąteczne lub szybko odzież prostą, bez zdobień, z gorszych materiałów

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie
za: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

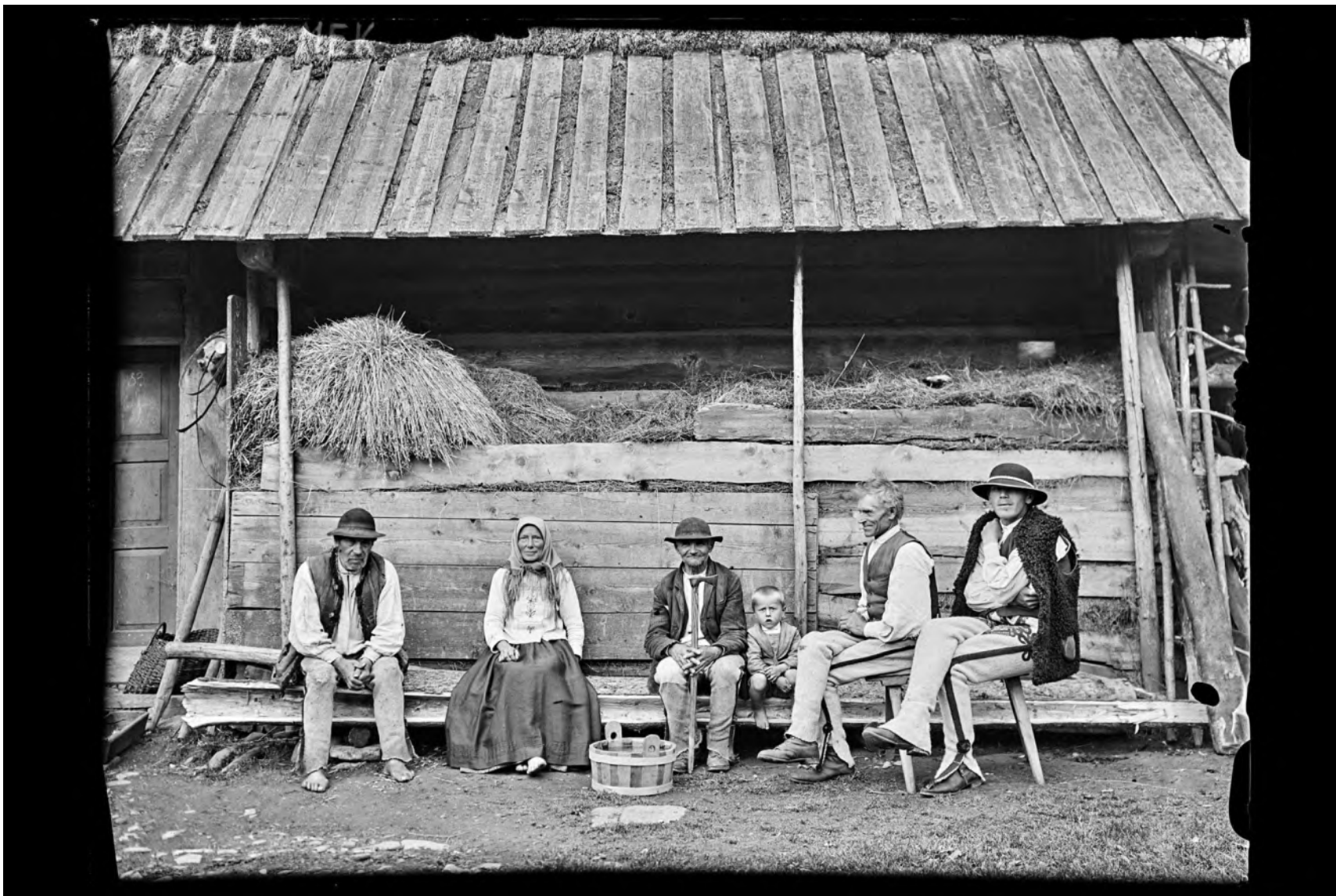

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Odzież robocza, Spisz. Fot. J. Kubiena

za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spisy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

STRÓJ ŚWIĄTECZNY I OBRZĘDOWY

- strój był czytelnym społecznym znakiem, który wskazywał płeć, wiek, stan cywilny, status społeczny i majątkowy, pełnione funkcje obrzędowe
- był dostosowany do momentów obrzędowych (np. strój weselny) i okresów liturgicznych (np. w trakcie postów kobiety nie nosiły korali, ubierały się w ciemne kolory)
- podlegał kontroli społecznej

Stroje spiskie – odmiana jurgowska. Zespół Regionalny „Podhale – Grupa Spiska” z Jurgowa. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Rodzina z Podegrodzia w strojach z pocz. XX w. Kobiety ubrane „po staroświecku”: dziewczyna w uroczystym stroju panińskim z białą btiulową zapaską ozdobioną zakładkami i koronką, włożoną na jasną spódnicę, Bogato zdobiony gorset „podegrodzki” i koszula z czerwonym haftem. Matka – w tradycyjnym ubiorze starościny: kaftanie z *organkami*, *podegrodzkiej chuście czepcowej* i *białej spódnicy fartuchu*.
Fot. E. Frankowski. Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Członkowie zespołów regionalnych w odtworzonych strojach Lachów Limanowskich. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Stroje spiskie – odmiana jurgowska. Zespół Regionalny „Podhale – Grupa Spiska” z Jurgowa. Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. *Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiscy, Górale Pienińscy i Szczawnicy, Nowy Sącz 2020*

ELEMENTY UBIORU

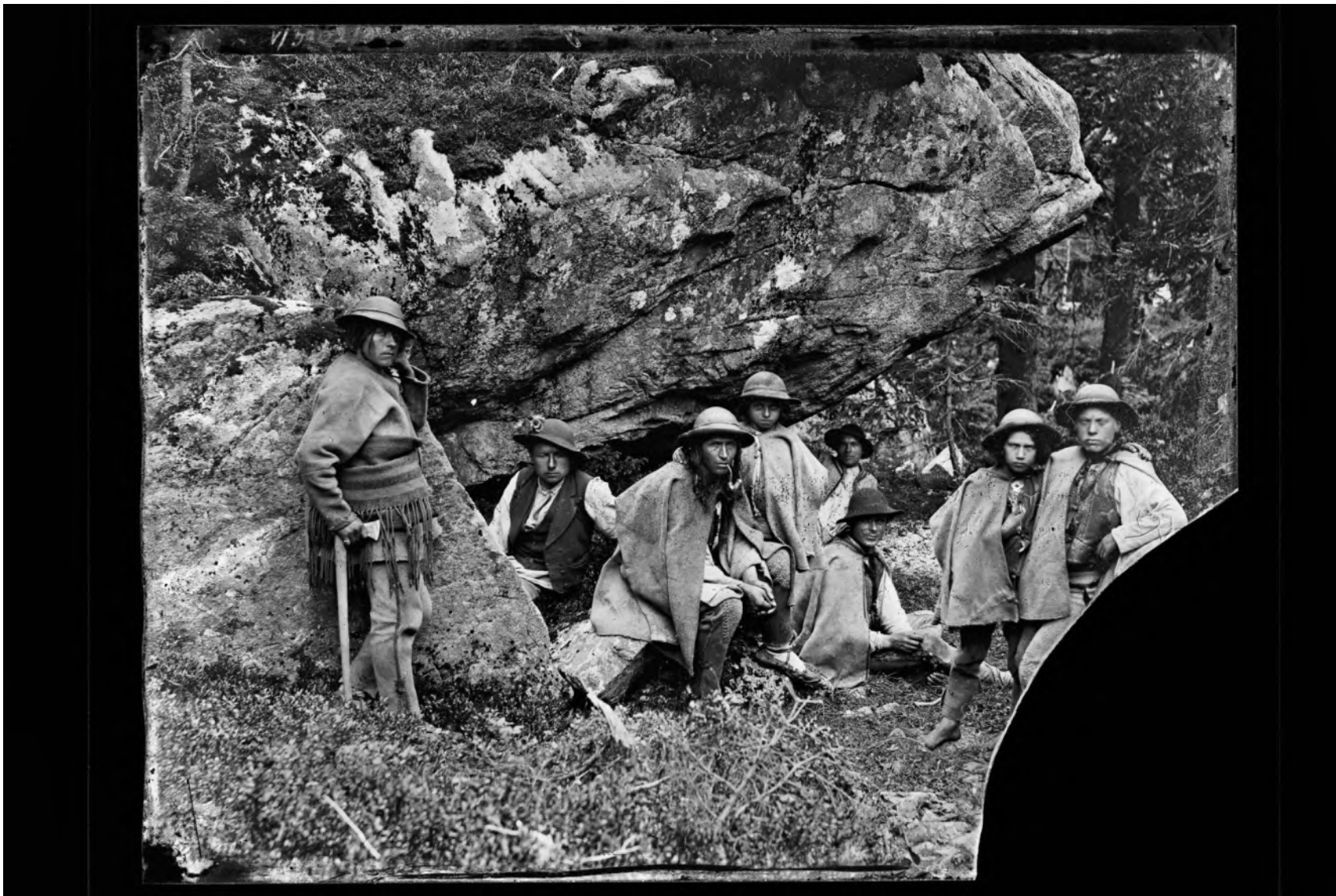
Stroje, bez względu na region, składały się z tych samych, podstawowych elementów (niekiedy różnie określanych)

• w ubiorach męskich to:

- koszule
- spodnie
- kamizelki, serdaki
- okrycia wierzchnie typu płaszcz - sukmany, gurmány, cuwy/ cuhy, kabaty, kurtki
- nakrycia głowy - kapelusze, czapki
- pasy - wąskie kawalerskie opaski, szersze srosy/ trzosi, szerokie pasy góralskie / bacowskie
- buty - kierpce, buty z cholewami, m.in. węgierskie, polskie, *karbiaki*, zimowe kapce z sukna, oficerki
- dodatki - torby, laski, fajki, woreczki na tytoń
- ozdoby - spinki do koszuli, spinki do mankietów, wstążki

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
za: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Członkowie Zespołu Regionalnego Dolina Popradu z Piwnicznej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Droździk
za: www.etnozagroda.pl

ELEMENTY UBIORU

- w ubiorach kobiecych to:
 - koszule, bluzki
 - halki
 - spódnice – m.in. *fartuchy*, *farbanice/ farbówki*, *tybetki*, *wetenkówki*
 - zapaski
 - gorsety
 - okrycia wierzchnie - wizytki, katanki, płaszcze tzw. *przyjaciółki*, *kaftany z rękawami*, *serdaki*, *kożuchy*, *chusty naramienne* *rańtuchy*, *łoktusydo*, *fabryczne chusty do zaodziewku*
 - obuwie - *kierpce*, buty z cholewami, m.in. *węgierskie*, *polskie*, *karbiaki*, zimowe kapce z sukna, sznurowane trzewiki
 - nakrycia głowy - *chusteczki*, *czepki*
 - dodatki i ozdoby - biżuteria, głównie *korale*, *kolczyki*, *wstążki*, *chusteczki do nosa*

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
za: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

SUROWCE

Ubiory i stroje szyto z tych samych podstawowych surowców, w czasach odleglejszych - dostępnych we własnym gospodarstwie, z czasem - kupnych i fabrycznych:

- płótna lniane, konopne, lniano-konopne (w kolorze naturalnym, bielone, farbowane, drukowane), sukna samodziałowe owcze, skóry bydlęce i świńskie, futra owcze, kozie, inne (np. z borsuka, lisa)
- materiały i dodatki kupne tzw. kramne - tkaniny fabryczne (sukna, adamaszki, aksamity, flanele, wełnki, płótna bawełniane różnej grubości i o różnym splocie, perkale gładkie i drukowane we wzory, wełniane tybety we wzory kwiatowe), pasmanteria (sznureczki, taśmy, koronki), wstążki
- gotowe ubiory - chusteczki na głowę, chusty naramienne

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
za: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Członkowie Zespołu Regionalnego Dolina Popradu z Piwnicznej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: *Krakowiaczy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Sądecky, Górale Nadpopradzcy, Nowy Sącz 2020*

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

CZYNNIKI RÓŻNICUJĄCE STRÓJ

Mimo podobnych funkcji, elementów i krojów czy użytych surowców, stroje były mocno zróżnicowane regionalnie oraz w obrębie własnej grupy.

Zmieniały się także w czasie. Przyczyną tego były:

- dzieje osadnictwa i warunki naturalne (np. odmienne stroje grup góralskich i nizinnych, wpływ klasztorów m.in. Cystersów w Sczyczycu)
- zapożyczenia od grup sąsiednich (np. pogórzańska cuwa) i z tzw. kultur elitarnych (np. gorset, męski kaftan, sądecki lachowski czepiec złotolity)
- mody i gusty, potrzeba wyrażenia siebie, inwencja krawców i hafciarek

Grupa Pogórczan z części zachodniej, w strojach odświętnych z przełomu XIX/XX wieku. Zbiory Muzeum Miejskiego w Tychach. Fot. S. Gadomski
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Sądeckie, Pogórzanie, Nowy Sącz* 2020

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Członkowie Zespołu Regionalnego SKALNIOKI z Zubrzycy Górnej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Stroje Krakowiaków Wschodnich. Zespół Folklorystyczny „Otfinowianie” z Otfinowa – prezentacja na tle malowanej chaty.
Archiwum MCK SOKÓŁ. Fot. P. Drożdżik. za: *Kraciacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej, Krakowiacy Wschodni*, Nowy Sącz 2020

RÓŻNICE W STROJACH

Różnice w strojach poszczególnych grup - etnograficznych, ale także subregionów, parafii czy wsi, były widoczne w:

- sposobie i intensywności zdobienia – ulubione techniki zdobnicze, m.in. haft niciany, włóczkami, koralikami, cekinami, naszyca z pasmanterii, guziczki, chwosty, aplikacje; ulubione ściegi i motywy zdobień np. liście dębu, sercówka, paprotka, węzeł rycerski, pętlica
- detalach kroju – np. szerokość nogawic, ilość przyporów, długość i szerokość gurmány, kształt dekoltu przy gorsecie
- sposobie noszenia – np. wiązanie chustki i czepeca
- doborze materiałów – np. przewaga płócien farbowanych i drukowanych tzw. *modrotlaczy*, upodobanie różowych perkali tzw. *różowików*
- dobrze dodatków – np. męska spinka do koszuli

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
za: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Inscenizacja wesela w Bronowicach. Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Odtworzone stroje Krakowiaków Zachodnich, Zespół Regionalny „Mogilanie”, 2008. Archiwum prywatne. Fot. M. Harbaczewski
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiacy Wschodni, Nowy Sącz 2020*

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

ZRÓŻNICOWANIE KULTUROWE MAŁOPOLSKI

STROJE REGIONALNE

Strona główna - Etnozagroda x +

etnozagroda.pl

ETNOZAGRODA

SOKOŁ
Małopolskie Centrum Kultury
INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Zmień kontrast

A A A

Szukaj

PL EN

MENU

Map showing the Małopolska region with various cultural and geographical markers. Key locations include Kraków, Tarnów, Rzeszów, and various National Parks (Park Krajobrazowy) such as Tatrzański, Ciśniańsko-Wetliński, and Pogórze Przemyskiego. The map also shows neighboring regions like województwo śląskie and województwo podkarpackie.

Leaflet | © OpenStreetMap

07:18
2023-11-16

STROJE TYPU KRAKOWSKIEGO

Gospodarze z Mogilan. Zespół Regionalny „Mogilanie”, 2008. Archiwum prywatne. Fot. M. Harbaczewski
za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiacy Wschodni, Nowy Sącz 2020

- okrycia wierzchnie - sukmany i kaftany, szyte z fabrycznych sukien, bogato zdobione aplikacjami, nicianym haftem, chwostami, guziczkami i guzami
- perkalowe spodnie tkane w wąskie prążki czerwone lub niebieskie, których szerokie nogawki chowano zawsze do wysokich butów z cholewami
- wełniane, filcowane czapki *magierki*, filcowe kapelusze *celendry*, z wysoką, zwężającą się ku górze główką, czerwone rogatywki z czarnym otokiem z *baranka*
- spódnice szyte z tkanin fabrycznych, dostępnych w dużym wyborze (płótna, batysty, perkale, wełenki, gładkie lub drukowane w kwiaty)
- gorsety i katanki z fabrycznych tkanin - sukienne, aksamitne, adamaszkowe, bogato zdobione m.in. czerwonymi, dużymi, wypukłymi guzikami, cekinami, naszyciami i chwostami ze złotego lub srebrnego szychu oraz haftem w motywy kwiatowe

Krakowiacy z okolic Bronowic z przełomu XIX/XX w. Kraków, 2004. Stroje ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie.
Fot. J. Kubiena. za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Krakowiacy Zachodni, Nowy Sącz 2020*

STROJE O CHARAKTERZE PRZEJŚCIOWYM, Z ELEMENTAMI UBIORÓW KRAKOWSKICH I GÓRALSKICH (GRUPY PODGÓRSKIE)

Zespół Regionalny PODEGRODZIE z Podegrodzia. Stroje Lachów Podegrodzkich
Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik, za: www.etnozagroda.pl

Ubiory małopolskie, odmiany krakowskiej, z licznymi i wyrazistymi wpływami góralszczyzny karpackiej, charakterystycznymi dla grup podgórskich (o przejściowym charakterze kultury), zróżnicowane regionalnie

- sukienne kaftany (męskie i kobiece, z rękawami lub bez) bogato zdobione wielobarwnym haftem nicianym z rodzimymi motywami (różnymi u poszczególnych grup), chwostami, guzikami
- sukienne płaszcze męskie z samodziałów, o archaicznym kroju (gurmany, cuwy)
- płócienne płaszcze męskie z samodziałów, o archaicznym kroju (płótnianki, gurnice)
- spodnie z fabrycznych sukien lub drelichu, z luźnymi nogawkami wkładanymi do butów z cholewami
- wyszycia - sercówki na granatowych portkach *błękiciach* (Lachy Sądeckie)
- pasy *srosy* oraz szerokie tzw. góralskie
- czapki magierki, kapelusze ze sztywną główką, miękkie kapelusze typu miejskiego, rogatywki z pawim piórem (centrum Lachów Sądeckich)

Grupa Lachów Sądeckich z okolic Podegrodzia, w tradycyjnych strojach odświętnych z początku XX w. Stroje z Muzeum Etnograficznego w Krakowie.

Fotografia ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach. Fot. S. Gadomski.

za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Lachy Sadecki, Pogórzanie*, Nowy Sącz 2020

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

Fot. J. Kurzeja, Archiwum MCK SOKÓŁ, za: www.etnozagroda.pl

GÓRALSKIE UBIORY KARPACKIE

Członkowie Zespołu Regionalnego KASINIANIE z Kasiny Wielkiej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Ubiory licznych i różnorodnych grup góralskich Małopolski wywodzą się z ubiorów karpackich, z wyraźnymi elementami pasterskiej kultury wołoskiej. Na skutek oddziaływania nie-góralskich grup sąsiednich oraz górali z południowej strony Karpat, znacznie się od siebie różniły. Długi czas opierały się na materiałach samodiałowych i skórkach.

Do elementów wspólnych ubiorów karpackich należą:

- portki z wełnianych samodiałów, o kroju tzw. góralskim (ze szwem przez pośladki), z wąskimi nogawicami z rozcięciem u dołu i jednym lub dwoma przyporami, przy których koncentruje się zdobienie
- sukienne, samodiałowe okrycia wierzchnie, o archaicznym kroju ponczo podłużnego, różnej długości (gurmany, cuchy, gunie), zdobione lamowaniem, haftem włóczkami, aplikacjami, różnymi u poszczególnych grup
- szerokie pasy, kierpce z bydlęcej lub świńskiej skóry
- spódnice, zapaski, chustki z płócien farbowanych na indygowo i drukowanych we wzory (tzw. *tłoczenie*, *toczenie*, *frbanice*, *farbówki*)

Młodzi górale z Kościeliska, Gronkowa i Poniec. Fot. J. Kubiena
za: *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Babiogórscy, Nowy Sącz 2020*

za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Podhalańscy, Górale Babiogórscy, Nowy Sącz 2020

Fotografia z Archiwum Muzeum Etnograficznego w Krakowie: www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

Członkowie Zespołu Regionalnego Dolina Popradu z Piwnicznej. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Drożdżik
za: www.etnozagroda.pl

Członkowie Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca PIENINY z Krościenka nad Dunajcem. Archiwum MCK SOKÓŁ, fot. P. Droździk
za: www.etnozagroda.pl

DOBRE PRAKTYKI

ZASADA: NIE MA JEDNEGO STROJU – SĄ STROJE

- pokazanie różnorodności strojów ze względu na wiek, stan, zamożność
- uwzględnienie przemian, którym strój podlegał w czasie (inne stroje z przeł. XIX i XX w., inne z lat 30. XX w.)
- dostosowanie odzieży do okoliczności, z rozróżnieniem na stroje codzienne, świąteczne i obrzędowe
- dbałość o detale, np. uczesanie, dodatki
- odtwarzanie dawnych, autentycznych ubiorów

Odzież robocza, Spisz. Fot. J. Kubiena

za: Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej. Górale Spiszcy, Górale Pienińscy i Szczawniccy, Nowy Sącz 2020

Dziękuję za uwagę
Joanna Hołda, Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu
Oddział Sądecki Park Etnograficzny

W prezentacji wykorzystano materiały (fotografie, grafiki, zdjęcia archiwalne, teksty i opracowania)
pochodzące z:

portalu internetowego www.etnozagroda.pl,

zasobów cyfrowych Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie

www.zbiory.etnomuzeum.eu/pl/katalog-zbiorow

publikacji *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, Nowy Sącz 2020

NARODOWY INSTYTUT KULTURY I DZIEDZICTWA WSI

zaprasza na

Szkolenia internetowe dla KGW – wykłady etnograficzne

Specyfika kultury ludowej Małopolski
Joanna Hołda
materiał szkoleniowy

Organizator

Institucja finansowana przez:

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Robert Tekusa

INSTYTUCJE, NETOGRAFIA, BIBLIOGRAFIA

The screenshot shows a web browser window with two tabs: 'Zbiory - Muzeum Etnograficzne' and 'RZECZY LUDZKIE - Muzeum Etno...'. The address bar displays 'etnomuzeum.eu/wystawa-stala/rzeczy-ludzkie'. The website header features the title 'RZECZY LUDZKIE' and a toggle icon 'v T ^ T'. The main content area is dominated by a large image of intricately embroidered textiles, with a smaller horizontal strip of similar images below it. To the right, a vertical navigation menu lists six sections: 'OD ŚRODKA', 'RYTM ŻYCIA', 'RZECZY LUDZKIE', 'KOGO STAĆ?', 'OD-NOWA', and 'NIEOBJĘTA ZIEMIA'. Below the menu, the text '— godziny otwarcia' is visible. At the bottom of the page, a copyright notice reads '© wystawa stała | POLSKA KULTURA'. The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date '2023-11-13' and time '20:53'.

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x RZECZY LUDZKIE - Muzeum Etno... x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/rzeczy-ludzkie

RZECZY LUDZKIE

v T ^ T

OD ŚRODKA

RYTM ŻYCIA

RZECZY LUDZKIE

KOGO STAĆ?

OD-NOWA

NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

© wystawa stała | POLSKA KULTURA

20:53
2023-11-13

MUZEA PAŃSTWOWE I PRYWATNE CENTRA I OŚRODKI KULTURY STOWARZYSZENIA

- zbiory muzealne, wystawy stałe i czasowe
- zasoby archiwalne: wywiady terenowe, nagrania audio i video, fotografie, dokumentacja rysunkowa
- konsultacje i kwerendy specjalistyczne
- publikacje i filmy popularyzatorskie
- strony internetowe
- biblioteki specjalistyczne
- szkolenia, warsztaty, szkółki rzemiosł
- imprezy folklorystyczne, przeglądy, konkursy

INSTYTUCJE

PAŃSTWOWE MUZEUM ETNOGRAFICZNE W WARSZAWIE

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x | PME - Szukaj w Google x | +

google.com/search?q=PME&oq=PME&aqs=chrome..69i57j0i512j0i131i433i512j0i512j0i10i512j46i175i199i512j0i10i457i512j0i402i650.2120j1j4&sourceid=chrome&i...

Google PME

Wyniki dla lokalizacji **Kraków** [Użyj dokładnej lokalizacji](#)

Muzeum Etnograficzne
https://ethnomuseum.pl

Państwowe Muzeum Etnograficzne

Najbliższe wydarzenia · Sezamie otwórz się – oprowadzanie kuratorskie · Kwiaty polskie – nowa wystawa familijna · Запрошуємо на екскурсію українською мовою.

Kontakt
Kontakt. Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie. ul ...

PME ONLINE
Wirtualny spacer po wystawach Zwykłe-Niezwykłe, Zakochany ...

PME – platforma online
PME – platforma online. Zapraszamy na wirtualny ...

Dzieciństwo
XX w., PME 30476. Fot. Edward Koprowski. W ramach projektu ...
[Więcej wyników z ethnomuseum.pl »](#)

Więcej pytań :

Co to znaczy Muzeum Etnograficzne? ▼
[Prześlij opinię](#)

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Strona Trasa Zapisz

4,4 ★★★★★ 1 851 opinii ⓘ
Muzeum etnograficzne

Państwowe Muzeum Etnograficzne – jedno z najstarszych muzeów etnograficznych w Polsce, utworzone w Warszawie w 1888 roku. Samorządowa instytucja kultury Urzędu Marszałkowskiego. Muzeum znajduje się w zabytkowym gmachu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego przy ul. Kredytowej 1.
[Wikipedia](#)

Adres: Kredytowa 1, 00-056 Warszawa
Godziny: Zamknięte · Otwarcie: wt., 11:00 ▾
Założenie: 1888
Telefon: 22 827 76 41

www.ethnomuseum.pl

The screenshot shows the website www.ethnomuseum.pl in a browser window. The browser's address bar displays the URL. The website header includes the logo of the Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie and navigation links for "Godziny otwarcia: PON: Zamknięte", "Cennik", and language selection "PL". A secondary navigation bar contains "Bilety", "Muzeum Etnograficzne", "Muzeum dla Dzieci", "Program", and "Usługi dodatkowe".

The main content area is divided into two columns:

- MUZEUM ETNOGRAFICZNE**
 - O nas
 - Wystawy
 - Blog i aktualności
 - Cennik
 - Dla rodzin
 - Wydarzenia
 - Indywidualnie
- POZOSTAŁE**
 - Biblioteka
 - Projekt
 - Audioprzewodniki
 - Informacja naukowa
 - Inwestycje
 - PME ONLINE
 - Usługi dodatkowe
 - Wydawnictwa
 - Kontakt

Below the navigation is a carousel of exhibition cards:

- AFRYKAŃSKIE WYPRAWY, AZJATYCKIE DROGI** (Wystawa) - Card featuring a blue turban and a mask.
- Dziecko, czyli kto?** (Wydarzenie) - Card featuring three children and the date 13.09 - 13.12.2023.

Each card has a "Czytaj więcej" button. The website footer shows the URL https://ethnomuseum.pl and the Windows taskbar with the date 2023-11-13 and time 21:06.

www.ethnomuseum.pl

The screenshot shows the website www.ethnomuseum.pl/wystawy/ in a browser. The page features the logo of the Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie (National Ethnographic Museum in Warsaw) and navigation links for "Bilety", "Muzeum Etnograficzne", "Muzeum dla Dzieci", "Program", and "Usługi dodatkowe". The main content area displays several exhibition cards:

- Kwiaty polskie – nowa wystawa familijna**: A card with a vibrant floral illustration.
- AFRYKAŃSKIE WYPRAWY, AZJATYCKIE DROGI**: A card featuring a blue headwrap and a white object.
- Galeria Koreańska**: A card showing two traditional Korean dresses (hanbok).
- Biblia Pauperum**: A card with a figure and the text "BIBLIA PAUPERUM".
- Porządek Rzeczy**: A card showing various kitchen utensils.
- Czas świętowania**: A card with a colorful, patterned border.

The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 2023-11-14 and time 15:51.

www.ethnomuseum.pl

The screenshot shows a web browser window with the URL ethnomuseum.pl/wystawy/czas-swietowania/. The page features the logo of the Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie and a navigation menu with options like 'Bilety', 'Muzeum Etnograficzne', 'Muzeum dla Dzieci', 'Program', and 'Usługi dodatkowe'. The main content area displays a large image of a museum gallery with a central staircase and various exhibits. A white box on the left side of the image contains the text 'WYSTAWA STAŁA'. The main title 'Czas świętowania' is prominently displayed in the center, with the subtitle 'Zobacz szklany showroom z ludową garderobą!' below it. A descriptive paragraph on the left explains the exhibition's focus on rituals and religious objects. On the right, there is a section titled 'AKTUALNOŚCI' with a sub-heading 'Kwiaty polskie - nowa wystawa rodzinna' and a small image of flowers. The Windows taskbar at the bottom shows the time as 21:08 on 2023-11-13.

Czas świętowania : Muzeum

ethnomuseum.pl/wystawy/czas-swietowania/

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Godziny otwarcia: PON: Zamknięte

Cennik

PL

Bilety

Muzeum Etnograficzne

Muzeum dla Dzieci

Program

Usługi dodatkowe

Muzeum / Wystawy / Czas świętowania

WYSTAWA STAŁA

Czas świętowania

Zobacz szklany showroom z ludową garderobą!

Opowieść o rytuałach, obyczajach i świątecznych przedmiotach różnych tradycji i obrządków religijnych w Polsce i Europie toczy się na powierzchni ponad 850 m² przy pomocy tysięcy eksponatów. Niezwykle nowoczesna ekspozycja przypomina współczesne galerie handlowe – przestronne wnętrza, wystrojone manekiny za szkłem, szuflady pełne dodatków i ozdób. Tym samym stawia tradycyjnie postrzeganą „ludowość” w nowym świetle.

AKTUALNOŚCI

 Kwiaty polskie – nowa wystawa rodzinna

21:08
2023-11-13

www.ethnomuseum.pl

The screenshot displays the website interface for the Ethnographic Museum in Warsaw. The browser's address bar shows the URL ethnomuseum.pl/wystawy/czas-swietowania/. The page header includes the museum's logo and navigation links: "Godziny otwarcia: PON: Zamknięte", "Cennik", "PL", accessibility icons, and a menu with "Bilety", "Muzeum Etnograficzne" (highlighted), "Muzeum dla Dzieci", "Program", and "Usługi dodatkowe".

The main content area is titled "Galeria zdjęć" and features a horizontal carousel of four images. From left to right: a decorative silver and gold lace or embroidery; a red, sequined vest; a mannequin in a blue and red folk costume; and a display case with several folk costumes. Navigation arrows are visible on the left and right sides of the gallery.

At the bottom of the page, a text block reads: "Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013 oraz ze środków budżetu województwa mazowieckiego." A circular arrow icon is located in the bottom right corner.

The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date "2023-11-13" and time "21:09".

www.ethnomuseum.pl

The screenshot shows a web browser window with the URL ethnomuseum.pl/wystawy/porzadek-rzeczy/. The page header includes the logo of the Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie and navigation links: Bilety, Muzeum Etnograficzne (highlighted), Muzeum dla Dzieci, Program, and Usługi dodatkowe. The main content area features a large image of various antique cutlery and kitchen items. Overlaid on this image is the text: **WYSTAWA STAŁA** and **Porządek Rzeczy** by Magazyn Piotra B. Szackiego. Below the image, a paragraph reads: "Poczuj się etnografem! Po raz pierwszy w dziejach polskiego muzealnictwa każdy z odwiedzających może wkroczyć w skatalogowany świat muzealnego magazynu zbiorów, na co dzień niewidocznego i skrytego za kulisami. „Porządek rzeczy” pokazuje jak wiele skarbów kryje muzealne zaplecze oraz w jaki przemyślany system jest zorganizowane." To the right, under the heading "AKTUALNOŚCI", there is a small image and the text "Kwiaty polskie – nowa wystawa familiina". The Windows taskbar at the bottom shows the time as 21:09 on 2023-11-13.

www.ethnomuseum.pl

Porządek Rzeczy : Muzeum

ethnomuseum.pl/wystawy/porzadek-rzeczy/

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Godziny otwarcia: PON: Zamknięte

Cennik

PL

Bilety

Muzeum Etnograficzne

Muzeum dla Dzieci

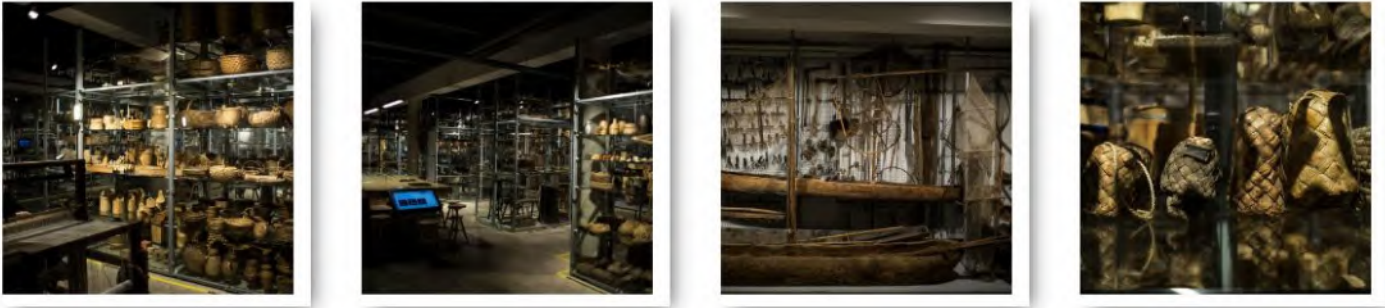
Program

Usługi dodatkowe

kwestionariusze, notatki terenowe, opracowania i fotografie z badań.

Autorska klasyfikacja muzealnych obiektów należy do Piotra Szackiego, wybitnego muzealnika, pracownika Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie w latach 1962-2004.

Galeria zdjęć

21:10
2023-11-13

www.ethnomuseum.pl

The screenshot shows a web browser window with the URL ethnomuseum.pl/informacja-naukowa/. The page header includes the logo of the Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie and a navigation menu with items: Bilety, Muzeum Etnograficzne, Muzeum dla Dzieci, Program, and Usługi dodatkowe. Below the header are four featured content tiles, each with a yellow arrow pointing right:

- Wydawnictwa**: A hand pointing to a colorful board game with the text "CZAS SZPIETOWANIA" and a book titled "etnografia".
- Archiwum naukowe**: A black and white photograph of a man pouring water from a bucket into a large tub, with two women in traditional dresses standing nearby.
- Biblioteka**: An interior view of a library with bookshelves and a large window.
- Katalog biblioteczny**: A close-up view of a bookshelf filled with books.

The Windows taskbar at the bottom shows the time as 21:12 on 2023-11-13.

www.ethnomuseum.pl

The screenshot displays the website's interface. At the top, the browser tab is labeled 'Archiwum naukowe : Muzeum'. The address bar shows the URL 'ethnomuseum.pl/informacja-naukowa/archiwum-naukowe/'. The page header includes the museum's logo, 'Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie', and navigation options like 'Godziny otwarcia: WT: 11:00 - 19:00', 'Cennik', and language settings. A main menu highlights 'Muzeum Etnograficzne'. The central content area features a black and white photograph of a man in traditional attire holding a tool. To the right, text describes the archive's collection of over 260,000 items, including photographs, negatives, and films. Below this, it details access policies and contact information: 'Kontakt: 22 827 76 41 wew. 225 archiwum.naukowe@ethnomuseum.pl'. At the bottom, two featured collections are shown: 'Kolekcja Piotra Gana' (with a photo of a man holding a glass) and 'Kolekcja Mieczysława Cholewy' (with a photo of a plate and a bottle). A Windows taskbar is visible at the very bottom.

Archiwum naukowe : Muzeum

Niezabezpieczona | ethnomuseum.pl/informacja-naukowa/archiwum-naukowe/

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Godziny otwarcia: WT: 11:00 - 19:00 Cennik: PL

Bilety **Muzeum Etnograficzne** Muzeum dla Dzieci Program Usługi dodatkowe

Ponad 260 tys. archiwaliów przechowuje Dział Dokumentacji Archiwalnej i Fotograficzno-Filmowej. W zbiorach znajdują się fotografie, negatywy, rękopisy, filmy, nagrania dźwiękowe, plakaty, pocztówki, grafiki, ryciny i inne dokumenty z zakresu etnografii i nauk pokrewnych.

Dział Dokumentacji udostępnia swoje zbiory na miejscu w czytelni, po wcześniejszym (min. 24h) zgłoszeniu i ustaleniu terminu wizyty. W celach studyjnych i naukowych zbiory udostępniane są na miejscu bezpłatnie.

Jakiegokolwiek publikowanie materiałów czy też przesyłanie ich drogą mailową oraz próby o wykonanie kwerend archiwalnych wymagają pisemnej zgody Dyrekcji PME oraz uiszczenia opłaty zgodnej z cennikiem.

Kontakt:
22 827 76 41 wew. 225
archiwum.naukowe@ethnomuseum.pl

Kolekcja Piotra Gana
W serwisie polona

Kolekcja Mieczysława Cholewy

15:53
2023-11-14

www.ethnomuseum.pl

Kolekcja Mieczysława Cholewy : | x

ethnomuseum.pl/informacja-naukowa/archiwum-naukowe/zakup-kolekcji-mieczyslawa-cholewy/

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Godziny otwarcia: PON: Zamknięte

Cennik

PL

A+ A A-

Bilety Muzeum Etnograficzne Muzeum dla Dzieci Program Usługi dodatkowe

Kolekcja Mieczysława Cholewy

Kolekcja fotografa i etnografa-amatora Mieczysława Cholewy (1913-1978) składa się z ponad 600 negatywów z lat 20. i 30. XX w. oraz elementów stroju ludowego. Ten działacz i popularyzator Sądeckizny zajmował się w 20-leciu międzywojennym dokumentacją fotograficzną kultury ludowej polskich Karpat oraz gromadzeniem strojów.

Fotografie utrwalone na szklanych negatywach i celuloidowych błonach są niezwykle cenne, gdyż rejestrują nieistniejącą już w dużej części kulturę materialną – strój, architektura – okolic Nowego Sącza. Zakupiona w 2015 r. kolekcja stanowi dopełnienie i połączenie całego zbioru Mieczysława Cholewy, którego pokaźna część – ponad 130 obiektów, w tym stroje, instrumenty, projekty i rysunki haftów, była już w posiadaniu PME.

200 najbardziej zniszczonych, ale i wartościowych merytorycznie szklanych negatywów oczyszczono w celu digitalizacji. Część z nich pokazujemy poniżej.

Wiele zdjęć Mieczysława Cholewy wykorzystali w swoich opracowaniach etnograficznych wybitni etnografowie, tacy jak Tadeusz Seweryn oraz Roman Reinfuss. Kilkadziesiąt z nich autor wydał samodzielnie w formie pocztówek w latach 40. XX wieku.

Projekt „Zakup Kolekcji Mieczysława Cholewy” został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2015 r. ramach programu: Kolekcje, priorytet: Kolekcje muzealne.

21:13
2023-11-13

www.ethnomuseum.pl

Kolekcja Mieczysława Cholewy: | x

ethnomuseum.pl/informacja-naukowa/archiwum-naukowe/zakup-kolekcji-mieczyslawa-cholewy/

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie

Godziny otwarcia: PON: Zamknięte

Cennik

PL

A+ A A-

Bilety Muzeum Etnograficzne Muzeum dla Dzieci Program Usługi dodatkowe

Strój Mieczysław Cholewa w stroju podhalańskim Arch. PME N. 4164_12.

Galeria zdjęć

← →

↑

Windows taskbar: File Explorer, Edge, Teams, Word, Chrome, OneDrive, Task View, System tray: Network, Volume, Power, Language: POL, Time: 21:13, Date: 2023-11-13

INSTYTUCJE

MUZEUM ETNOGRAFICZNE IM. SEWERYNA UDZIELI W KRAKOWIE

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x Wystawa stała - Muzeum Etnogr x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala

OD ŚRODKA

RYTM ŻYCIA

Windows taskbar: File Explorer, Edge, Teams, Word, Chrome, OneDrive, EC. System tray: 20:50, 2023-11-13, POL.

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne

etnomuzeum.eu/zbiory-mek

- Zaplanuj wizytę**
 - Godziny otwarcia
 - Bilety
 - Zwiedzanie z przewodnikiem
 - Zasady zwiedzania
 - Muzeum bez barier
- Wystawa stała**
- Wystawy czasowe**
- Edukacja**
 - Młodzież i dorośli
 - Rodzice i dzieci
 - Przedszkola i szkoły
 - Na zamówienie
 - Edukacja bez barier
- Muzeum Podręczne**
- O muzeum**
 - Jak myślimy o muzeum etnograficznym?
 - Historia
 - Seweryn Udziela
 - Lokalizacje
 - Zespół
 - Rada Muzeum
 - Patroni medialni i partnerzy
- Zbiory**
 - O zbiorach MEK
 - Obiekt tygodnia
 - Mikrohistorie
 - Wzornik inspiracji
 - Mamy tego w duckę!
- Udostępnianie i konserwacja zbiorów**
 - Muzealia
 - Archiwalia
 - Biblioteka
 - Konserwacja
- Wydarzenia i aktualności**
- Projekty badawcze**
- Wydawnictwo MEK**
- Sklep online**
- Dla mediów**
- Kontakt**

menu

f

ig

p

yt

20:31 2023-11-13

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x OD ŚRODKA - Muzeum Etnograficzne x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/od-srodka

OD ŚRODKA

▼ T ▲ T

OD ŚRODKA

RYTM ŻYCIA

RZECZY LUDZKIE

KOGO STAĆ?

OD-NOWA

NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

WYSTAWA STAŁA POLSKA KULTURA

20:52 2023-11-13

www.etnomuzeum.eu

The screenshot shows a web browser window with two tabs: 'Zbiory - Muzeum Etnograficzne' and 'RYTM ŻYCIA - Muzeum Etnograficzne'. The address bar shows the URL 'etnomuzeum.eu/wystawa-stala/rytm-zycia'. The main content area features the title 'RYTM ŻYCIA' and a large central image of a colorful, star-shaped wooden structure. Below this image is a carousel of three smaller images. To the right, a vertical list of six thumbnail images with text labels: 'OD ŚRODKA', 'RYTM ŻYCIA', 'RZECZY LUDZKIE', 'KOGO STAĆ?', 'OD-NOWA', and 'NIEOBJĘTA ZIEMIA'. Below these thumbnails is the text '— godziny otwarcia'. The Windows taskbar at the bottom shows various application icons and system information including the time '20:51' and date '2023-11-13'.

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x RYTM ŻYCIA - Muzeum Etnograficzne x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/rytm-zycia

RYTM ŻYCIA

▼ T ^ T

OD ŚRODKA

RYTM ŻYCIA

RZECZY LUDZKIE

KOGO STAĆ?

OD-NOWA

NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

Windows taskbar: File Explorer, Edge, Office Word, Chrome, Firefox, VLC, System tray: 20:51, 2023-11-13

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x RZECZY LUDZKIE - Muzeum Etno x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/rzeczy-ludzkie

RZECZY LUDZKIE

▼ T ▲ T

- OD ŚRODKA
- RYTM ŻYCIA
- RZECZY LUDZKIE
- KOGO STAĆ?
- OD-NOWA
- NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

© wystawa stała | POLSKA KULTURA

20:53 2023-11-13

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x KOGO STAĆ? - Muzeum Etnograficzne x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/kogo-stac

KOGO STAĆ?

▼ T ▲

OD ŚRODKA

RYTM ŻYCIA

RZECZY LUDZKIE

KOGO STAĆ?

OD-NOWA

NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

Windows taskbar: Home, File Explorer, Edge, Chrome, Word, Task View, System tray: Volume, Network, Signal, Language (POL), Time (20:55), Date (2023-11-13)

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x OD-NOWA - Muzeum Etnografic x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/od-nowa

OD-NOWA

zwiadanie online

Wirtualne zwiedzanie „Od-...

zobacz więcej

PDF 10.4 MB Przewodnik po Od-nowie.

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x NIEOBJĘTA ZIEMIA - Muzeum Et x +

etnomuzeum.eu/wystawa-stala/nieobjeta-ziemia

RYTM ŻYCIA

RZECZY LUDZKIE

KOGO STAĆ?

OD-NOWA

NIEOBJĘTA ZIEMIA

— godziny otwarcia

wystawa stała | POLSKA KULTURA LUDOWA [pl. Wolnica 1]

Otwarte!

Wystawa sztuki z kolekcji Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
II piętro Ratusza.

Komunikacja, co zdarzyło się nam n.J. Ziemia, dla
ustawiamy muzeum wielokrotnie w nadziei, że nigdy
i tak zostanie!

Windows taskbar: 20:55 2023-11-13

Wirtualne Muzea Małopolski

Portal tworzony przez Regionalną Pracownię Digitalizacji Małopolskiego Instytutu Kultury w Krakowie.

— zobacz również

Kolekcja zabytkowych fotografii – negatywów szklanych i odbitek na papierze

Kolekcja obejmuje prawie dwóch i pół tysiąca najstarszych, niepublikowanych dotąd negatywów szklanych i odbitek na papierze, zachowanych w zbiorach MEK. Znajdują się tu fotografie autorstwa m.in. Juliusza Dutkiewicza, Eugeniusza Frankowskiego, Władysława Postawki, Walerego Eljasza-Radzikowskiego, Seweryna Udzieli, Leopolda Węgrzynowicza oraz materiały fotograficzne z Małopolski i Kresów Wschodnich

— nasz projekt

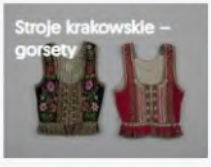
Zbiory

Zbiory Muzeum Etnograficznego w Krakowie to intrygująca mieszanka, w której łączą się ze sobą przedmioty codziennego użytku, narzędzia pracy, zabawki, dzieła sztuki, obiekty kultu i magii, fotografie, rękopisy, rysunki, dźwięki. Rozpoznajemy w nich świadectwa życia, dowody pomysłowości i kunsztu, bogactwo tworzyw: drewno, metale, papier, plastik, tkaniny, minerały, glina, części roślin, zwierząt... Etnograficzna kolekcja na różne sposoby pozwala dowiedzieć się, z czego zbudowany jest nasz świat i jak próbujemy sobie z nim radzić.

Wszystko zaczęło się od kolekcji Seweryna Udzieli, założyciela Muzeum. Około dwa tysiące przedmiotów, głównie z terenu Galicji Zachodniej stało się zalążkiem zbiorów, które dziś liczą ponad osiemdziesiąt tysięcy obiektów, pochodzących z różnych stref geograficznych i z różnych epok oraz trzysta tysięcy archiwaliów.

Więcej >

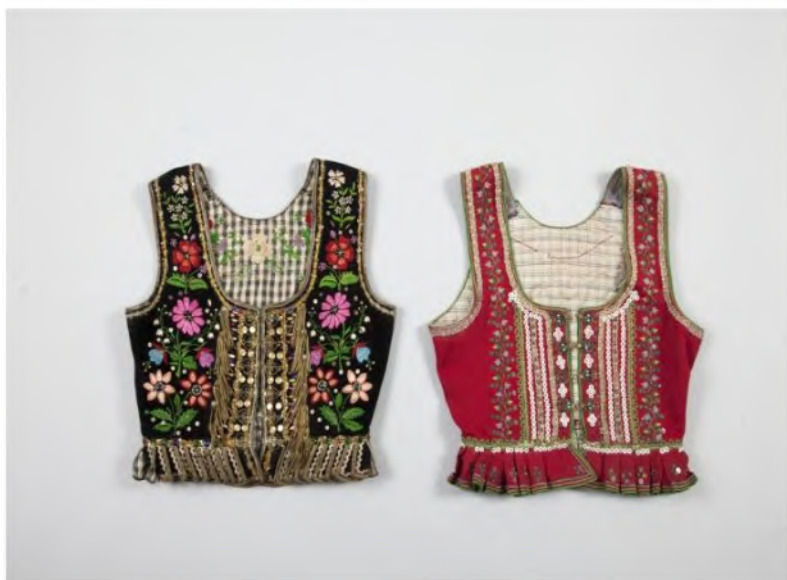
— galerie tematyczne

— polecamy

Stroje krakowskie – gorsety

— polecamy

Stroje krakowskie. Historie i mity

Cena: **35.00 PLN**

Książka jest rozległą, wieloaspektową i... zaskakującą analizą strojów krakowskich. Daje poznać, z jak nieoczywistym, a jednocześnie żywotnym zjawiskiem mamy do czynienia. Praca nad jej powstaniem objęła trzy lata badań prowadzonych w ponad stu miejsco...

<https://etnomuzeum.eu/sklep/produkt/stroje-krakowskie-historie-i-mity> okolic Krakowa nie ubierały się jednakowo. Doskonale

Zacząły dominować gorsety z czarnego aksamitu, z droszymi u dołu kasekami lub

listwą ułożoną w kom

naftem o wzorach lod

Jedną z ostatnich mōd

aksamitne z dużymi, s

gęsto wyszywane dr

tego stylu pochodzą

Gorset z lewej – przód, Krzesławice, obecnie cz. XVII Dzielnicę Krakowa – Wzgórz Krzesławickich, dawna wieś, 61611/MEK; Gorset z prawej – przód, Lubocza, cz. obecnie XVII Dzielnicę Krakowa – Wzgórz Krzesławickich, dawna wieś, 36966/MEK

Stroje krakowskie – gorsety - Mu... x +

etnomuzeum.eu/kolekcje/stroje-krakowskie-gorsety

Muzeum Okręgowe... Radio Swiss Jazz ... Onet.pl Odebrane (1) - jack... Roundcube Webma... Mapy YouTube Logowanie e-manufaktura- Cer... Zamówienie - Cera...

zaczęły dominować gorsety z czarnego aksamitu, z doszytymi u dołu kaletkami lub
listwą włożoną w kontur. Zdobniczo różniły się wzorami i kolorami, a także
nawet o wzorach i kolorach.

jedną z ostatnich mód
aksamitne z dużymi, si
gęsto wyszywane dro
tego stylu pochodzą

Gorset z lewej – tył, Krzesławice, obecnie cz. XVII Dzielnicy Krakowa – Wzgórz Krzesławickich, dawna wieś, 61611/MEK; Gorset z prawej – tył, Lubocza, obecnie cz. XVII Dzielnicy Krakowa – Wzgórz Krzesławickich, dawna wieś, 36966/MEK

Windows Home File Explorer Edge Teams OneDrive Photos Calendar Mail Chrome

POL 19:47 2023-11-13

katalog zbiorów online

kolekcje tematyczne

obiekt tygodnia

mikrohistorie

- Wszystkie zbiory
- Dom
- Praca
- Święto
- Ubranie
- Zabawa
- Magia

Zbiory Muzeum Etnograficznego w Krakowie to intrygująca mieszanka, w której łączą się ze sobą przedmioty codziennego użytku, narzędzia pracy, zabawki, dzieła sztuki, obiekty kultu i magii, fotografie, rękopisy, rysunki, dźwięki. Rozpoznajemy w nich świadectwa życia, dowody pomysłowości i sztuki, bogactwo tworzyw: drewno, metale, papier, plastik, tkaniny, minerały, glina, części roślin, zwierząt... Etnograficzna kolekcja na różne sposoby

pozwała dowiedzieć się, z czego zbudowany jest nasz świat i jak próbujemy sobie z nim radzić.

Wszystko zaczęło się od kolekcji Seweryna Udzieli, założyciela Muzeum. Około dwa tysiące przedmiotów, głównie z terenu Galicji Zachodniej stało się zalążkiem zbiorów, które dziś liczą ponad osiemdziesiąt tysięcy obiektów, pochodzących z różnych stref geograficznych i z różnych epok oraz trzysta tysięcy archiwaliów.

Zbiory online

Wszytkie zbiory < Dom Praca Święto Ubranie Zabawa >

Ubranie

Od stóp do głów. Buty, spodnie, spódnice, gorsety, kabaty, kapelusze, czepce... Zgrzebne koszule bliskie ciała i efektowna odzież wierzchnia. Biżuteria – damska i męska.

Haftowane, wyszywane koralami, cekinami, tasiemkami. Łatane, naprawiane, przesywane z myślą o kolejnych użytkownikach i użytkownikach.

Przeważają ubiory paradne. Zbiór odzieży z terenu przedwojennej Polski, to kolekcja strojów używanych tylko od święta. Wśród zgromadzonych ubiorów ze świata przeważają te o znaczeniu obrzędowym. Ale znajdują się tu także przykłady używanej przez naszych przodków bielizny. Nieliczne, ale są.

katanka Czas Region Dostępność
Wyszukaj

Abaja

Chustka dożynkowa

Gorset łemkowski

Skarpety dziecięce

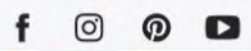

bielizny. Nieliczne, ale są.

katana zimowa Czas Region Dostępność

Katana zimowa

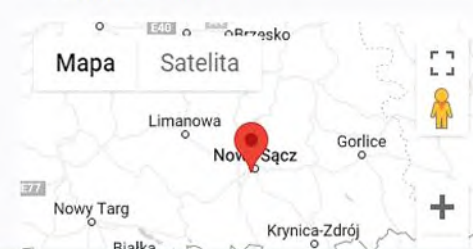

Kobiece, sukienne, watowane okrycie wierzchnie. Ciężkie. Grube i ciepłe. Krojone do

— Informacje

Numer inwentarzowy: 82442/MEK
Miejsce pochodzenia: Lachy Sądeckie
Datowanie: początek XX w.
Materiał: sukno, drelich, płótno bawełniane, wataolina, futerko sztuczne, koralki, guziki, haftki
Technika: szycie ręczne, haft koralikowy
Wymiary: długość ok. 73 cm

— Mapa lokalizacji

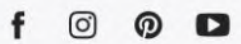

Spoglądamy na przedmioty z kolekcji MEK oczami ich dawnych użytkowników. Rozmawiamy, by móc usłyszeć niewypowiedziane dotąd historie rzeczy z perspektywy ludzi, do których one należały. Powstają w ten sposób opowieści: o domu, dzieciństwie, podróżach. Innym razem: o pracy, wierze, pięknie i miłości. Mikrohistorie o życiu, po prostu. Wybrane obiekty oraz fragmenty rozmów z ich byłymi użytkownikami można oglądać w Ratuszu na placu Wolnica 1, bez konieczności kupowania biletu.

Rzecz małopolska. Wzornik inspiracji etnograficznych

„Rzecz małopolska. Wzornik inspiracji etnograficznych” to blisko osiemset haseł opracowanych na podstawie obiektów ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Zostały pogrupowane według kryterium koloru, ornamentu, materiału i formy. Wyszukiwarka umożliwia dowolne łączenie tych kluczy. Możemy dzięki temu przyjrzeć się zarówno drobnym zdobieniom przedmiotów, jak i całym kształtom.

Wzornik inspiracji

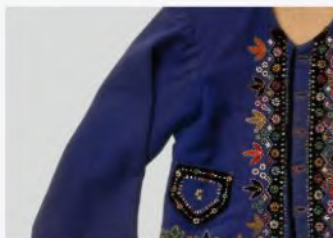
„Rzecz małopolska. Wzornik inspiracji etnograficznych” to blisko osiemset haseł opracowanych na podstawie obiektów z kolekcji Muzeum Etnograficznego w Krakowie. [Zobacz więcej >](#)

Znaleziono **832** wzorów

Skrzynia sądecka

Kaftanik

Zdobienie guni

Zdobienie guni

Zdobienie spodni

Górale Podhalańscy, Podhale, pocz. XX w.

Zdobienie przyporów: motyw parzenicy.

Share

www.etnomuzeum.eu

Zbiory - Muzeum Etnograficzne x Rzecz małopolska – wzornik insp x +

etnomuzeum.eu/wydawnictwa/wzornik-inspiracji-etnograficznych

Wydawnictwo MEK — Rzecz małopolska – wzornik inspiracji etnograficznych

Rzecz małopolska – wzornik inspiracji etnograficznych
praca zbiorowa

— wzornik on-line

WZORNIK INSPIRACJI ETNOGRAFICZNYCH

Zainspiruj się online.

Windows taskbar: 20:58 2023-11-13

[← wróć do kolekcji tematycznych](#)

Kolekcja zabytkowych fotografii - negatywów szklanych i odbitek na papierze

Prezentowana kolekcja fotografii to cyfrowe odwzorowania prawie dwóch i pół tysiąca najstarszych, niepublikowanych dotąd negatywów szklanych i odbitek na papierze, zachowanych w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Znajdują się tu fotografie autorstwa m.in. Juliusza Dutkiewicza, Eugeniusza Frankowskiego, Władysława Postawki, Walerego Eljasza-Radzikowskiego, Seweryna Udzieli, Leopolda Węgrzynowicza oraz materiały fotograficzne z Małopolski i Kresów Wschodnich różnych autorów, powstałe w przedziale czasowym od około 1860 roku do 1950 roku.

Wiele z tych obrazów zostało utrwalonych dziesiątki lat przed założeniem muzeum, które pierwsze ekspozycje pokazało w 1911 roku.

Wójt Jan Duda z bratem na tle drewnianej stodoły krytej strzechą.

AUTOR NIEZNANY

Fotografia negatywowa / 1913 /
Dobra (gmina wiejska)

DOBRZYCKI STANISŁAW

Fotografia pozytywowa / 1911 /
Krzęcin (wieś)

Zagroda wiejska w miejscowości Krzęcin

DOBRZYCKI STANISŁAW

Fotografia pozytywowa / 1911 /
Krzęcin (wieś)

Dobra (gmina wiejska)

Wójt Jan Duda z bratem, przed drewnianymi wrotami stodoły.

AUTOR NIEZNANY

DOBRZYCKI STANISŁAW

Fotografia pozytywowa / 1911 /
Krzęcin (wieś)

AUTOR NIEZNANY

EN

Dobra (gmina wiejska)

stroju

WĘGRZYNOWICZ LEOPOLD

Fotografia negatywowa / 1915 /
Dobra (gmina wiejska)

Młoda kobieta z Wilkowiska w odświętnym stroju z dzieckiem na rekach

Fotografia negatywowa / 1915 /
Jurków (wieś)

Młoda kobieta z Wilkowiska w zapasce zdobionej haftem gązrowym i koronką

Młoda kobieta z Wilkowiska z córką w ogrodzie

WĘGRZYNOWICZ LEOPOLD

Fotografia negatywowa / 1926 /

INSTYTUCJE

MAŁOPOLSKIE CENTRUM KULTURY „SOKÓŁ”

The screenshot shows the website mcksokol.pl. The browser address bar displays the URL. The website header features the logo "SOKÓŁ" with the subtitle "Małopolskie Centrum Kultury". Navigation links include: AKTUALNOŚCI, WYDARZENIA, EDUKACJA, WYSTAWY, KINO SOKÓŁ, DZIEDZICTWO MAŁOPOLSKI, MCK SOKÓŁ, and KONTAKT. A search bar is present with the text "Wyszukaj...". Social media icons for YouTube, Facebook, and Instagram are visible, along with a "BILETY" button and the European Union flag. The main content area features a large green graphic with stylized houses, trees, and a winding path. A sidebar on the right contains a menu with items: ETNOZAGRODA, WARSZTAT, KARPACKIE OSOBLIWOŚCI, KONGRES KULTURY REGIONÓW, ŚWIĘTO DZIECI GÓR, and a large heading "METODYCZNE Z ORKIESTRAMI DĘTYMI 2023". Below this heading, the dates "19 listopada - 10 grudnia 2023" and the location "Małopolska" are listed. A short paragraph at the bottom of the sidebar describes the workshops. The Windows taskbar at the bottom shows various application icons and the system clock indicating 16:02 on 2023-11-14.

www.mcksokol.pl

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ

EN

Wyszukaj...

SOKÓŁ TV

f

BILETY

AKTUALNOŚCI / WYDARZENIA / EDUKACJA / WYSTAWY / KINO SOKÓŁ / DZIEDZICTWO MAŁOPOLSKI / MCK SOKÓŁ / KONTAKT

MCK SOKÓŁ - Projekty

KARPACKIE OSOBLIWOŚCI

Kulturowa mozaika Karpat to wyjątkowa przestrzeń pełna osobliwych tradycji wynikająca z różnorodności etnicznej i etnograficznej tego obszaru. Wobec niepewności czasów i gwałtowności zmian, naszą powinnością jest dokumentowanie tych niezwykłych zjawisk kulturowych, a KARPACKIE OSOBLIWOŚCI – cykl spotkań dokumentacyjnych to projekt stwarzający ogromne szanse na ocalenie przed utratą najstarszych wartości kultur lokalnych.

REPERTUAR KINA SOKÓŁ

NAJBLIŻSZE WYDARZENIA

LISTOPAD 2023

30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

KINO, SEANSY FILMOWE

KLUB CUDOWNYCH KOBIET

16:03 2023-11-14

www.swietodziecigor.pl

O Festiwalu

swietodziecigor.pl/o-festiwalu

SWIĘTO DZIECI GÓR

EN

Wyszukaj...

SOKOŁ

AKTUALNOŚCI / O FESTIWALU / EDYCJA 2024 / ZGŁOSZENIA / UCZESTNICZY / HISTORIA / MULTIMEDIA / KONTAKT

/ O FESTIWALU

Udostępnij Tweetnij

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

ORGANIZATOR

ONI JUŻ TU BYLI

REGULAMINY

DLA MEDIÓW

/ POLECANE

16:04 2023-11-14

www.etnozagroda.pl

Małopolskie Centrum Kultury SO x Strona główna - Etnozagroda x +

etnozagroda.pl

ETNOZAGRODA SOKOŁ Małopolskie Centrum Kultury Instytut Karłowicki Wschodnia Małopolska

Zmień kontrast A A A Szukaj PL EN MENU

Sprawdź swoje pochodzenie etnograficzne

Wpisz swoją miejscowość SZUKAJ

Czym jest etnoZAGRODA?

Leaflet | © OpenStreetMap

16:06 2023-11-14

www.kongres-regionow.pl

O Kongresie

kultura-regionow.pl/o-kongresie

KONGRES KULTURY REGIONÓW

EN

Wyszukaj...

f

SOKÓŁ

MAŁOPOLSKIE CENTRUM KULTURY

/ AKTUALNOŚCI / EDYCJA 2023 / O KONGRESIE / LUDZIE / MULTIMEDIA / ARCHIWUM / KONTAKT

/ O KONGRESIE

Udostępnij Tweetnij

NOWY SĄCZ

PARKINGI

ZAKWATEROWANIE

MAŁOPOLSKIE CENTRUM KULTURY SOKÓŁ

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

DLA MEDIÓW

/ POLECANE

16:07 2023-11-14

MAŁOPOLSKI PRZEGLĄD DOROBKU ARTYSTYCZNEGO I KULINARNEGO KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH

/ FOLKLOR, MUZYKA, TEATR

20 sierpnia 2018

Mistrzynie haftu, utalentowane koronkarki, wykwiłtne kucharki, sprytne szwaczki, artystki ludowe znane z misternych dzieł plastycznych, aktorki obdarzone iskrą bożą – słowem wszechstronnie uzdolnione kobiety z klasą! Gospodynie – wytwórczynie lokalnego przysmaku, skarby polskich wsi. Skupiają się w Kolach...

TRWAJĄ ZAPISY DO OGÓLNPOLSKICH KONKURSÓW DLA KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH

14 lutego 2022

Wartościowe nagrody, niezapomniane emocje, nowo zawarte przyjaźnie – to wszystko i jeszcze więcej czeka na Was podczas wyjątkowego święta Kół Gospodyń Wiejskich - Festiwalu „Polska Od Kuchni”.

10. MAŁOPOLSKI PRZEGLĄD DOROBKU ARTYSTYCZNEGO I KULINARNEGO KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH

[WSZYSTKO →](#)

[WYDARZENIA →](#)

[WYSTAWY →](#)

[CYKLE WYDARZEŃ →](#)

[AKTUALNOŚCI →](#)

[ARTYKUŁY →](#)

[MULTIMEDIA →](#)

13. edycja Małopolskiego Przeglądu Dorobku Artystycznego i Kulinarneho Kół Gospodyń Wiejskich odbędzie się w Jabłonce na Orawie w dniach 7 – 8 października 2023 r.

Przegląd ma charakter konkursu, adresowany jest do Kół Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeń kobiecych z województwa małopolskiego oraz grup artystycznych wywodzących się z tych organizacji, przedstawicielek Lokalnych Grup Działania.

Do udziału w przeglądzie przyjęte zostały reprezentacje, które przygotowały się przynajmniej do trzech regulaminowych konkursów (w tym: A lub B do wyboru, C i D obowiązkowo):

- A. Konkurs Tradycyjnych Scenek Obyczajowych
- B. Konkurs Pieśni Ludowych
- C. Konkurs Rękodziela Artystycznego
- D. Konkurs Potraw Regionalnych

DODATKOWE INFORMACJE:

Zgłoszenia do 4 września 2023 r.

- młodzież
- dorośli
- seniorzy
- grupy zorganizowane

KOORDYNATOR

Jadwiga Adamczyk
tel. +48 18 448 26 25
e-mail: j.adamczyk@mcksokol.pl

[REPERTUAR KINA SOKÓŁ](#) >

NAJBLIŻSZE WYDARZENIA

II SPOTKANIA Z LACHAMI SĄDECKIMI – FESTIWAL TAŃCA LUDOWEGO

Zapraszamy na II Spotkania z Lachami Sądeckimi – Festiwal Tańca Ludowego, które odbędą się 7 października o godz. 15:00 w Małopolskim Centrum Kultury SOKÓŁ.

FOLKLOR, KONCERT

7 października 2023, godz.
15:00

MCK SOKÓŁ w Nowym Sączu

WSTĘP: 5 zł

dzieci młodzież dorośli seniorzy
rodziny

KUP BILET >

EDUKACJA

LABIRYNT HISTORII

Labirynt Historii to cykl wydarzeń o charakterze edukacyjno-kulturalnym, poruszających ciekawe, niejednokrotne...

ZOBACZ WSZYSTKIE CYKLE

POPRIEDNIE

NASTĘPNE

Jeszcze nie zostało, które w okresie wojennym w naszym kraju i w naszym sąsiedztwie było...
W naszym kraju...
W naszym kraju...

Wzrosty i kształty...
Wzrosty i kształty...

Spodnie były...
Spodnie były...
Spodnie były...

W XIX wieku...
W XIX wieku...
W XIX wieku...

Spodnie...
Spodnie...
Spodnie...

Kolony...
Kolony...
Kolony...

TOM II: KRAKOWIACY WSCHODNI

INSTYTUCJE

MUZEUM OKRĘGOWE W TARNOWIE

The screenshot shows the website muzeum.tarnow.pl in a browser window. The page features the logo of the Regional Museum in Tarnobrzeg and the Małopolska region. The navigation menu includes: AKTUALNOŚCI, O MUZEUM (selected), ZWIEDZANIE, EDUKACJA, DOSTĘPNOŚĆ, SKLEP, and KONTAKT. The 'O MUZEUM' dropdown menu is open, listing various sections such as HISTORIA, ZBIORY, STRUKTURA, ZAMÓWIENIA PUBLICZNE, OFERTY PRACY, REALIZOWANE PROJEKTY, POLITYKA PRYWATNOŚCI, WARUNKI ORGANIZACYJNO-FINANSOWE I PROGRAM DZIAŁANIA MOT NA LATA 2021-2026, RADA MUZEUM, OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH, DZIAŁ ARCHEOLOGII, DZIAŁ SZTUKI, DZIAŁ ETNOGRAFII, ZBIORY ETNOGRAFICZNE, KOLEKCJA ROMSKA, MUZEUM WINCENTEGO WITOSA W WIERZCHOSŁAWICACH, WYPOŻYCZANIE ZBIORÓW, POZYSKIWANIE ZBIORÓW, MUZEUM W INTERNECIE, KATALOGI ON-LINE, and UDOSTĘPNIANIE FOTOGRAFII. A banner at the bottom of the page features the text 'Wz z klasą!' and 'Oferta edukacyjna' on a grid background with decorative elements like hearts and stars. The browser's address bar shows the URL <https://muzeum.tarnow.pl/o-muzeum/zbiory/dzial-etnografii/>. The Windows taskbar at the bottom displays the time as 16:44 on 2023-11-14.

www.muzeum.tarnow.pl

Muzeum Etnograficzne - Muzeum x +

muzeum.tarnow.pl/zwiedzanie/oddzialy/muzeum-etnograficzne/

MUZEUM ETNOGRAFICZNE

ZWIEDZANIE

SIEDZIBA

ODDZIAŁY I FILE

- RATUSZ - GALERIA SZTUKI DAWNEJ
- MUZEUM HISTORII TARNOWA I REGIONU
- MUZEUM ETNOGRAFICZNE
- INFORMACJE
- WYSTAWY
- AKTUALNOŚCI
- OFERTA EDUKACYJNA
- GODZINY OTWARCIA I CENNIK
- KONTAKT

GALERIA „PANORAMA”

REGIONALNE CENTRUM EDUKACJI O PAMIĘCI

MUZEUM ZAMEK W DĘBNIE

MUZEUM DWÓR W DOŁĘDZE

ZAGRODA FELICJI CURYŁOWEJ W ZALIPIU

MUZEUM WINCENTEGO WITOSA W WIERZCHOSŁAWICACH

MUZEUM PAMIĄTEK PO JANIE MATEJCE KOPYŹNIO W ZEMNOWYM WIŚNIOŹCU

OME | INFORMACJE

OME | AKTUALNOŚCI

OME | KONTAKT

OME | GODZINY OTWARCIA I CENNIK

OME | WYSTAWY

Windows taskbar: 16:46 2023-11-14

www.muzeum.tarnow.pl

Zagroda Felicji Curyłowej w Zaliptu

muzeum.tarnow.pl/zwiedzanie/oddzialy/zagroda-curylowej-w-zalipiu/

ZAGRODA FELICJI CURYŁOWEJ W ZALIPTU

- ZWIEDZANIE
- SIEDZIBA
- ODDZIAŁY I FILE**
- RATUSZ - GALERIA SZTUKI DAWNEJ
- MUZEUM HISTORII TARNOWA I REGIONU
- MUZEUM ETNOGRAFICZNE
- GALERIA „PANORAMA”
- REGIONALNE CENTRUM EDUKACJI O PAMIĘCI
- MUZEUM ZAMEK W DĘBNIE
- MUZEUM DWÓR W DOŁĘDZE
- ZAGRODA FELICJI CURYŁOWEJ W ZALIPTU
 - INFORMACJE
 - AKTUALNOŚCI
 - OFERTA EDUKACYJNA
 - GODZINY OTWARCIA I CENNIK
 - KONTAKT
- MUZEUM WINCENTEGO WITOSA W WIERZCHOŚLAWICACH
- MUZEUM PAMIĄTEK PO JANIE MATEJCE „KORYZNÓWKA” W NOWYM WIŚNICZU

OMEZ | INFORMACJE

OMEZ | AKTUALNOŚCI

OMEZ | OFERTA EDUKACYJNA

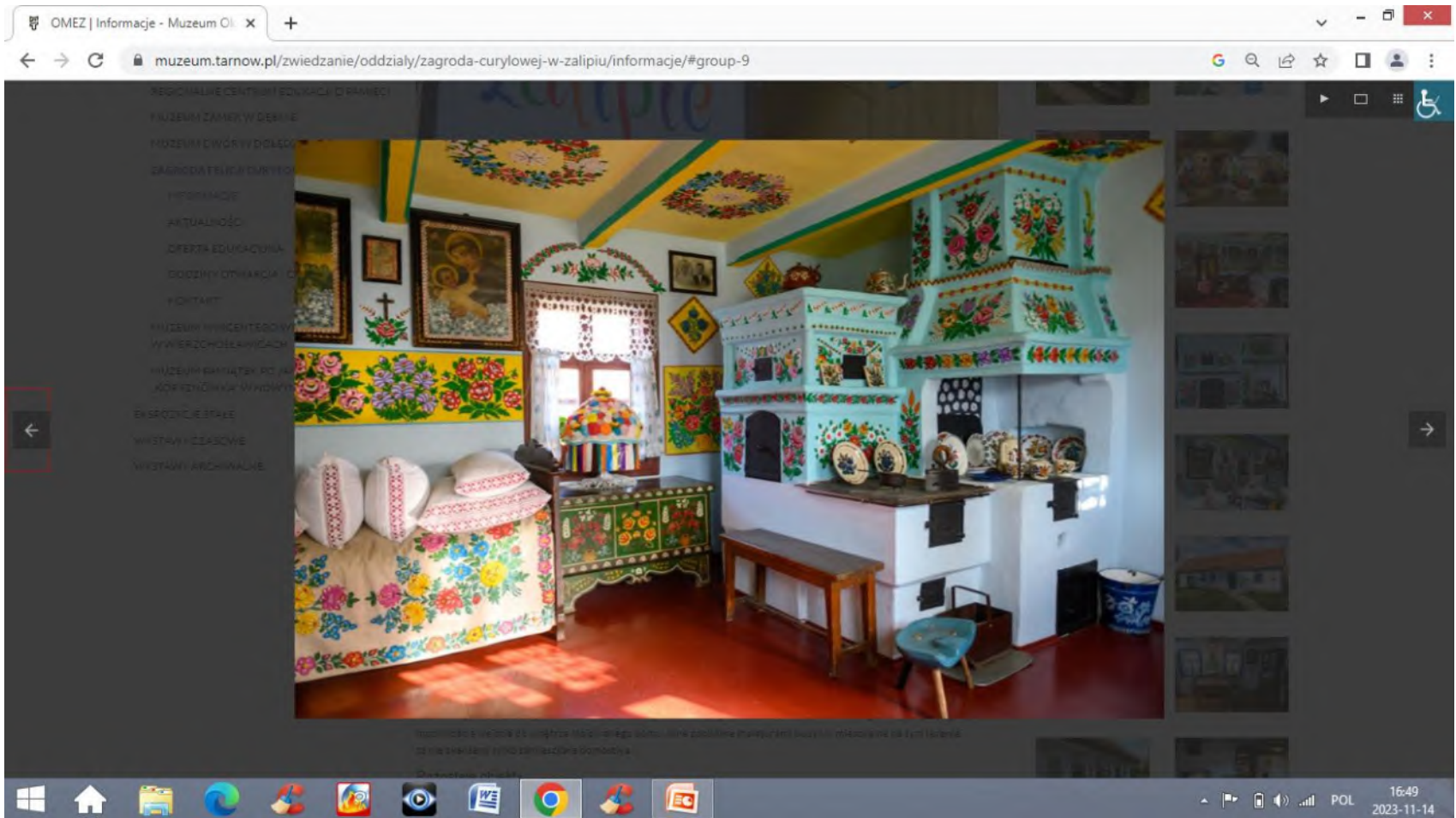
OMEZ | GODZINY OTWARCIA I CENNIK

OMEZ | KONTAKT

https://muzeum.tarnow.pl/zwiedzanie/oddzialy/zagroda-curylowej-w-zalipiu/aktualnosc/

Windows taskbar: 16:48, 2023-11-14

www.muzeum.tarnow.pl

INSTYTUCJE

MUZEUM – DWORY KARWACJANÓW I GŁADYSZÓW W GORLICACH

Skansen Wsi Pogórzańskiej w 5 x

muzeum.gorlice.pl/oddzialy-muzeum/skansen-wsi-pogorzanskiej

DWÓR KARWACJANÓW KASZTEL SKANSEN ZAGRODA MAZIARSKA Szukaj...

INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO MAŁOPOLSKA

START · O MUZEUM · WYSTAWY · WYDARZENIA · EDUKACJA · DLA ODWIEDZAJĄCYCH · PRZETARGI / OGŁOSZENIA · PROJEKTY ·

DEKLARACJA DOSTĘPNOŚCI

Muzeum · Oddziały Muzeum · "Skansen Wsi Pogórzańskiej" w Szymbarku

Oddziały muzeum

Zapowiedzi

HISTORIA POWSTANIA "SKANSENU WSI POGÓRZAŃSKIEJ" IM. PROF. ROMANA REINFUSSA W SZYMBARKU

Obiekty eksponowane w skansenie pochodzą z obszaru Pogórza Gorlickiego, który wyznaczają: od zachodu rzeka Biała na odcinku Grybów - Gromnik, od wschodu: dawna granica województwa nowosądeckiego (utworzonego w 1975 r.), od północy rzeka Olszynka, od południa naturalna granica osadnictwa pogórzańsko - lemnowskiego. Inicjatorem utworzenia placówki muzealnej w Szymbarku był mgr Jerzy Tur, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Rzeszowie, który wystąpił z tą propozycją w 1982 r. Zapropował przejęcie resztki podworskiej (dawnego „Majątku Zamek” w Szymbarku) z Państwowego Funduszu Ziemi na rzecz Skarbu Państwa, w imieniu, którego występował ówczesny Wydział Kultury PPRN w Gorlicach. Jednym z priorytetów projektu Jerzego Tura była konieczność generalnego remontu, konserwacji i odbudowy kasztele w Szymbarku.

Zadanie rozwoju sieci muzealnej w powiecie gorlickim zostało ujęte w programie rozwoju działalności w zakresie upowszechniania kultury w latach 1984-1970, opracowanym przez Wandę Kłapkowską - kierownika Wydziału Kultury PPRN i zatwierdzone przez Prezydium PRN w Gorlicach. W programie tym ujęto remont domu z basztą w Bieczu i

Informacje

Ekspozycja udostępniona jest zwiedzającym w dniach:

- maj-wrzesień
- wtorek-piątek – godz. 9-16
- sobota-niedziela – godz. 10-17

październik, kwiecień

- wtorek-niedziela – godz. 9-14

listopad-marzec

- wtorek-piątek – godz. 9-14
- sobota – godz. 9-14

www.muzeum.gorlice.pl

Wystawy stałe - Muzeum Dwory x +

muzeum.gorlice.pl/wystawy/stale

SKANSEN WSI POGÓRZAŃSKIEJ IM. PROF. ROMANA REINFUSSA W SZYMBARKU

01 czerwca 2023 - 29 grudnia 2023
Skansen w Szymbarku

HELENA JANUŚ "POŻEGNANIE Z LATEM" / WYSTAWA MALARSTWA W ZAGRODZIE MAZIARSKIEJ W ŁOSIU
21 października 2023 - 30 grudnia 2023
Zagroda Maziarska

"ANIÓŁY W TRADYCYJNEJ RZEZBIE LUDOWEJ" / WYSTAWA W SKANSENIE W SZYMBARKU
25 października 2023 - 23 lutego 2024
Skansen w Szymbarku

TRADYCYJNE ZWYCZAJE ANDRZEJKOWE / WARSZTATY ETNOGRAFICZNO - EDUKACYJNE W SKANSENIE W SZYMBARKU
07 listopada 2023 - 30 listopada 2023
Skansen w Szymbarku

GALA 40 - LECIA GALERII SZTUKI DWÓR KARWACJANÓW W GORLICACH
09 listopada 2023 - 30 listopada 2023
Galeria Sztuki Dwór Karwacjanów w Gorlicach

ADAM WYŻLIC / WYSTAWA MALARSTWA W GALERII SZTUKI DWÓR KARWACJANÓW W GORLICACH
10 listopada 2023 - 11 grudnia 2023
Galeria Sztuki Dwór Karwacjanów w Gorlicach

SKANSEN WSI POGÓRZAŃSKIEJ IM. PROF. ROMANA REINFUSSA W SZYMBARKU

Ekspozycja stała prezentująca 15 obiektów wraz z wyposażeniem dziewiętnastowiecznej wsi pogórzeńskiej (chalupy, stodoły, obory, wiatrak, olejarnie, ule).

Chalupa z Moszczenicy, k. XIX wieku – wytwórnia wyposażenia średniozamożnej rodziny chłopskiej z terenu Pogórza - okres międzywojenny. Obiekt jest typowym przykładem DO GÓRY wej chalupy pogórzeńskiej. Zbudowany jest z bali i póbali, konstrukcją

16:57
2023-11-14

www.muzeum.gorlice.pl

Wystawy stałe - Muzeum Dwory x +

muzeum.gorlice.pl/wystawy/stale

Piec garncarski – rekonstrukcja pieca garncarskiego wykonana przez garncarza Romana Tokarskiego. Piec ma formę typową dla terenu Pogórza, posiada kształt półkolistej czaszy; wykonany z cegły i gliny, spód wyłożony cegłą. Z przodu duży trójkątny otwór, który na czas wypalania naczyń zabudowywano cegłą. Wewnątrz ułożone naczynia, z których część pochodzi z odbywających się pokazów toczenia naczyń na kole garncarskim, znajdującym się obok pieca.

Wystawa „Pogórzanie i sąsiedzi – stroje ludowe z regionów Polski i Słowacji” wystawa prezentująca odświętne stroje ludowe pięciu grup etnograficznych i etnicznych: Pogórzan, Łemków, Lachów Sądeckich, Szaryszan i Spiszaków. Wystawa została zrealizowana w ramach projektu "Muzea Otwarte – rozszerzenie oferty programowych instytucji kultury pogranicza polsko-słowackiego".

DO GÓRY

16:56
2023-11-14

www.muzeum.gorlice.pl

Historia maziarstwa, ekspozycja

muzeum.gorlice.pl/oddzialy-muzeum/zagroda-maziarska-w-losiu-filia-cerkiew-w-bartnem/qzagroda-maziarska-w-osiu-z-fili-cerkiew-w-bartnem

DWÓR KARWACJANÓW KASZTEL SKANSEN ZAGRODA MAZIARSKA Szukaj...

M U Z E U M
Instytut Kultury
Województwa
Małopolskiego

INSTITUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

START · O MUZEUM · WYSTAWY · WYDARZENIA · EDUKACJA · DLA ODWIEDZAJĄCYCH · PRZETARGI / OGŁOSZENIA · PROJEKTY ·
DEKLARACJA DOSTĘPNOŚCI

Muzeum > Oddziały Muzeum > Zagroda Maziarska w Łosiu > Historia maziarstwa, ekspozycja w Zagrodzie

Oddziały muzeum

Zapowiedzi

HISTORIA MAZIARSTWA, EKSPOZYCJA W ZAGRODZIE

Łosie k. Gorlic to wieś lemkońska, której mieszkańcy tradycyjnie zajmowali się wędrownym handlem mazią i smarami. Niedługo była to tzw. kolomaż używana głównie do smarowania osi drewnianych wozów. Użytkowano ją w procesie suchej destylacji odpadów sosnowych.

Od połowy XIX wieku, w miarę rozwoju na Podkarpaciu przemysłu naftowego, fosianie zaczęli przestawiać się na produkcję i handel smarami technicznymi i olejami pochodzenia ropnego. Zajęcie to do II wojny światowej było podstawowym źródłem zarobkowania większości mężczyzn z tej wsi.

Przez dziesięciolecia, każdej wiosny, z Łosia wyjeżdżały specjalnie przystosowane wozy wypelnione mazią, smarami i olejami. Docierały one w głąb Polski, Rosji, na Litwę, Łotwę, Węgry aż po daleki Siedmogród. Zasięg i trasy wędrowek zmieniły się wraz z sytuacją polityczną. W 1934 roku w drogę wyruszyło 335 wozów maziarskich. Po II wojnie światowej wskutek wysiedleń w ramach Akcji „Wisła”, handel się załamał. W latach powojennych handlowało jeszcze kilkunastu maziarzy z Łosia. Ostatni maziarz

Informacje

ZAGRODA MAZIARSKA W ŁOSIU

„MAZIARSKA FARMSTEAD” IN THE VILLAGE OF
ŁOSIE

Ekspozycja udostępniona jest
zwiedzającym w dniach:

kwiecień-październik

- wtorek-piątek – godz. 9-16.30
- sobota-niedziela – godz. 9-14.30

listopad-marzec

- wtorek-piątek – godz. 9-16.00

www.muzeum.gorlice.pl

Wystawy stałe - Muzeum Dwory x +

muzeum.gorlice.pl/wystawy/stale

ZAGRODA MAZIARSKA W ŁOSIU

Wystawa „Historia maziarstwa” ilustrująca XIX-wieczny lemkowski ludowy przemysł destylacji ropy naftowej i handel jej produktami (XIX-wieczna chyma lemowska i stodoła w Łosiu)

DO GÓRY

Windows taskbar: Home, File Explorer, Edge, Chrome, Task View, Settings, System tray: Network, Volume, Power, 16:58, 2023-11-14

INSTYTUCJE

MUZEUM OKRĘGOWE W NOWYM SĄCZU

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

ODDZIAŁY ↓ KALENDARIUM AKTUALNOŚCI ZAPLANUJ WIZYTY

Logo Europejskiej Unii Europejskiej PL ↓

Jedno muzeum, siedem oddziałów

Witamy na portalu Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Miło, że z nami jesteś! Chętnie zabierzemy Cię w podróż po historii i tradycjach Ziemi Sądeckiej i Pienin.

← →

- GMACH GŁÓWNY**
dowiedz się więcej
- GALERIA MARI RITTER I STARE WNĘTRZA MIESZCZAŃSKIE**
dowiedz się więcej
- SĄDECKI PARK ETNOGRAFICZNY**
dowiedz się więcej
- MIASTECZKO GALICYJSKIE**
dowiedz się więcej
- MUZEUM NIKIFORA**
dowiedz się więcej
- MUZEUM PIENIŃSKIE**
dowiedz się więcej

Windows taskbar: 17:01 2023-11-14

www.muzeum.sacz.pl

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

muzeum.sacz.pl/oddzialy/sadecki-park-etnograficzny

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

ODDZIAŁY ↓ KALENDARIUM AKTUALNOŚCI ZAPLANUJ WIZYTE

PL ↓

STRONA GŁÓWNA → ODDZIAŁY → SĄDECKI PARK ETNOGRAFICZNY

SĄDECKI PARK ETNOGRAFICZNY

Największe muzeum skansenowskie w Małopolsce, prezentujące architekturę drewnianą i tradycyjną kulturę ludową lokalnych grup etnograficznych - Lachów, Pogórzeń i Górali Sądeckich oraz grup etnicznych: Łemków, Niemców i Cyganów. Na powierzchni 20 ha znajduje się kilkadziesiąt budynków, m.in. zagrody chłopskie, XVII-wieczny dwór szlachecki z unikalną polichromią we wnętrzach, folwark dworski oraz

POKAŻ WIĘCEJ ↓

17:02 2023-11-14

www.muzeum.sacz.pl

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

ODDZIAŁY ↓ KALENDARIUM AKTUALNOŚCI ZAPLANUJ WIZYTY

PL ↓ MENU

Fotogaleria

29 zdjęć

- informacje praktyczne
- aktualności
- oferta uzupełniająca
- przewodnicy
- dodatkowe informacje

[pokaż więcej](#)

Windows taskbar: 17:03 2023-11-14

www.muzeum.sacz.pl

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

ODDZIAŁY ↓ KALENDARIUM AKTUALNOŚCI ZAPLANUJ WIZYTY

PL ↓

LINKA EUROPEJSKA

MUZEUM LACHÓW SĄDECKICH

Muzeum Lachów Sądeckich im. Zofii i Stanisława Chrzastowskich jest filią Sądeckiego Parku Etnograficznego. Powstało z prywatnej kolekcji etnograficznej założycieli - regionalistów i animatorów kultury, którzy mieszkali w Podegrodziu od końca lat dwudziestych. Ekspozycja poświęcona jest tradycyjnej kulturze materialnej regionu lachowskiego: rolnictwu, większym rzemiosłom jak garncarstwo, kowalstwo,

POKAŻ WIĘCEJ ↓

www.muzeum.sacz.pl

Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

muzeum.sacz.pl/oddzialy/muzeum-pienińskie

ODDZIAŁY ↓ KALENDARIUM AKTUALNOŚCI ZAPLANUJ WIZYTY

PL ↓

STRONA GŁÓWNA → ODDZIAŁY → MUZEUM PIENIŃSKIE

MUZEUM PIENIŃSKIE

Muzeum Pienińskie im. Józefa Szalaya mieści się w budynku dawnej strażnicy granicznej w Szlachtowej koło Szczawnicy. Ekspozycja prowadzi zwiedzających szlakiem przeszłości regionu pienińskiego. Poznajemy tych, którzy tu od wieków mieszkali, zanim powstało uzdrowisko w Szczawnicy. Dowiadujemy się, czym była dla nich rzeka Dunajec i górskie połoniny. Usłyszymy dlaczego musieli opuścić swoje domy i ziemie.

POKAŻ WIĘCEJ ↓

Windows taskbar: 17:03 2023-11-14

FILMOTEKA

Zachęcamy do oglądania materiałów filmowych, które realizujemy w ramach działalności statutowej, jak i we współpracy z podmiotami zewnętrznymi. Ich tematyką jest szeroko pojęta kultura regionu sądeckiego. W naszej filmotece znajdą Państwo pełnometrażowe dokumenty i reportaże oraz wideorelacje z wydarzeń organizowanych przez Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu.

[zobacz wszystkie](#)

FILMOTEKA

Wszystko Filmy Wideorelacje

- Wszystkie
- Prezentacja
- Wykład
- Zwiastun filmu
- Reportaż
- Relacja z wydarzenia
- Film instruktażowy
- Dokument

Znaleziono 25 filmów

Film

Dokument

Światłoczuły

Film

Dokument

Galicja Mieczysława Orłowicza wiek później

Film

Dokument

Rzemiosło i drobna wytwórczość w kulturze zachodniej Galicji

oglądaj

Film

Dokument

Lachy, Górale, Pogórzanie, cz. 4

oglądaj

Film

Dokument

Lemkowie

oglądaj

Film

Dokument

Niemcy Galicyjscy na Sądeckczyźnie

STRONA GŁÓWNA → O MUZEUM → BIBLIOTEKA

Biblioteka

Adres:

Miasteczko Galicyjskie
ul. Lwowska 226
(dwór z Łososiny Górnej)

Czytelnia biblioteczna czynna:
poniedziałek – piątek 9:00 – 15:00

Siedziba Biblioteki w Miasteczku Galicyjskim

Księgozbiór - nieco historii

U podstaw narodzin sądeckiego muzeum była właśnie biblioteka. Według jednych badaczy muzeum powstało przy Bibliotece Miejskiej im. Józefa Szujskiego w 1892 r., przechodząc na początku XX w. wraz z biblioteką pod zarząd Towarzystwa Szkoły Ludowej. Według innych, datą początkową naszej instytucji muzealnej był zapis testamentowy Józefa Wieniawy-Zubrzyckiego, kolekcjonera, bibliofila i filantropa, który w roku 1896 zapisał dworek przy ul. Jagiellońskiej 35 wraz z księgozbiorem złożonym z ościuset książek z przeznaczeniem na utworzenie biblioteki.

Wydawnictwa do pobrania

 Almanach Sądecki, R. XXV, nr 1/2
(94/95)
PDF 12.36 MB [pobierz](#)

 Katalog wystawy „Edmund
Cieczkiewicz. Melancholia”
PDF 8.47 MB [pobierz](#)

 Ubiorы ludowe i mieszczańskie ze
zbiorów Muzeum Okręgowego w
Nowym Sączu – katalog
PDF 11.72 MB [pobierz](#)

 „Wybrane sandecjana w zbiorach
Archiwum Państwowego w
Lewoczy”
PDF 4.19 MB [pobierz](#)

 Wzornik haftu lachowskiego
PDF 6.29 MB [pobierz](#)

 Ubiorы mieszczańskie ze zbiorów
Muzeum Okręgowego w Nowym
Sączu
PDF 6.15 MB [pobierz](#)

 Łańcuch łączący Ziemię z Niebem

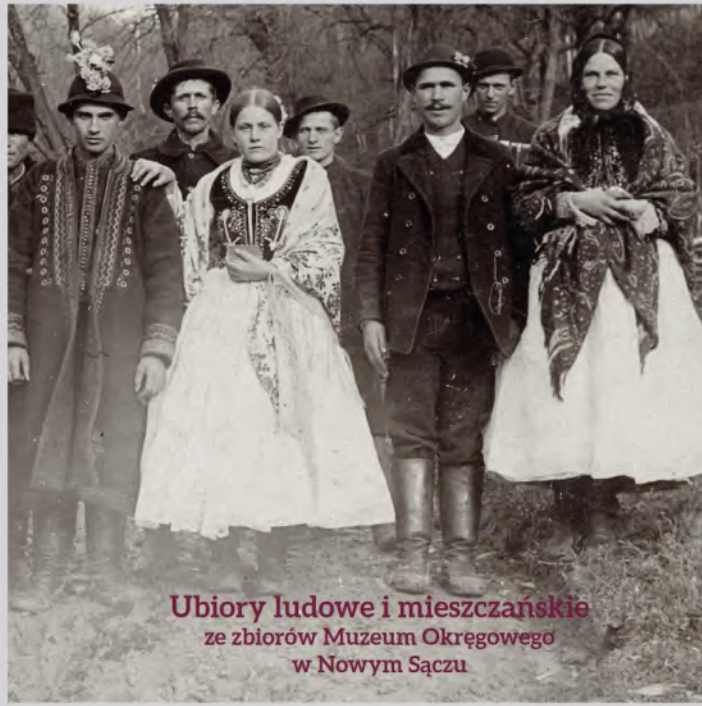
Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu ubiory-ludowe-i-mieszczanskie-ze- X +

file:///C:/Users/j.holda/Downloads/ubiory-ludowe-i-mieszczanskie-ze-zbiorow-muzeum-okregowego-w-nowym-saczu-katalog.pdf ☆

Pierwsze kroki Używane Honda Jazz -... Używane Honda Jazz -... Roundcube Webmail -... ●

1 z 132 - + 80%

Pozostałe zakładki

Ubiory ludowe i mieszczańskie
ze zbiorów Muzeum Okręgowego
w Nowym Sączu

Wyszukaj

9°C Pochmurnie 13:52 15.11.2023

INSTYTUCJE

MUZEUM – ORAWSKI PARK ETNOGRAFICZNY W ZUBRZYCY GÓRNEJ

Aktualności - Muzeum - Orawski x +

orawa.eu

18 28 527 09 biuro@orawa.eu PL EN DE SK

MUZEUM –
ORAWSKI PARK
ETNOGRAFICZNY
ZUBRZYCA GÓRNEJ

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

[AKTUALNOŚCI](#) [O NAS](#) [DZIAŁALNOŚĆ](#) [OFERTA](#) [KONTAKT](#) [RODO](#) [VARIA](#)

JESTEŚ TUTAJ: START

Czekam na www.google.com...

Windows taskbar: File Explorer, Edge, Office, Chrome, etc. System tray: 17:13, 2023-11-14, POL

INSTYTUCJE

MUZEUM TATRZAŃSKIE IM. DRA TYTUSA CHAŁUBIŃSKIEGO W ZAKOPANEM

The screenshot shows the website of the Tatra Museum in Zakopane. The browser address bar displays 'muzeumtatrzańskie.pl'. The website header includes the logo for 'MAŁOPOLSKA' and the Ministry of Culture and National Heritage. The main navigation menu contains: O NAS, AKTUALNOŚCI, FILE, WYSTAWY, BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ, ZWIEDZANIE, EDUKACJA, SKLEP, and KONTAKT. The central banner features a black and white photograph of a man in a white shirt and dark trousers standing on a mountain slope, looking out over a valley. The text on the banner reads: 'pisane oglądane TATRY W LITERATURZE konferencja 22 – 25.11.2023'. Below the banner, there are three columns of text: 'AKTUALNOŚCI' with the subtext 'Fotografia Kornela Makuszyńskiego ze zbiorów Muzeum Tatrzańskiego' and 'Co nowego w Muzeum Tatrzańskim'; 'WYSTAWY' with 'Odwiedź wystawy czasowe'; and 'FILE' with 'Odwiedź wystawy stałe w filiach'. The Windows taskbar at the bottom shows various application icons and the system clock indicating 17:17 on 2023-11-14.

www.muzeumtatrzańskie.pl

The screenshot shows a web browser window displaying the website muzeumtatrzańskie.pl/file/. The page features a dark navigation bar with the museum's logo and menu items: O NAS, AKTUALNOŚCI, FILIE, WYSTAWY, BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ, ZWIEDZANIE, EDUKACJA, SKLEP, and KONTAKT. A search icon and a shopping cart icon are also present in the top right.

The main content area is divided into two columns. The left column displays three featured locations, each with a photograph, a title, and a "Dowiedz się więcej" button:

- Gmach Główny Muzeum Tatrzańskiego** (Main Building of the Tatra Museum)
- Dwór w Łopusznej** (Manor in Łopuszna)
- Galeria Kobierców Wschodnich im. Włodzimierza i Jerzego Kulczyckich** (East Kobierec Gallery named after Włodzimierz and Jerzy Kulczycki)

The right column contains a vertical list of other museum locations, each with a small thumbnail image and a title:

- GMACH GŁÓWNY MUZEUM TATRZAŃSKIEGO
- WILLA KOLIBA. MUZEUM STYLU ZAKOPIAŃSKIEGO
- MUZEUM PALACE
- CHALUPA GAŚNIENICÓW SOB CZAKÓW
- Sobczaków
- DWOR W ŁOPUSZNEJ
- GALERIA KOBIERCÓW WSCHODNICH IM. WŁODZIMIERZA I JERZEGO KULCZYCKICH
- GALERIA SZTUKI W WILLI OKSZA
- GALERIA WŁADYSŁAWA HASIORA
- MUZEUM KORNELA MAKUSZYŃSKIEGO
- ZAGRODA BAFIÓW W CHOCHOŁOWIE
- ZAGRODA KORKOSZÓW W CZARNEJ GÓRZE
- ZAGRODA SOŁTYSÓW W JURGOWIE
- Galeria Sztuki w willi Oksza

At the bottom of the browser window, the Windows taskbar is visible, showing various application icons and the system tray with the date 2023-11-14 and time 17:19.

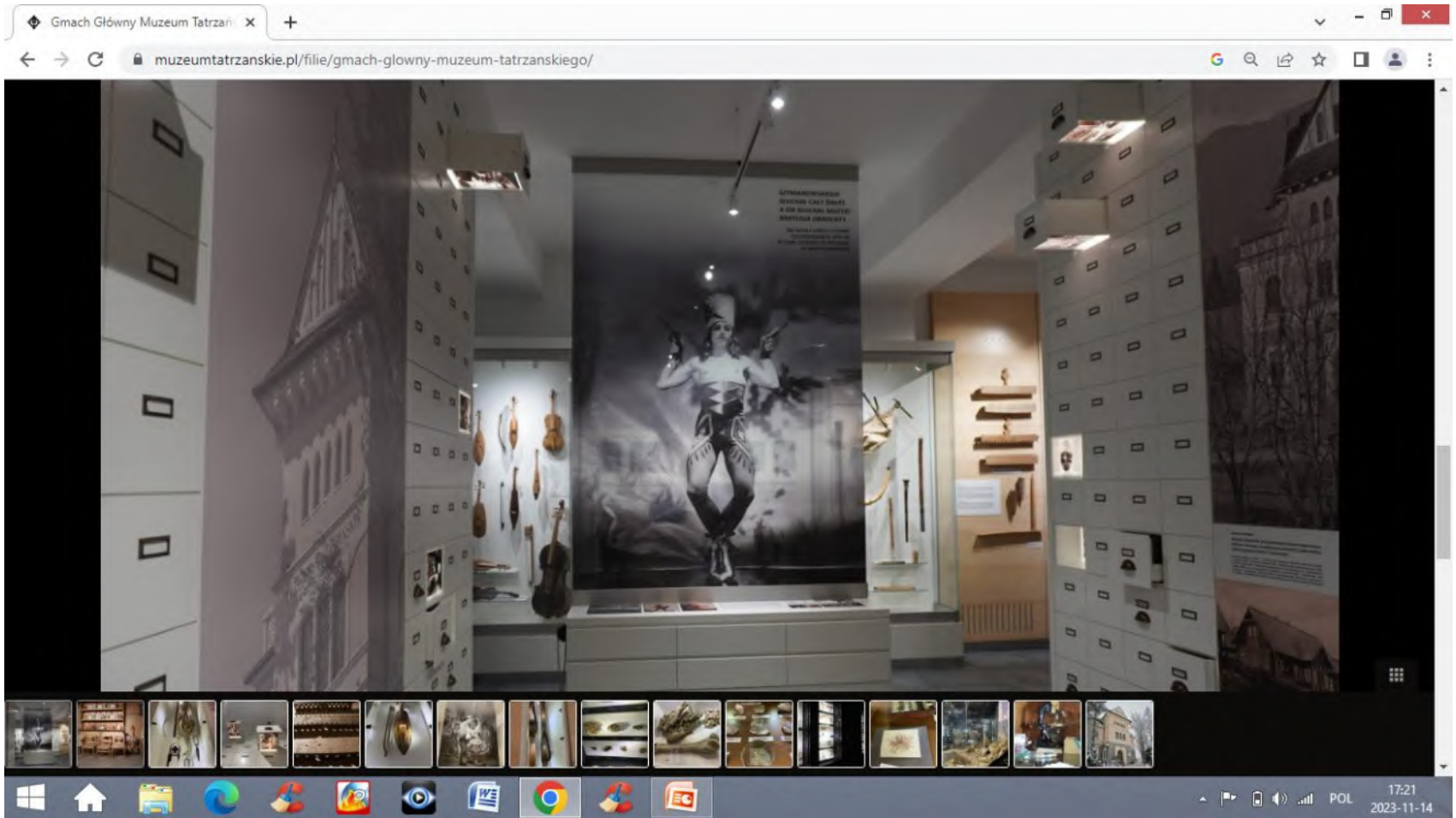
www.muzeumtatrzańskie.pl

The screenshot shows a web browser window displaying the website for the Tatra Museum. The browser's address bar shows the URL muzeumtatrzańskie.pl/file/gmach-glowny-muzeum-tatrzanskiego/. The website's header features the logo of the Tatra Museum and a navigation menu with the following items: O NAS, AKTUALNOŚCI, FILIE, WYSTAWY, BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ, ZWIEDZANIE, EDUKACJA, SKLEP, and KONTAKT. A search icon and a shopping cart icon with a '0' notification are also present. The main content area has a dark background with the title 'Gmach Główny Muzeum Tatrzańskiego' and a 'WSTECZ' button. Below this, there is a section titled 'Cennik:' (Price list) with the following details:

- EKSPZYCJA STAŁA I CZASOWA**
 - bilet normalny 24 zł
 - bilet ulgowy 12 zł
- EKSPZYCJA STAŁA**
 - bilet normalny 20 zł
 - bilet ulgowy 10 zł
- EKSPZYCJA CZASOWA ("Made in Zakopane")**
 - bilet normalny 10 zł
 - bilet ulgowy 5 zł
- KARTA DUŻEJ RODZINY**
 - bilet na wystawy dostępne w filii dla 1 osoby 10 zł

To the right of the text is a photograph of the main building of the Tatra Museum, a large, multi-story stone structure with a prominent gabled roof and arched windows. The Windows taskbar at the bottom shows various application icons and the system tray with the time 17:30 and date 2023-11-14.

www.muzeumtatrzańskie.pl

www.muzeumtatrzańskie.pl

Chalupa Gąsieniców Sobczaków

Muzeum Tatrzańskie

O NAS ▾ AKTUALNOŚCI ▾ FILE ▾ WYSTAWY ▾ BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ ▾ ZWIEDZANIE ▾ EDUKACJA ▾ SKLEP ▾ KONTAKT

WSTECZ

Cennik:

EKSPZYCJA STAŁA
bilet normalny 10 zł
bilet ulgowy 5 zł

KARTA DUŻEJ RODZINY
bilet na wystawę dostępne w filii dla 1 osoby
4 zł

BILET CAŁODZIENNY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 49 zł
bilet ulgowy 24 zł

BILET TYGODNIOWY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 65 zł
bilet ulgowy 32 zł

GRUPOWY
min. 15 os., wszystkie wystawy dostępne w filii, na każde 15 os. 1 opiekun gratis
bilet za 1 os. 5 zł

AUDIOPRZEWODNIK 5 zł

17:22
2023-11-14

www.muzeumtatrzańskie.pl

Chalupa Gąsieniców Sobczaków x +

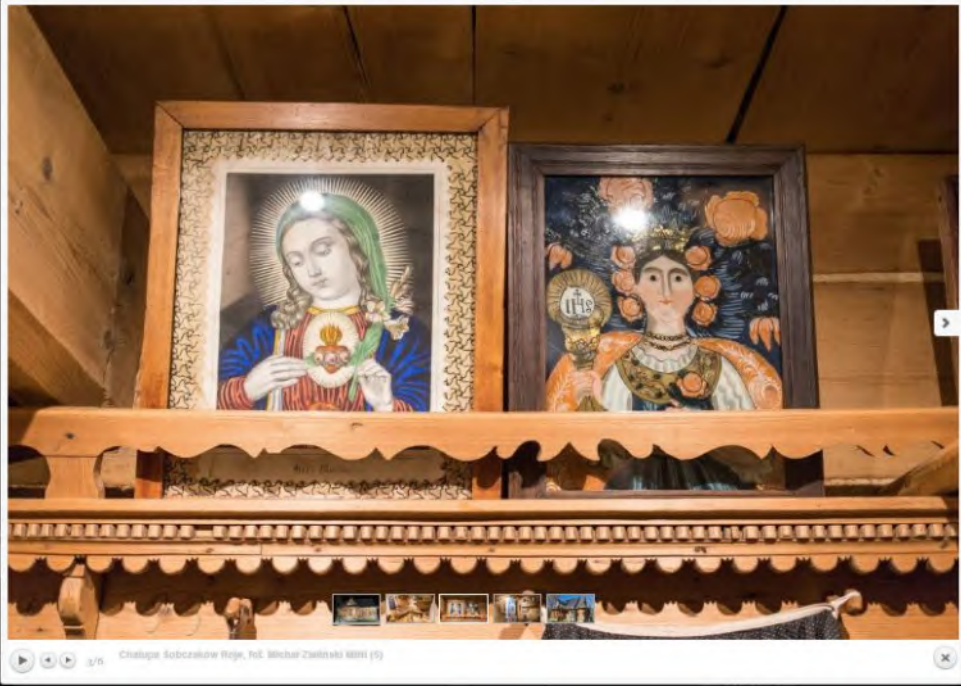
muzeumtatrzańskie.pl/file/chalupa-gasienicow-sobczakow/

Muzeum Tatrzańskie

O NAS - AKTUALNOŚCI - FILE - WYSTAWY - BIBLIOTEKA, CZYTELNA - ZWIEDZANIE - EDUKACJA - SKLEP - KONTAKT

PROWADZ DO FILE

Wystawy

Chalupa Sobczaków, fig. św. Michała Żabini (1888) (5)

https://muzeumtatrzańskie.pl/file/chalupa-gasienicow-sobczakow/#

by Włocławek Malopolskiego

e-mail: biuro@muzeumtatrzańskie.pl

17:22 2023-11-14

www.muzeumtatrzańskie.pl

Zagroda Bafiów w Chocholowie

WSTECZ

Cennik:

EKSPOZYCJA STAŁA
bilet normalny 8 zł
bilet ulgowy 4 zł

KARTA DUŻEJ RODZINY
bilet na wystawę dostępne w filii dla 1 osoby
3 zł

BILET CAŁODZIENNY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 49 zł
bilet ulgowy 24 zł

BILET TYGODNIOWY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 65 zł
bilet ulgowy 32 zł

GRUPOWY
min. 15 os., wszystkie wystawy dostępne w filii, na każde 15 os. 1 opiekun gratis
bilet za 1 os. 3 zł

AUDIOPRZEWODNIK 5 zł

OPROWADZANIE 20 zł

17:23
2023-11-14

www.muzeumtatrzańskie.pl

Zagroda Bafiów w Chocholowie

muzeumtatrzańskie.pl/filie/zagroda-bafiov-w-chocholowie/

Muzeum Tatrzańskie

O NAS AKTUALNOŚCI FILIE WYSTAWY BIBLIOTEKA, CZYTELNA ZWIEDZANIE EDUKACJA SKLEP KONTAKT

Chocholów Zagroda Bafiów fot. Jarek Mozdżyński (3)

17:24 2023-11-14

www.muzeumtatrzańskie.pl

Zagroda Korkoszów w Czarnej Górze

WSTECZ

Cennik

EKSPozyCJA STAŁA
bilet normalny 10 zł
bilet ulgowy 5 zł

KARTA DUŻEJ RODZINY
bilet na wystawę dostępne w filii dla 1 osoby
4 zł

BILET CAŁODZIENNY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 49 zł
bilet ulgowy 24 zł

BILET TYGODNIOWY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII
bilet normalny 65 zł
bilet ulgowy 32 zł

GRUPOWY
min. 15 os., wszystkie wystawy dostępne w filii, na każde 15 os. 1 opiekun gratis
bilet za 1 os. 4 zł

Windows taskbar: Home, File Explorer, Edge, Firefox, VLC, Word, Chrome, Steam, ESC. System tray: 17:25, 2023-11-14.

www.muzeumtatrzańskie.pl

The screenshot displays a web browser window with the address bar showing the URL <https://muzeumtatrzańskie.pl/file/zagroda-korkoszow-w-czarnej-gorze/>. The page content features a large, central image of a rustic wooden cabin interior. The room is furnished with a wooden bed, a white stove, a wooden table with boots, and a colorful chest. The walls are made of dark wood, and various items like a hat and a bag are hanging on the wall. The browser's address bar and navigation icons are visible at the top. The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 2023-11-14 and time 17:26.

www.muzeumtatrzańskie.pl

The screenshot shows a web browser window displaying the website for 'Zagroda Sołtysów w Jurgowie'. The browser's address bar shows the URL 'muzeumtatrzańskie.pl/file/zagroda-soltysow-w-jurgowie/'. The website's header includes the logo of 'Muzeum Tatrzańskie' and a navigation menu with items: O NAS, AKTUALNOŚCI, FILIE, WYSTAWY, BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ, ZWIEDZANIE, EDUKACJA, SKLEP, and KONTAKT. A search icon and a shopping cart icon are also present in the header.

The main content area features a dark background with the title 'Zagroda Sołtysów w Jurgowie' and a 'WSTECZ' button. Below the title, there is a list of ticket prices under the heading 'Cennik:':

- EKSPOZYCJA STAŁA**
 - bilet normalny 10 zł
 - bilet ulgowy 5 zł
- KARTA DUŻEJ RODZINY**
 - bilet na wystawy dostępne w filii dla 1 osoby 4 zł
- BILET CAŁODZIENNY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII**
 - bilet normalny 49 zł
 - bilet ulgowy 24 zł
- BILET TYGODNIOWY ŁĄCZONY DO WSZYSTKICH OTWARTYCH FILII**
 - bilet normalny 65 zł
 - bilet ulgowy 32 zł
- GRUPOWY**
 - min. 15 os., wszystkie wystawy dostępne w filii, na każde 15 os. 1 opiekun gratis
 - bilet za 1 os. 4 zł

To the right of the text is a photograph of a traditional wooden log cabin with a steep, shingled roof, surrounded by a wooden fence. A black informational sign stands in front of the cabin, featuring the museum's logo and text. Below the photo, there is a short paragraph of text:

Jurgów jest najbardziej wysuniętą na południowy zachód wsią polskiego Spisza. W gęstej zabudowie wsi znaleźć można nieliczne drewniane zabudki budownictwa spiskiego oraz murowane domy z charakterystycznymi dla tego regionu ozdobnymi fasadami.

The bottom of the screenshot shows a Windows taskbar with various application icons and a system tray displaying the date '2023-11-14' and time '17:26'.

www.muzeumtatrzańskie.pl

Zagroda Sołtysów w Jurgowie - 1 x

muzeumtatrzańskie.pl/plie/zagroda-soltysow-w-jurgowie/

Muzeum Tatrzańskie

O NAS - AKTUALNOŚCI - PLIE - WYSTAWY - BIBLIOTEKA, CZYTELNIĄ - ZWIEDZANIE - EDUKACJA - SKLEP - KONTAKT

Zagroda Sołtysów w Jurgowie fot. Michał Zieliński MINI (4)

Willa Kozłanskich

17:27 2023-11-14

INSTYTUCJE

Muzeum Małopolski Zachodniej w Wygietzowie

O muzeum - Muzeum Małopolski x Muzeum Małopolski Zachodniej x +

mmz.info.pl/#

MAŁOPOLSKA

Muzeum Małopolski Zachodniej w Wygietzowie
INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Szukaj...

O muzeum - Blog - Dla zwiedzających - Edukacja - Wydarzenia kulturalne - Oferta komercyjna - Wydawnictwa - Dostępność - Kontakt

Informacje

17:38 2023-11-14

www.mmz.info.pl

O muzeum - Muzeum Małopolski x Muzeum Małopolski Zachodniej x

mmz.info.pl

Park Etnograficzny Krakowiaków Zachodnich
w Wyglęzowie

Zamek Lipowiec
w Babicach

Muzeum Pożarnictwa
w Alwerni

17:40
2023-11-14

www.mmz.info.pl

The screenshot displays a web browser window with the URL `mmz.info.pl/o-muzeum/park-etnograficzny/#`. The page header features the logo for "MAŁOPOLSKA" and "Muzeum Małopolski Zachodniej w Wygiełzowie" (Institution of Culture of the Lesser Poland Voivodeship). A search bar with the placeholder "Szukaj..." and a social media icon for Facebook and Instagram are also present. The navigation menu includes links for "O muzeum", "Blog", "Dla zwiedzających", "Edukacja", "Wydarzenia kulturalne", "Oferta komercyjna", "Wydawnictwa", "Dostępność", and "Kontakt".

Park Etnograficzny Krakowiaków Zachodnich w Wygiełzowie

W roku 1965 z inicjatywy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie dr Hanny Pierkowskiej powstał projekt sieci parków etnograficznych województwa krakowskiego. Przewidywał on organizację wojewódzkiego parku etnograficznego w trzech oddziałach: w Nowym Sączu, Tarnowie i na Podhalu, a także siedem skansenów regionalnych m.in. w Wygiełzowie. W tym okresie zbliżały się do końca prace konserwatorskie w ruinach zamku lipowieckiego. Zaistniały więc warunki sprzyjające utworzeniu w sąsiedztwie Lipowca muzeum na wolnym powietrzu. Budowę skansenu rozpoczęto w 1968 r. Zostały pozyskane i przeniesione na teren nowego skansenu dwa obiekty: dom miejski z Chrzanowa z 1804 r. oraz spichlerz z Kościelca z 1798 r. Po kilkunastomiesięcznym okresie badań terenowych trafiły tu kolejne obiekty, w tym okazała chałupa sołtysia z Przegińi Duchownej z 1862 r., z wyjątkowo bogatym, oryginalnym wyposażeniem wnętrza. W kolejnych latach pozyskiwano dalsze obiekty architektury drewnianej: chałupy, stodoły, spichlerze, chlewiki, kuźnię i olejarnię, a także zabytkowy kościół z Ryczowa z początku XVII wieku. Oficjalne otwarcie i udostępnienie do zwiedzania pierwszych obiektów nastąpiło w październiku 1973 r. Aktualna ekspozycja obejmuje 27 zabytkowych obiektów drewnianych wzbogaconych o małą architekturę (kapliczki, studnie, pasieki), które zostały rozmieszczone w sektorach małomiasteczkowym i wiejskim. Nadwiślański Park Etnograficzny prezentuje kulturę Krakowiaków Zachodnich.

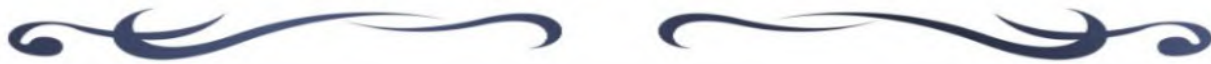

www.mmz.info.pl

Eksponaty ze zbiorów muzeum – x +

mmz.info.pl/eksponaty-ze-zbiorow-muzeum/#

Eksponaty ze zbiorów muzeum

Karnety Balowe
05 lip 2022
Karnety pozyskane na drodze darowizny od Pani Rokosz-Harabasz-Karnety Pikniku Rolników mającej formę...
Więcej...

Dom małomiasteczkowy z Alwerni
15 mar 2021
Dom małomiasteczkowy z Alwerni (powiat chrzanowski) z 1825 roku, jest obiektem charakterystycznym d...
Więcej...

Stodoła plebańska z Regulic
15 mar 2021
Stodoła z Regulic (powiat chrzanowski) z końca XVIII wieku, należała do parafii rzymsko- katolicki...
Więcej...

Chałupa z Przeciszowa
15 mar 2021
Chałupa z Przeciszowa (pow. oświęcimski) z 1837 roku.

Spichlerz plebański z Tenczynka
15 mar 2021
Spichlerz plebański z Tenczynka (powiat krakowski) z...

Spichlerz z Giebułtowa
15 mar 2021
Spichlerz z Giebułtowa (pow. krakowski) z połowy XIX

INSTYTUCJE

MUZEUM IM. WŁADYSŁAWA ORKANA W RABCE-ZDROJU

Strona Główna - Muzeum im. Wł... x

Niezabezpieczona | muzeum-orkana.pl

Szukam informacji o... Q

Zmień kontrast

A A+ A++

PL

MUZEUM IM. WŁADYSŁAWA ORKANA W RABCE – ZDROJU

STRONA GŁÓWNA O MUZEUM DLA ZWIEDZAJĄCYCH LEKCJE MUZEALNE GALERIA WYDARZENIA KONTAKT RODO

EDIFICATUM ET INAURATUM
ANNO DNI 1778
Dic. 27 Zbris

17:42
2023-11-14

www.muzeum-orkana.pl

Historia - Muzeum im. Władysława Orkana

Niezabezpieczona | muzeum-orkana.pl/historia/

Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju od przeszło 85 lat zajmuje się kolekcjonowaniem, dokumentacją oraz popularyzacją kultury tradycyjnej Górali Zagórzańskich. Myśl o założeniu Muzeum zrodzona z potrzeby ochrony najważniejszego zabytku Rabki jakim jest modrzewiowy kościółek p.w. św. Marii Magdaleny wybudowany w 1606 r. przerodziła się w kompleksowe i długofalowe działanie mające na celu ochronę niematerialnego i materialnego dziedzictwa regionu. Instytucja powołana do życia 9 sierpnia 1936 r.

17:46
2023-11-14

www.muzeum-orkana.pl

Archiwa: Zbiory - Muzeum im. Wł. Władysława Orkana

Niezabezpieczona | muzeum-orkana.pl/category/zbiory/

Kategoria: Zbiory

4
01
2022

MOR E / 444 ab

Kolekcja foremek do serków i redykołek

fot. Natalia Klęsk

2
07
2020

Przedstawienia Matki Bożej w zbiorach Muzeum

Autorem fotografii jest Paweł Dudziak, który wykonał fotografie do projektu artystki Pauliny Ołowskiej pt. Ceramic

22
05
2020

Największa w Polsce kolekcja rzeźb Heródka

Nasze Muzeum, posiada największą w Polsce kolekcję rzeźb Karola Wójcika zwanego „Heródkiem” (1892-1969) [1] słynnego orawskiego... [Czytaj więcej](#)

5
05
2020

Kolekcja ceramiki

Kolekcja ceramiki [1] Pokażną część zbiorów Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce-Zdroju stanowi kolekcja wyrobów... [Czytaj więcej](#)

 Pobierz PDF Wydrukuj PDF

Windows taskbar: 17:45 2023-11-14

www.muzeum.limanowa.pl

The screenshot shows a web browser window displaying the homepage of the Regional Museum of the Limanowa Region. The browser's address bar shows the URL "muzeum.limanowa.pl/pl". The website features a circular logo on the left with the text "MUZEUM REGIONALNE ZIEMI LIMANOWSKIEJ". To the right of the logo is the museum's name "MUZEUM REGIONALNE ZIEMI LIMANOWSKIEJ" and a search bar with the placeholder text "wyszukaj treść...". Below the search bar is a navigation menu with the following items: "MUZEUM" (poznaj nas), "WYDARZENIA" (bądź na bieżąco), "WYSTAWY" (wystawa stała), "ZBIORY" (on-line), "OFERTA" (zobacz), "INFORMACJA" (turystyczna), and "DZIEDZICTWO" (kulturowe w regionie). Below the navigation menu, there are three project announcements: "PROGRAM INTERREG V-A POLSKA-SŁOWACJA 2014-2020", "PROJEKT: 'HISTORIA W DEWIZCE ZAPISANA'", "PROJEKT: 'CHCIEJMY POLSKI, A BĘDZIE!' - MINISTER JÓZEF BECK", "PATRIOTYCZNE PISANIE", "KARIERA", and "PROJEKT 'RAFINERIA W SOWLINACH - GORĄCZKA CZARNEGO ZŁOTA'". The main content area features a large banner with a blurred background image of people. On the left side of the banner, there is a red box with the text "Witamy u nas!" and a white box with the text "DYGITALIZACJA - MAMY 26 TYSIĘCY EKSPONATÓW". On the right side of the banner, there is a red circular button with the text "Zamów lekcję muzealną lub warsztaty" and a small icon of a graduation cap. Below the banner, there is a dark grey button with the text "Sprawdź on-line nasze zbiory". The Windows taskbar is visible at the bottom of the screen, showing various application icons and the system tray with the time "17:48" and date "2023-11-14".

DOMY LUDOWE, GMINNE OŚRODKI I CENTRA KULTURY

Glówny Menu - Górny

domludowy.pl

Zadzwoń: +48 18 20 77 221 biuro@domludowy.pl

Pan - Pt: 8:00 - 18:00

Aktualności O nas Działalność BCK Wydarzenia Teatr Projekty Multimedia Kontakt

Windows taskbar: Home, File Explorer, Edge, Office, Chrome, EC, 17:53, 2023-11-14

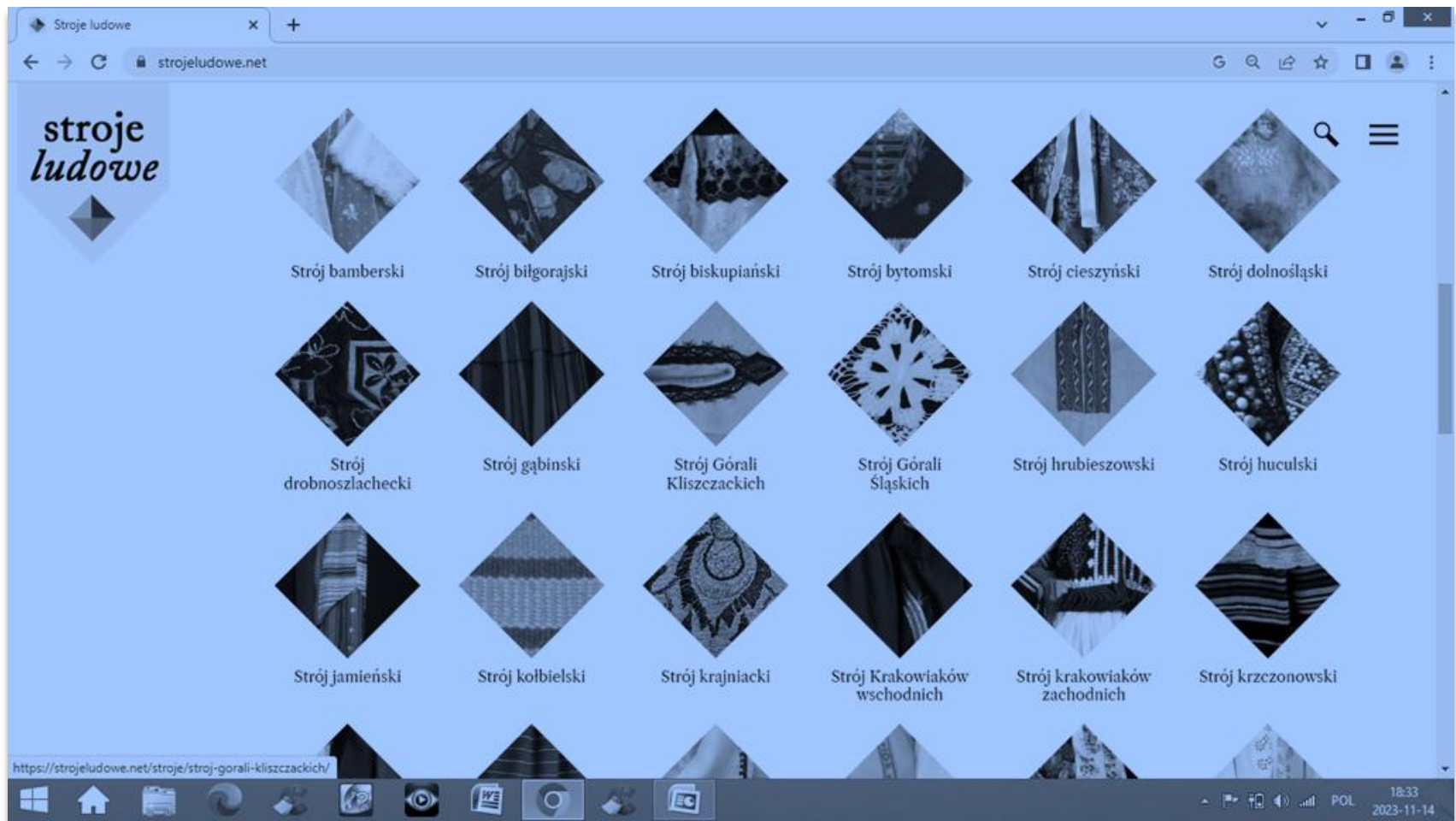
Orawskie Centrum Kultury w Jablonce

- Strona Główna
- O nas
- Działalność
- Wydarzenia
- Kultura Górali Orawskich
- Kontakt

Netografia

www.etnozagroda.pl

The screenshot displays the website www.etnozagroda.pl in a web browser. The browser's address bar shows the URL. The website header includes the logo for ETNOZAGRODA and SOKGL (Malopolskie Centrum Kultury i Wsi Wschodniej Małopolskiego). Navigation options include a search bar, language selection (PL, EN), and a menu button.

The main content area features a map of Poland with several regions highlighted in different colors and labeled: **Górale Żywieccy**, **Górale Babiogórscy**, **Górale Klisze**, **Górale Zagórzeńscy**, **Górale Sąddeckie**, **Górale Ochocki**, **Górale Nadpopradzcy**, **Górale Podhalańscy**, **Górale Spiszyńscy**, **Lachy Limanowskie**, **Lachy Sąddeckie**, **Lachy Teren przejściowy**, **Pogórzanie**, and **Lemkowie**. A search bar on the left asks "Wpisz swoją miejscowość" and "SZUKAJ". Below it, the text "Czym jest etnoZAGRODA?" is visible.

The bottom of the image shows a Windows taskbar with the search bar, taskbar icons, and system tray showing the date and time (15.11.2023, 12:30).

 Górale Babiogórscy <small>Saska Buczynka, Maków Podlaski</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Kilszczacy <small>Pisak, Osadki, Zamboryga</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Nadpropradcy <small>Przełęcz Żółta, Egipt</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Ochotniccy <small>Dobkonia Góra, Tyńsk</small> CZYTAJ WIĘCEJ
 Górale Orawscy <small>Jabliska, Lipnica Wielka</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Pienięcy <small>Szczywaniec Wylka, Szczywaniec Niżny</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Podhalańscy <small>Nowy Targ, Żółpane, Karkuliska</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Sądecki <small>Kamionka, Egipt, Ułęż</small> CZYTAJ WIĘCEJ
 Górale Spiscy <small>Międzyk, Trzyńca, Jurgów</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Szczawnickie <small>Szczywaniec, Kraszówka nad Dunajcem</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Zagórzańscy <small>Musana Góra, Mordalaki</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Górale Żywieccy <small>Strzyżów, Pienięż, Kraszów</small> CZYTAJ WIĘCEJ
 Krakowiaczy <small>Kraków, Tarnobrzeg, Łęka, Międzyk, Olsztyn</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Lachy Limanowskie <small>Limanowa, Spiszyń, Łachowa</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Lachy Sądeckie <small>Nowy Sącz, Srogi Sącz, Podgórz</small> CZYTAJ WIĘCEJ	 Lachy Szczyrzyckie <small>Szczyrzyce, Jankowice, Ślęta</small> CZYTAJ WIĘCEJ

Krakowiaci

Etnozagroda / Krakowiaci

Rozległy i zróżnicowany obszar zamieszkiwany pległdy przez grupę etnograficzną nazywaną Krakowiakami, bardzo trudno jest

CZYTAJ WIĘCEJ

Budownictwo i mieszkanie wiejskie

Jednym z najcenniejszych architektonicznie regionów budowlanych Małopolski był bez wątpienia region budownictwa krakowiackiego.

CZYTAJ WIĘCEJ

Gwara Krakowiaków Wschodnich

Gwary omawianego regionu określa się w dialektoznawstwie jako pogranicza Małopolski.

CZYTAJ WIĘCEJ

Gwara Krakowiaków Zachodnich

W opisie dialektologicznym obszar wygłoszenia gwar krakowiackich wskazywany jest niejednoznacznie.

CZYTAJ WIĘCEJ

Obrzędy i Zwyczaje Doroczne

W obrzędach wsiadał wyraźne ślady pogankalnych praktyk agrarnych, ludowych i zaklęciowych, mających na celu zapewnienie zdrowia ludzkiego, zwierząt oraz pomyślności we wszystkich pracach gospodarskich starożytnych poddawane utrzymaniu.

CZYTAJ WIĘCEJ

Obrzędy i Zwyczaje Rodzinne

Ludowa wiara życia ludzkiego, to nie czas od narodzin do śmierci, ale czas od wypełnienia obrzędowości narodzinowej do pogrzebowej.

Plastyka obrzędowa

Plastyka obrzędowa, czyli hedonizm plastyczny związana z obrzędowością odgrywa ważną rolę w życiu ludzi, rozciągając jego wartości estetyczną i wzbogacając duchowość.

Pożywienie, kuchnia

Szweryn Udział (1887-1937) pierwszy dyrektor Muzeum Etnograficznego w Krakowie w publikacji Krakowiaci (1924) za temat pożywienia napisał: „Jestem najbogatszy gospodarz w Krakowiakom ja to samo, co ubogi wyrodnik, tylko tem różniąc się od niego, iż sobie nie zabija omenty (...)”

Rzemiosło

Rzemiosło ludowe było silnie zakorzenione w miejscowościach naszego regionu, zawsze odgrywało ważną rolę w życiu codziennym mieszkańców, bez niego trudno byłoby funkcjonować gospodarstwom.

Tańce Krakowiaków (wspólne dla całego regionu)

Etnozagroda / Krakowiacy / Tańce Krakowiaków (wspólne dla całego regionu)

POLKI

Metrum 2/4, tempo szybkie. Pary tańczą wirując obrotami w ujęciu zamkniętym w miejscu lub po obwodzie koła pierwszym lub drugim kierunku tańca, obrotami w prawo lub w lewo w szybkim tempie, bez podskoków, płasko, nogi lekko ugięte w kolanach. Taniec poprzedza zwykle przyspiewka śpiewana bez towarzyszenia muzyki. po śpiewie muzyka zaczyna grać do tańca, który kończy się dwoma akcentowanymi krokami „raz”, „dwa” lub jednym akcentem „raz”. Zakończenie tańca zgodne z muzyką.

WALCZYKI

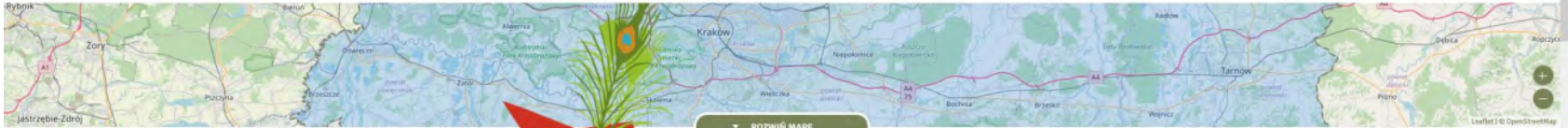
Metrum 3/4, ujęcie w parze zamknięte, tempo umiarkowane, tańczone bez wspięcia na palce, postawa wyprostowana, bez nachyleń, obrotami w prawo i w lewo w pierwszym lub drugim kierunku tańca lub w miejscu. Czasami tańczą walczyki bez obrotów w ustawianiu tancerz twarzą do kierunku tańca, partnerka tyłem do kierunku tańca. Często taniec poprzedza przyspiewka albo wywołanie np. „muzyka, grać walca...”

SZTAJEREK

Metrum 3/4, ujęcie w parze zamknięte, tempo umiarkowane. Para stoi na obwodzie koła, tancerz przodem tancerka tyłem do kierunku tańca. Sztajerek jest tańczony płynnie, drobnymi krokami, nogi lekko ugięte w kolanach.

Taniec bywa poprzedzony przyspiewką lub wywołany przez tancerza np. *Sztajera grać!* Tancerz wykonuje krok do przodu prawą nogą na „raz”, na „dwa” przesuwając łukiem po podłodze lewą nogę w przód i równocześnie zwraca ciało w prawo, na „trzy” wytrzymanie ruchu. Tancerka rozpoczyna taniec na „raz” krokiem lewą nogą skośnie w tył na zewnątrz koła, na

Krakowiacy

Strój i ubiór codzienny Krakowiaków Zachodnich

Etnozagroda / Krakowiacy / Strój i ubiór codzienny Krakowiaków Zachodnich

„Strój krakowski” uchodzi za jeden z najbardziej popularnych i rozpoznawanych polskich strojów ludowych. Funkcjonujący od przeszło wieku jako strój narodowy, stał się wręcz synonimem ubioru ludowego, uchodząc jednocześnie za jednolity i oczywisty. Jednakże, obraz historyczny oraz zasięg terytorialny występowania strojów krakowskich ukazuje duże zróżnicowanie, a tym samym niejednoznaczność określenia „strój krakowski”.

www.strojeludowe.net

Stroje ludowe

← → ↻ 🔒 strojeludowe.net

stroje ludowe

Stroje ludowe

Witamy na stronie poświęconej polskim strojom ludowym. Znajdziesz tu teksty opowiadające o historii stroju ludowego w różnych regionach, ciekawostki oraz kilkaset zdjęć i ilustracji, prezentujących odświętne ubrania dawnych mieszkańców polskich wsi. Wybierz region, poznaj historię stroju, obejrzyj zdjęcia i rysunki w galeriach.

Z naszych galerii

Katarzyna Kolasa i Józefa Kiszka, Urzejowice – Zagrody, 7.07.1927 r. Dziewczęta ubrane w gorsety „krakowskie”, koszule ażurowe, spódnice z naszytymi tasienkami, bez zapasek. Oryginał fotografii udało się odnaleźć w Urzejowicach, wsi oddalonej od Przeworska o 5 km. Ze zbiorów Muzeum w Przeworsku, autor nieznanym.

Czy wiesz, że...

Już w średniowieczu ubiory chłopskie wyraźnie różniły się od odzieży innych warstw społecznych. Już wtedy były one zróżnicowane regionalnie ze względu na różne warunki klimatyczne, geograficzne i dostępność surowców, z których je wykonywano. Z czasem różnice pomiędzy chłopskimi strojami z różnych regionów pogłębiły się. W wielu przypadkach, pomiędzy zamożnością mieszkańców poszczególnych obszarów istniała przepaść, gdyż różne było tempo rozwoju gospodarczego oraz wpływy zewnętrzne.

18:32 2023-11-14

www.strojeludowe.net

The screenshot shows a web browser displaying the website [www.strojeludowe.net](https://strojeludowe.net). The page features a grid of 18 traditional Polish folk costumes (stroje ludowe), each represented by a diamond-shaped image and a caption. The costumes are arranged in three rows of six. The website's logo, "stroje ludowe", is visible in the top left corner. The browser's address bar shows the URL <https://strojeludowe.net/stroje/stroj-gorali-kliszczackich/>. The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 2023-11-14 and time 18:33.

Strój bamberski	Strój biłgorajski	Strój biskupiański	Strój bytomski	Strój cieszyński	Strój dolnośląski
Strój drobnoszlachecki	Strój gąbiński	Strój Górali Kliszczackich	Strój Górali Śląskich	Strój hrubieszowski	Strój huculski
Strój jamieński	Strój kołbielski	Strój krajniacki	Strój Krakowiaków wschodnich	Strój krakowiaków zachodnich	Strój krzczonowski

www.strojeludowe.net

Stroj Górali Kliszczackich — Stroje

strojeludowe.net/stroje/stroj-gorali-kliszczackich/

stroje ludowe

Strój Górali Kliszczackich

Strój Górali Śląskich

Strój hrubieszowski

Strój Górali Kliszczackich

Stroje Górali Kliszczackich Stroje kobiece Stroje męskie Galeria haftów

STROJE GÓRALI KLISZCZACKICH

Historia stroju

Górale Kliszczacy (Kliszczacy) to grupa etnograficzna zamieszkująca kilkanaście małopolskich wsi w centralnej i wschodniej części Beskidu Średniego oraz zachodniej części Beskidu Wyspowego. Ustalenie dokładnego zasięgu tej grupy jest trudne i do dziś budzi ożywione dyskusje. Badacze tej kwestii byli jednomyślni w stosunku do takich miejscowości jak: Bieńkówka, Bogdanówka, Jachówka, Krzeczów, Krzeczonów, Lubień, Łętownia, Naprawa, Pcim, Skomielnia Czarna, Stróża, Tenczyn, Tokarnia, Trzebunia, Wieprz, Więciórka, Zawadka i Żarnówka. Kwestią sporną jest przynależność etnograficzna wsi obrzeżnych, określanych jako kliszczackie lub zagórzańskie (od wschodu), podhalańskie (od południa), babiogórskie (od zachodu).

Kobziarz rys. W. Gerson

Strój Górali Kliszczackich

18:33 2023-11-14

www.skarbygorali.pl

The screenshot shows a web browser window displaying the website 'skarbygorali.pl'. The browser's address bar shows the URL. The website header includes the logo 'Skarby Górali' and a navigation menu with 'GÓRALE', 'MATERIAŁY', 'APLIKACJA', and 'O NAS'. There are also logos for 'Iceland Liechtenstein Norway grants' and 'Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego'. A language selector is set to 'PL'. The main content area features a large background image of a mountain landscape with a haystack. A central graphic shows a man and a woman in traditional Górale attire standing in front of a large letter 'B'. To the left of this graphic is a vertical menu listing various Górale groups: Babiogórscy, Kliszczacy, Zagórzańscy, Biali, Nadpopradzcy, Pienińscy, Spisy, Orawscy, and Łemkowie. To the right is a promotional banner for an event: 'Kliszczacy: przemiany językowo-kulturowe polskiej wsi (Mysłenice)'. The banner includes the text 'Najbliższe wydarzenie już za: 3 d, 15 g, 21 m.' and a 'Wspieraj nas za darmo' button. At the bottom, there is a donation section with a 'Wspieraj nas' button, radio buttons for 'jednorazowo' and 'miesięcznie', and buttons for '10 zł', '20 zł', and '50 zł', along with a 'WPLĄCAM >' button. The Windows taskbar is visible at the bottom of the screen.

Skarby Górali

GÓRALE ^ MATERIALY v APLIKACJA O NAS v

Iceland Liechtenstein Norway grants

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

PL

Babiogórscy >

Kliszczacy >

Zagórzańscy >

Biali >

Nadpopradzcy >

Pienińscy >

Spisy >

Orawscy >

Łemkowie >

SKARBY GÓRALI

POZNAJ GÓRALA SPOZA PODHALA!

Znajdziesz tu wyjątkowe materiały o tradycjach góralskich oraz questy – nieznane trasy z zagadkami prowadzące do skarbu.

Kliszczacy: przemiany językowo-kulturowe polskiej wsi (Mysłenice)

Najbliższe wydarzenie już za:
3 d, 15 g, 21 m.

Wspieraj nas za darmo

Wspieraj nas

jednorazowo miesięcznie

10 zł 20 zł 50 zł

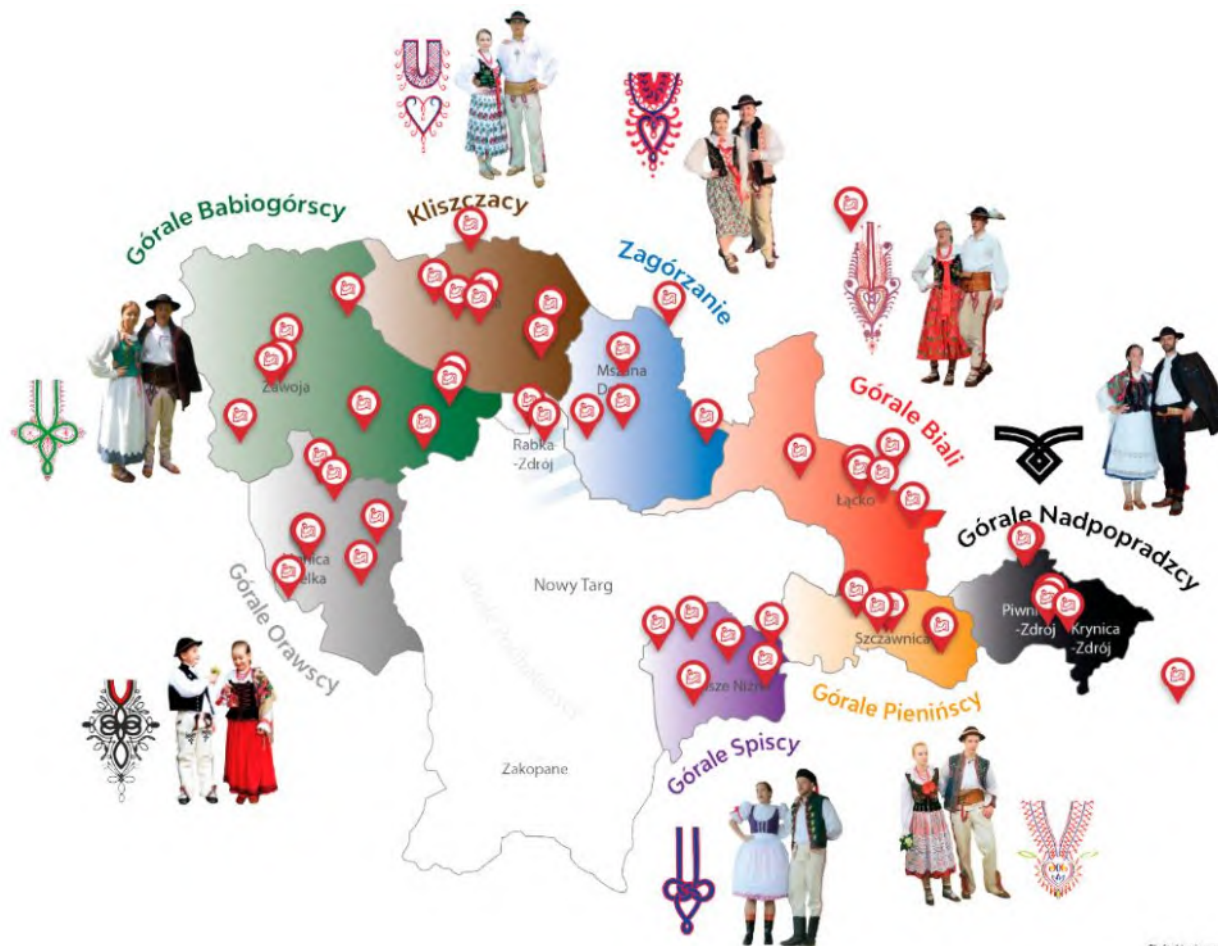
inna kwota

WPLĄCAM >

https://skarbygorali.pl/#

18:39 2023-11-14

www.skarbygorali.pl

46
73

+

-

www.skarbygorali.pl

The screenshot shows a web browser window with the URL skarbygorali.pl/artykuly-lista/stroj-regionalny. The website header includes the logo "Skarby Górali" and navigation links: GÓRALE, MATERIAŁY, APLIKACJA, and O NAS. There are also logos for "Iceland Liechtenstein Norway grants" and "Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego".

The main content area features a grid of eight article thumbnails:

- Zywe tradycje
- Praca dawniej i dziś
- Strój regionalny
- Twórcy i rzemiosło
- Muzyka i taniec
- Przysmak
- Dawne życie
- Wierzenia i legendy

A large banner for "Strój regionalny" (Regional Dress) is displayed, featuring a violin and a traditional wooden chest. The text on the banner reads: "Tradycyjny strój Zagórzeńców - jak wygląda i jak powstaje". Below this, there is a "Wspieraj nas" (Support us) section with a "WPLACAM" (I DONATE) button and a list of donation amounts: 10 zł, 20 zł, and 50 zł. A "Wspieraj nas za darmo" (Support us for free) button is also visible.

The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date 2023-11-14 and time 18:41.

www.malopolska.pl/malopolskismak

The screenshot shows a web browser window displaying the website <https://www.malopolska.pl/malopolskismak>. The browser's address bar shows the URL and a 67% zoom level. The website's header features the logo "MAŁOPOLSKA" and a search bar with the text "Znajdź w serwisie". Below the header is a navigation menu with links: AKTUALNOŚCI, SAMORZĄD, URZĄD MARSZAŁKOWSKI, MARKA MAŁOPOLSKA, DLA MIESZKAŃCA, BIZNES, PUBLIKACJE, DLA MEDIÓW, and KONTAKT. The main content area is titled "Małopolski Smak" and includes a sidebar with categories: Małopolski Festiwal Smaku, Dziedzictwo kulinarne, Produkty regionalne, and Produkty tradycyjne. A large image shows various Małopolski Smak products, including breads and pastries, displayed in baskets. The website is decorated with colorful vertical stripes in shades of blue, pink, and yellow. The browser's taskbar at the bottom shows the Windows logo, a search bar with "Wyszukaj", and several application icons. The system tray displays the date and time as 12:21 on 15.11.2023, along with weather information: 9°C Deszcz.

Jesteś tutaj: Strona główna » Małopolski Smak » Produkty regionalne

Małopolski Smak

- + Małopolski Festiwal Smaku
- + Dziedzictwo kulinarne
- **Produkty regionalne**
 - Chronione Oznaczenia Geograficzne
 - Chroniona Nazwa Pochodzenia
 - Gwarantowane Tradycyjne Specjalności
- + Produkty tradycyjne
- Zarejestruj produkt
- Małopolskie Inspiracje

Produkty regionalne

W Unii Europejskiej od 1992 r. funkcjonuje system ochrony, identyfikacji i wyróżniania wysokojakościowych produktów rolnych i spożywczych. Produkty te swoją wyjątkowość zawdzięczają określonemu pochodzeniu geograficznemu lub tradycyjnej metodzie wytwarzania.

Zarejestrowanie produktu czyli wpisane przez Komisję Europejską do Rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych lub do Rejestru Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności z jednej strony chroni producentów przed nieuczciwą konkurencją, z drugiej dostarcza konsumentom rzetelnej i sprawdzonej informacji o produktach. Producenci wyrobów regionalnych i tradycyjnych, oprócz prawa do ochrony nazwy, mogą także na opakowaniach umieszczać symbole świadczące o wyjątkowości produktu.

Chronione Oznaczenie Geograficzne >

Chroniona Nazwa Pochodzenia >

Gwarantowana Tradycyjność Chroniona Nazwa Pochodzenia

Spoty radiowe promujące małopolskie produkty regionalne

Spot nr 1

 Spot nr 1

Małopolski Smak

- + Malopolski Festiwal Smaku
- + Dziedzictwo kulinarne
- Produkty regionalne
 - Chroniona Oznaczenie Geograficzne
 - Chroniona Nazwa Pochodzenia**
 - Gwarantowana Tradycyjna Specjalność
- + Produkty tradycyjne

Zarejestruj produkt
Małopolskie Inspiracje

Chroniona Nazwa Pochodzenia

Chroniona Nazwa Pochodzenia oznacza nazwę regionu, określonego miejsca lub, w wyjątkowych przypadkach, kraju, która służy do oznaczenia produktu rolnego lub środka spożywczego: pochodzącego z tego regionu, określonego miejsca lub kraju, którego jakość lub cechy charakterystyczne są w istotnej lub wyłącznej mierze zasługą środowiska geograficznego, na które składają się czynniki naturalne i ludzkie, oraz którego produkcja, przetwarzanie i przygotowywanie mają miejsce na określonym obszarze geograficznym.

Jakość produktu lub jego cechy charakterystyczne powinny być głównie lub wyłącznie związane z tym szczególnym otoczeniem geograficznym i właściwymi dla niego czynnikami naturalnymi oraz ludzkimi, tj. klimat, jakość gleby lub lokalne know-how.

Ze względu na wymagania dotyczące produkcji, przetwarzania i przygotowania produkt ubiegający się o ChNP musi posiadać bardzo silny związek z regionem. Cały proces technologiczny powinien odbywać się na wyznaczonym obszarze geograficznym, łącznie z pozyskiwaniem surowców.

Bryndza podhalańska

Miękki, podpuszczkowy ser o pikantnym i słonym smaku. Wytwarzany na Podhalu z mleka owczego lub z mleka owczego z domieszką mleka od krowy polskiej czerwonej (można dodać 40% mleka krowiego). Tajemnica charakterystycznego, lekko ostrego smaku sera kryje się w roślinności na miejscu wypasu owiec. Górskie polany, pastwiska i hale porastają gatunki rosnące głównie na Podhalu i rzadko spotykane gdzie indziej. Rośnie tam sporo ziół, których mocny aromat wpływa na jakość i smak mleka. Tereny, na których powstaje bryndza podhalańska (obszar pomiędzy Parkami Narodowymi – Gorczańskim, Tatrzzańskim, Babogórskim, Magurskim i Pienińskim) należy do najczystszych nie tylko w Polsce ale i w całej Europie. Bogata roślinność, czyste środowisko i umiejętności człowieka zrodziły produkt nieporównywalny z żadnym innym. Bryndza z całą pewnością zasługuje na pojawienie się na desce serów. Ponieważ jej konsystencja nie nadaje się do ułożenia swobodnie wśród innych serów, możemy ją podać w misce udekorowanej sezonowymi warzywami. Najlepiej smakuje rozsmarowana na świeżym chlebie.

Oscypek

Redykałka

To nic innego, jak oscypek w wersji mini. Równie smaczna, jak jej większy kuzyn. Redykałka (czasem też: redykawka) jest mniejsza niż tradycyjny oscypek, bo wykonana z resztek sera pozostałych po jego „puceniu”, czyli ugniataniu rękami na kształt wrzeczona. W góralskiej kuchni, a zwłaszcza wśród pasterczy przybierających przez parę miesięcy z dala od swych domostw, nic zmarować się nie mogło. Redykałka produkowana jest w wielu fantazyjnych kształtach przypominających górskie zwierzęta, ptaki, serduszka lub wrzeczona. Może być ciekawym upominkiem.

Karp zatorski

Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca

Miód spadziowy z Beskidu Wysokiego

Małopolski Smak

- + Małopolski Festiwal Smaku
- + Dziedzictwo kulinarne
- Produkty regionalne
 - Chronione Oznaczenie Geograficzne
 - Chroniona Nazwa Pochodzenia
 - Gwarantowana Tradycyjna Specjalność
- + Produkty tradycyjne
- Zarejestruj produkt
- Małopolskie inspiracje

Chronione Oznaczenie Geograficzne

Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) oznacza nazwę regionu, określonego miejsca lub, w wyjątkowych przypadkach kraju, która służy do oznaczenia produktu rolnego lub środka spożywczego:

- pochodzącego z tego regionu, określonego miejsca lub kraju,
- którego określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna może być przypisana temu pochodzeniu geograficznemu,
- którego co najmniej jeden z etapów procesu technologicznego, tj. produkcja, przetwarzanie lub przygotowanie mają miejsce na określonym obszarze geograficznym.

W przypadku Chronionego Oznaczenia Geograficznego produkt musi być wytwarzany w regionie, którego nazwę nosi, ale w odróżnieniu do Chronionej Nazwy Pochodzenia, przynajmniej jedna z trzech faz produkcji (produkcja lub przetwarzanie lub przygotowanie) musi odbywać się na danym obszarze.

Suska sechłońska

Kielbasa lisecka

Obwarzanek krakowski

Jabłka łąckie

W Łącku, bardziej znanym z wyrobu śliwownicy, uprawa jabłek trwa już od XII wieku. Dawniej suszone jabłka z Łącka znane były w wielu krajach europejskich. Dziś łąckie owoce to prawdziwy małopolski rarytas. Wyrazisty smak i zapach oraz wyjątkową soczystość jabłka łąckie zawdzięczają mikroklimatowi Kotliny Łąckiej. Ich „rumieniec” jest wyraźnie mocniejszy od jabłek nizinnych. Znakomicie nadają się również na owocowe soki.

Chleb prądnicki

Jagnięcina podhalańska

Kielbasa piaszczańska

Czosnek galicyjski

www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12

The screenshot shows a web browser window displaying the website <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12>. The page is titled "Lista produktów tradycyjnych" and is part of the "Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi" (Ministry of Agriculture and Rural Development) website. The page content includes a navigation menu on the left, a search bar at the top right, and a main section titled "Lista produktów tradycyjnych" with a "Powrót" link. Below this, there is a "Materiały" section with two downloadable files: "Klauzula_RODO_LPT.pdf" (0.19MB) and "Produkty_regionalne_stan_na_08_11_2023_r..xlsx" (0.08MB). At the bottom, there is a grid of links for various voivodeships: Woj. dolnośląskie, Woj. kujawsko-pomorskie, Woj. lubelskie, Woj. łódzkie, Woj. lubuskie, Woj. małopolskie, Woj. mazowieckie, Woj. opolskie, Woj. podkarpackie, and Woj. podlaskie. The Windows taskbar at the bottom shows the date as 15.11.2023 and the time as 12:24.

gov.pl | Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

O ministerstwie **Co robimy** Aktualności Zalatw sprawę Kontakt PL

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi > Co robimy > Jakość żywności > Produkty regionalne i tradycyjne > Lista produktów tradycyjnych

[< Powrót](#)

Lista produktów tradycyjnych

Materiały

Do pobrania
Klauzula_RODO_LPT.pdf 0.19MB

Do pobrania
Produkty_regionalne_stan_na_08_11_2023_r..xlsx 0.08MB

Woj. dolnośląskie Woj. kujawsko-pomorskie Woj. lubelskie Woj. łódzkie

Woj. lubuskie Woj. małopolskie Woj. mazowieckie Woj. opolskie

Woj. podkarpackie Woj. podlaskie

Wyszukaj 9°C Deszcz 12:24 15.11.2023

Gotowe dania i potrawy - Minis X +

https://www.gov.pl/web/rolnictwo/gotowe-dania-i-potrawy5

Pierwsze kroki Używane Honda Jazz ... Używane Honda Jazz ... Roundcube Webmail ...

gov.pl Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

Szukaj usługi, informacji SZUKAJ Zaloguj Unia Europejska

Strona główna Rada Ministrów Kancelaria Premiera Ministerstwa Urzędy, instytucje i placówki RP Usługi dla obywatela Usługi dla przedsiębiorcy Usługi dla urzędnika Usługi dla rolnika Profil zaufany Baza wiedzy Serwis Służby Cywilnej Сайт для громадян України -Serwis dla obywateli Ukrainy

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi > Co robimy > Jakość żywności > Produkty regionalne i tradycyjne > Lista produktów tradycyjnych > Woj. małopolskie > Gotowe dania i potrawy

[< Powrót](#)

Gotowe dania i potrawy

05.01.2022

Zagórzeńska zupa z karpielem na mleku

W dniu 5 stycznia 2022 r. roku na Listę Produktów Tradycyjnych została wpisana w kategorii: Gotowe dania i potrawy: „zagórzeńska zupa z karpielem na mleku”.

19.11.2021

Pierogi z suszonymi śliwkami

W dniu 16 listopada 2021 roku na Listę Produktów Tradycyjnych zostały wpisane w kategorii: Gotowe dania i potrawy: „pierogi z suszonymi śliwkami”.

19.11.2021

Kluski rozgarnywane zwane sapką

W dniu 16 listopada 2021 roku na Listę Produktów Tradycyjnych zostały wpisane w kategorii: Gotowe dania i potrawy: „kluski rozgarnywane zwane sapką”.

Wyszukaj 9°C Deszcz 12:26 15.11.2023

gov.pl Serwis Rzeczypospolitej Polskiej

Szukaj usługi, informacji SZUKAJ Zaloguj Unia Europejska

[Strona główna](#)
[Rada Ministrów](#)
[Kancelaria Premiera](#)
Ministerstwa
[Urzędy, instytucje i placówki RP](#)
[Usługi dla obywatela](#)
[Usługi dla przedsiębiorcy](#)
[Usługi dla urzędnika](#)
[Usługi dla rolnika](#)
[Profil zaufany](#)
[Baza wiedzy](#)
[Serwis Służby Cywilnej](#)
[Сайт для громадян України](#)
-Serwis dla obywateli Ukrainy

[Powrót](#)

Zagórskie placki ziemniaczane z pokrzywą

19.11.2021

W dniu 16 listopada 2021 roku na Listę Produktów Tradycyjnych zostały wpisane w kategorii: Gotowe dania i potrawy: „zagórskie placki ziemniaczane z pokrzywą”.

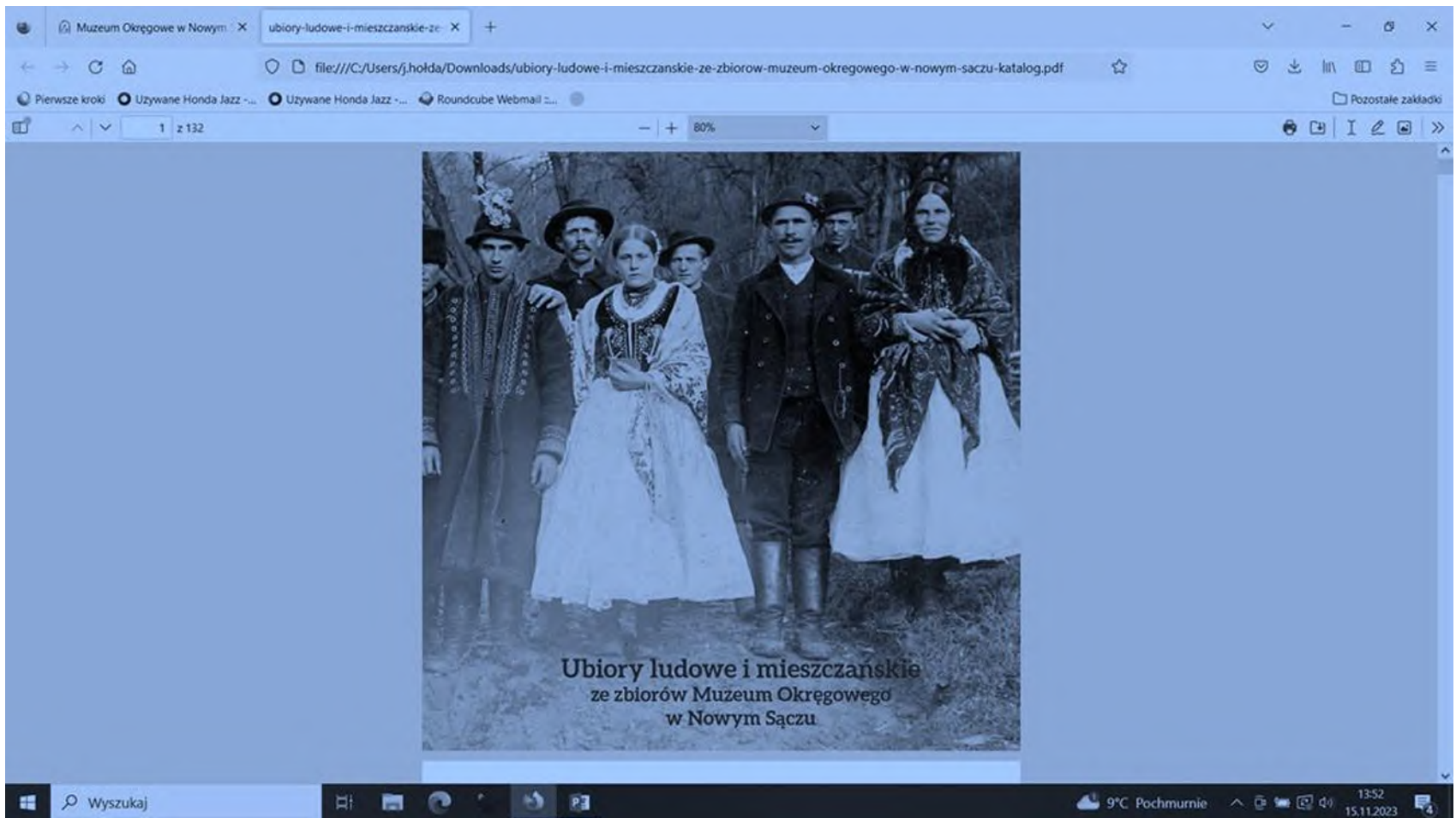

Wygląd (zewnątrzny i na przekroju)

Plaskie, owalne placki wielkości dłoni. Z wierzchu placki są ciemniejsze, na przekroju jaśniejsze z widoczną poszatkowaną pokrzywą i wiórkami startych ziemniaków

Wyszukaj 9°C Deszcz 12:28 15.11.2023

Bibliografia

PODSTAWOWA BIBLIOGRAFIA

KRAKOWIACY

- *Dziedzictwo Krakowiaków Zachodnich i pogranicza krakowsko – śląskiego*, praca zbiorowa, Chrzanów 2010;
- **Oskar Kolberg**, *Krakowskie*, część I, *Dzieta wszystkie*, t. 5, Wrocław 1962;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. I, *Krakowiacy Zachodni*, tom. II, *Krakowiacy Wschodni*, Nowy Sącz 2020;
- **Barbara Kożuch, Elżbieta Pobieży**, *Stroje krakowskie*, Kraków 2004;
- **Elżbieta Piskorz-Branekova**, *Polskie stroje ludowe*, cz. I, Warszawa 2003;
- **Tadeusz Seweryn**, *Strój Krakowiaków Wschodnich*, *Atlas Polskich Strojów Ludowych*, Wrocław 1960;
- **Seweryn Udziela**, *Krakowiacy*, Kraków 2012;

POGÓRZANIE

- **Maria Brylak-Załuska**, *Zarys tradycyjnej kultury materialnej; Tradycyjny strój ludowy Pogórzan*, w: *Tańce i pieśni Pogórzan*, praca zbiorowa pod redakcją Henryka Kusia, Bobowa 2014;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. III, Lachy Sądeckie, Pogórzanie, Nowy Sącz 2020;
- **Elżbieta Piskorz-Branekova**, *Polskie stroje ludowe*, część 3, Warszawa 2007;
- **Adam Wójcik**, *Strój Pogórzan*, w: *Nad rzeką Ropą. Zarys kultury ludowej powiatu gorlickiego*, praca zbiorowa pod redakcją Romana Reinfussa, Kraków 1965;
- *Ziemia biecka, lud polski w powiatach gorlickim i grybowskim. Praca zbiorowa pod redakcją Seweryna Udzieli, napisana w l. 1889-1895*, Nowy Sącz, 1994.

LACHY SĄDECKIE

- **Maria Brylak-Załuska**, *O kulturze ludowej Lachów Sądeckich*, Nowy Sącz, 1993;
- **Mieczysław Cholewa**, *Stroje ludowe Ziemi Sądeckiej*, Lud, t. XXXVI, Lublin 1946;
- **Jan Flis**, *Sądecczyzna i jej granice*, Rocznik Sądecki, t. I, Nowy Sącz 1939;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. III, Lachy Sądeckie, Pogórzanie, Nowy Sącz 2020;
- **Roman Reinfuss**, *Pogranicze krakowsko-góralskie w świetle dawnych i najnowszych badań etnograficznych*, Lud, t. XXXVI, Lublin 1946;
- **Szewczyk Zenon Piotr**, *Chleb nasz powszedni. Kuchnia Lachów Sądeckich*, Nowy Sącz, 2010
- **Seweryn Udziela**, *Kilka słów o strojach, budowlach, sprzętach i naczyniach na Sądecczyźnie*, Kraków, 1905;
- **Jan Wielek**, *Strój Lachów Limanowskich*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, z. 13, Warszawa – Wrocław 1988;
- **Zdzisław Szewczyk, Maria Brylak-Załuska**, *Strój Lachów Sądeckich*, Nowy Sącz 2004.

ŁEMKOWIE

- **Maria Brylak-Załużka:** *Dawna Sądecczyzna – Łemkowie (wybrane zagadnienia z kultury materialnej)*, Nowy Sącz 2010; *Do cerkwi, do miasta, na tańce – tradycyjny strój Łemków, rusińskich górali karpaccich*, Nowy Sącz 2002; *Maziarska wieś Łosie*, Kraków 1984;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. X, Łemkowie, Rusini Szlachtowscy, Nowy Sącz 2020;
- **Roman Reinfuss:** *Śladami Łemków*, Warszawa 1990; *Łemkowie jako grupa etnograficzna*, Sanok 1998; *Zarys kultury materialnej ludności łemkowskiej dawnego „kresu muszyńskiego”*, Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, nr 34, Sanok 1998;
- *Nad rzeką Ropą, zarys kultury ludowej powiatu gorlickiego*, praca zbiorowa pod redakcją **Romana Reinfussa**, Kraków 1965; artykuły z tej publikacji: **Maria Brylak, Jan Madzik**, *Zwyczaje rodzinne Łemków*; **Alfred Wacławski**, *Pożywienie ludowe*.
- **Michał Oleśniewicz**, *Dola Łemka – wspomnienia*, Legnica 2009;

LACHY SZCZYRZYCKIE

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. IV, Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020;
- **Elżbieta Piskorz-Branekova**, *Polskie stroje ludowe*, część 3, Warszawa 2007;
- *Szczyrzyc. Osiem wieków nad Stradomką*, praca zbiorowa, Szczyrzyc 2014;
- **Zdzisław Szewczyk**, *Strój Lachów Szczyrzyckich*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, Kraków 2007.

LACHY LIMANOWSKIE

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. IV, Lachy Limanowskie, Lachy Szczyrzyckie, Nowy Sącz 2020;
- **Jan Wielek**, *Strój Lachów Limanowskich*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, z. 13, Warszawa 1988;
- **ks. Edward Wojtusiak**, *Kultura ludowa w dolinie górnej Łososiny*, Dobra – Kraków 2011.
- **Katarzyna Ceklarz**, *Babcyne korole. Z etnografii południowej Polski*, Kraków 2012.

GÓRALE NADPOPRADZCY

- *Kolory Nadpopradzia. Regionalizm w Piwnicznej*, praca zbiorowa pod redakcją Aleksandry Szurmiak-Boguckiej i Michaliny Wojtas, Piwniczna –Zdrój, 2011
- *Kultura ludowa Górali Nadpopradzkich*, red. K. Ceklarz, J. Hołda, Kraków 2021
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. IX, Górale Sądeccy (od Łącka, Kamienicy, Jazowska), Górale Nadpopradzcy, Nowy Sącz 2020;
- **Anna Kowalska-Lewicka**, *Hodowla i pasterstwo w Beskidzie Sądeckim*, Wrocław 1980;
- **Edward Grucela**, *Zajęcia ludności w XIX i XX w.*, w: *Piwniczna-Zdrój 1348-1998*, praca zbiorowa, Piwniczna-Zdrój 1998.

GÓRALE SĄDECCY OD ŁĄCKA I KAMIENICY

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. IX, Górale Sądeccy (od Łącka, Kamienicy, Jazowska), Górale Nadpopradzcy, Nowy Sącz 2020;
- *Kultura ludowa Górali Sądeckich od Kamienicy, Łącka i Jazowska*, red. K. Ceklarz, M. Kroh, Kraków 2016,
- *Łącko i gmina łącka*, praca zbiorowa pod redakcją **Juliana Dybca**, Kraków 2012;
- **Anna Kowalska-Lewicka**, *Hodowla i pasterstwo w Beskidzie Sądeckim*, Wrocław 1980;
- **Magdalena Kroh**, *Sądecki Park Etnograficzny – przewodnik*, Nowy Sącz 2003;
- **Elżbieta Piskorz-Branekova** *Polskie stroje ludowe*, część 3, Warszawa 2007;
- **Jan Wielek**, *Strój Górali łąckich*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, z. 14, Wrocław 1999;

GÓLARE SPISCY

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VIII, Górale Spiscy, Górale Szczawniczcy i Pienińscy, Nowy Sącz 2020;
- **Anna Kozak**, *Zagroda Korkoszów w Czarnej Górze*, Zakopane 2001;
- **Anna Kozak**, *Zagroda Sołtysów w Jurgowie*, Zakopane 2001;
- *Spisz. Spiš. Zips. Szepes*, katalog towarzyszący wystawie Fundacji Pogranicze w Sejnach, praca zbiorowa pod redakcją Antoniego Kroha, Kraków 1999;
- **Edyta Starek**, *Strój spiski*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, Poznań 1954.

GÓRALE PIENIŃSCY

- **Janusz Kamocki**, *Z etnografii Karpat polskich*, Warszawa 2000;
- **Anna Kowalska-Lewicka**, *Hodowla i pasterstwo w Beskidzie Sądeckim*, Wrocław 1980;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VIII, Górale Spiscy, Górale Szczawniczcy i Pienińscy, Nowy Sącz 2020;
- **Elżbieta Piskorz-Branekova**, *Polskie stroje ludowe*, część 3, Warszawa 2007;
- **Roman Reinfuss**, *Strój Górali Szczawnickich*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, Lublin 1949;
- **Edyta Starek**, *Strój spiski*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, Poznań 1954;
- **Janusz Kamocki**, *Z etnografii Karpat polskich*, Warszawa 2000;
-

ZAGÓRZANIE

- **Sebastian Flizak**, *Strój Zagórzeń*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, Wrocław 1956;
- *Kultura ludowa Górali Zagórzeńskich*, praca zbiorowa pod redakcją Urszuli Janickiej-Krzywdy, Kraków 2014.
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. V, Górale Zagórzeńscy, Górale Kliszczaccy, Nowy Sącz 2020;

GÓRALE KLISZCZACCY

- *Dziedzictwo kulturowe Podbabiogórze. Tradycje i folklor*, praca zbiorowa pod redakcją Janusza Kociołka, Sucha Beskidzka 2012;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. V, Górale Zagórzeńscy, Górale Kliszczaccy, Nowy Sącz 2020;
- **Urszula Janicka-Krzywda**, *Strój Kliszczaków*, Kalendarz Stowarzyszenia Gmin Babiogórzeńskich, 2001;
- **Janusz Kamocki**, *Z etnografii Karpat polskich*, Warszawa 2000;
- **Piotr Kłapyta**, *Wołoskie osadnictwo w Karpatach w aspekcie historyczno-geograficznym, w: Kultura pasterska łuku Karpat i jej oddziaływanie na kulturę Babiogórzeńców*, Kraków – Zawoja 2014;
- *Monografia powiatu myślenickiego*, praca zbiorowa pod redakcją Romana Reinfussa, Kraków 1970.
- **Roman Reinfuss**, *Pogranicze krakowsko-górzeńskie w świetle dawnych i najnowszych badań etnograficznych*, Lud, t. XXXVI, Lublin 1946.

GÓRALE ORAWSCY

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VI, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy, Nowy Sącz 2020;
- *Kultura ludowa Górali Orawskich*, praca zbiorowa pod redakcją Urszuli Janickiej-Krzywdy, Kraków 2011.
- **Edyta Starek**, *Strój orawski*, Atlas Polskich Strojów Ludowych, z. 11, Wrocław 1966;

GÓRALE BABIOGÓRSCY

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VI, Górale Babiogórscy, Górale Orawscy, Nowy Sącz 2020;
- *Kultura ludowa Górali Babiogórskich*, praca zbiorowa pod redakcją Urszuli Janickiej-Krzywdy, Kraków 2010.
- *Dzieła rąk, umysłu i serca. Tradycyjne umiejętności i rzemiosła w województwie małopolskim*, **praca zbiorowa**, lider projektu **Andrzej Rataj**, Kraków 2005.

GÓRALE OCHOTNICCY

- **Stanisław Czajka**, *Ochotnica, dzieje gorczańskiej wsi 1416-1986*, Jelenia Góra 1987;
- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VII, Górale Podhalańscy, Górale Ochotniccy, Nowy Sącz 2020;
- **Zdzisław Szewczyk**, *Materiały do stroju męskiego Górali Ochotnickich*, Prace i Materiały Etnograficzne, t. X, z. 1, Wrocław – Kraków 1952/53.

GÓRALE PODHALAŃSCY

- *Krakowiacy, Lachy, Górale. Stroje wsi małopolskiej*, tom. VII, Górale Podhalańscy, Górale Ochotniccy, Nowy Sącz 2020;
- **Antoni Kroh**, *Tatry i Podhale*, Wrocław 2002;
- **Maria Misińska**, *Podhale dawne i współczesne*, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, seria etnograficzna, nr 15, Łódź 1971;
- **Stanisława Trebunia-Staszal**, *Śladami podhalańskiej mody. Studium z zakresu historii stroju Górali Podhalańskich*, Kościelisko 2007;